

Sinclair B. Ferguson

NÖVEKEDÉS
A KEGYELEMBEN

Sinclair B. Ferguson

**NÖVEKEDÉS
A KEGYELEMBEN**

PRESBITERIÁNUS KIADÓ

2012

A fordítás alapjául szolgáló mű:
Sinclair B. Ferguson: *Grow in Grace*
The Banner of Truth Trust, 2000
3 Murrayfield Road, Edinburgh, EH12 6EL, UK

Fordította: Szegedi Anikó
Lektorálta: Bagoly Gyula, Bíró Teréz, Szőke Imre
Minden jog fenntartva.
*A magyar kiadás a The Banner of Truth Trust
engedélyével készült.*

© Sinclair B. Ferguson, 1989
© Presbiteriánus Kiadó, 2012

ISBN 978-615-5063-01-5

Rendelési cím
Presbiteriánus Kiadó
4029 Debrecen, Dobozi u. 5. fsz/5.
Tel.: (36) 52-788-206
www.presbyterianus.hu

Borító: Szász Attila
Tördelés, nyomdai előkészítés: Szabó Péter András

Tartalom

<i>A magyar kiadó előszava</i>	7
<i>Bevezetés</i>	9
I. RÉSZ KRISZTUS A MI ÉLETÜNK	
<i>Jézus – aki mindenben első</i>	12
<i>Hogyan növekedett Jézus?</i>	20
II. RÉSZ ALAPELVEK	
<i>Kezdetben</i>	32
<i>Lelki étvágy</i>	44
<i>Élet-halál kérdése</i>	57
III. RÉSZ ÉLJÜNK EGYÜTT!	
<i>Növekedjünk együtt!</i>	70
<i>Korlátozott növekedés</i>	80
IV. RÉSZ ESETTANULMÁNYOK	
<i>Dániel – hűségesen növekedni</i>	94
<i>Simon Péter – szeszélyek és újrakezdések</i>	110
<i>Timótheus – megbirkózni önmagunkkal</i>	125
<i>Most beszéljünk rólad!</i>	136

A magyar kiadó előszava

Evangéliumi körökben mindenki egyetért azzal, hogy a keresztyén embernek növekednie kell, hiszen az élet – így a lelki élet – természetes velejárója a fejlődés. Abban viszont már korántsem akkora a konszenzus, hogy a lelki növekedés a kegyelemben pontosan mit is jelent, és miként érhető el.

Megannyi elképzelés, nézet kínálja magát. Egyesek a misztikus megtapasztalások fontosságát hangsúlyozzák, melyek állítólag a fejlődés katalizátorai lehetnek. Mások szerint viszont a 'második áldás' adhatja meg a szükséges impulzust ahhoz, hogy magasabb lelki pályára álljunk. Végül meg kell említenünk a törvényeskedés csapdáját is, mely szerint bizonyos rigorózus szabályok betartása önmagában garantálja lelki előrehaladásunkat. Mi tehát az igazság? Mi minősül lelki növekedésnek és hogyan érhető el?

Könyvünk a témát a biblikus realitások talaján állva mutatja be. Nem idealizálja a növekedést, de nem is dramatizálja annak ideiglenes hiányát. Biblikus, kiegyensúlyozott és gyakorlatias megközelítést alkalmaz. Kiemelésre méltónak találtuk a könyv három különleges vonását:

- Foglalkozik Jézus lelki növekedésével, ami sokak számára újszerű lehet.
- Kitér a helyi, hitvalló gyülekezet fontosságára, amely ma az egyik legelhanyagoltabb – lelki növekedést elősegítő – kegyel-

mi eszköz. Pedig az Úr nem véletlenül rendelte el, hogy az övéi élő közösségekhez csatlakozva együtt növekedjenek.

- Néhány hasznos esettanulmányt is tartalmaz a növekedés buktatóit, veszélyeit és hogyanját illusztrálандó.

A szerző, Dr. Sinclair B. Ferguson, presbiteriánus teológus, elismert előadó angolszász református körökben. Emellett igen termékeny író és aktív lelkipásztor. Aki pár oldalt elolvas könyvéből, azonnal ráérez, hogy 'testközelből' ismeri a növekedéssel kapcsolatos dilemmákat és buktatókat.

A könyvet minden keresztyénnek ajánljuk, legyenek a keskeny út elején, közepén vagy végén. Őszintén reméljük, hogy mindenkit fognak kellemes meglepetések és felismerések érni a könyv olvasása során, hiszen szerzőnk ót és újat egyaránt előhoz Isten Igéjének gazdag tárházából. Szívleljük hát meg tanácsait!

Egy utolsó 'használati utasítás': olvassuk a könyvet lassan, elmélkedve és imádkozva!

„Hanem növekedjete a kegyelemben és a mi Urunknak és megtartó Jézus Krisztusunknak ismeretében. Néki legyen dicsőség, mind most, mind örökkön-örökké. Ámen.” (2Pét 3,18)

Szőke Imre lp.
Presbiteriánus Misszió

Bevezetés

A *Növekedés a kegyelemben* arról szól, hogyan növekedünk és fejlődünk keresztyénként.

Amikor egy kisbaba világra jön, nagy az öröme. A szülők megkönnyebbülnek, hogy a kicsi jól van, és örömmel tölti el őket az új élet csodája. Ugyanakkor minden szülő tudatában van annak, hogy a születés csupán a kezdet, hiszen minden kisbabának növekednie kell. Ételre, melegre, szeretetre és gyakorlásra lesz szüksége az előtte álló években. A gyermek először mászni, majd járni, végül futni kezd. Tudása bővül, személyisége fejlődik tapasztalatai és körülményei szerint. Természetes adottságainak és élettapasztalatainak együttes hatására egy teljesen egyedi személyiség jön létre, aki előtt megragadható lehetőségek és leküzdendő akadályok állnak, míg eljut az érettségig.

Így van ez a keresztyén életben is. Ha növekedni szeretnénk a kegyelemben, lelki táplálékra, védelemre, gyakorlásra, és ismeretre lesz szükségünk. Csak ezen eszközök révén válhatunk olyan keresztyén férfivé és nővé, amilyenek Isten szeretne látni minket. A *Növekedés a kegyelemben* azzal foglalkozik, hogyan valósul meg Isten ezen szándéka az életünkben.

A keresztyén növekedésről írott könyvek némelyikét leginkább úgy lehetne jellemezni, mint a 'hogyan csináld'-féle könyveket: egy fajta útmutatót nyújtanak a keresztyén élethez, hasznos tanácsokat adva a bibliaolvasáshoz, imádkozáshoz, szolgálatokhoz és egyéb te-

rületekhez. A *Növekedés a kegyelemben* nem ilyen jellegű könyv, és a különbség nem a véletlen műve. Azt az alapelvet hivatott tükrözni, amelyet Pál a korinthusbelieknek magyarázott: Pál ültethet, Apollós öntözhet, de *a növekedést Isten adja.* (1Kor 3,6-7) Bár sokat tehetünk a magunk és mások növekedéséért, az igazi lelki fejlődést azonban Isten munkálja bennünk.

A következő fejezetek ezt hangsúlyozzák. Sokszor szolgálnak szempontokat és kínálnak javaslatokat azzal kapcsolatban, hogy mit kell tennünk növekedésünkért, ám a fő gondolat a következő: első-sorban arra van szükségünk, hogy felismerjük azokat az eszközöket, amelyeket Isten a hívók növekedésére használ, és ezek alá rendeljük életünket. Ha megismerjük azon alapelveknek némelyikét, amelyeket Ő alkalmaz – azaz, ha megismerkedünk Isten útjaival és gondolataival, amelyek mindig magasabbak a mieinknél (Ézs 55,8-9), – akkor nagyobb valószínűséggel és sokkal kitartóbban növekedhetünk a keresztyén életben. Ezért is illusztráltam ezen alelvek kifejtését néhány bibliai szereplő életéből vett példával. Maga a Szentírás is ezt teszi – legalábbis nekem úgy tűnik, és mindig biztonságos úton járunk, ha az általa elének állított példát és lelkületet próbáljuk követni.

Sinclair B. Ferguson

I. RÉSZ KRISZTUS A MI ÉLETÜNK

A keresztyén élet középpontjában Jézus Krisztus áll. Pálhoz hasonlóan a mai keresztyén is elmondhatja: 'Nekem az élet Krisztus'.

De mint azt a keresztyén tapasztalat is megmutatja, gyakran ér az a kísértés, hogy máshol keressünk iránymutatást, példát, tanácsot és vezetést. Szem elől tévesztjük azt a tényt, hogy minden, amire a keresztyén életvitelhez szükségünk van, egyedül Krisztusban található meg.

Ezért ha a lelki növekedésről szeretnénk beszélni, először Krisztusról kell szólnunk.

ELSŐ FEJEZET

Jézus – aki mindenben első

Azért születünk, hogy növekedjünk. Amikor valaki keresztyénné válik, azt az átalakulást, amely végbe megy benne 'újjászülésnek' hívjuk. (Jn 3,3; Jn 3,7) Egy újszülött kisbabához hasonlóan, meglátja Isten országát, azt kiáltja 'Abbá, Atyám', és tejre van szüksége a növekedéshez. (Ezt tanítja nekünk Jézus a Jn 3,3-ban; Pál a Róm 8,15-ben és Péter az 1Pét 2,2-ben).

Mi történik, amikor növekedésnek indulunk? A mindennapi életünkben többnyire a szüleinkre kezdünk hasonlítani. Már csecsemőkorunkban azt nézik a rokonok, ismerősök: 'Vajon kire hasonlít?' 'Olyan-e, mint az anyukája?' Később, miután jó ideje nem találkoztak velünk, lehet hogy így ámuldoznak (amitől zavarba is jövünk): 'Ó, mintha édesanyádat látnám!' Még később is, amikor úgy gondoljuk, hogy magunk mögött hagytuk a szüleink befolyását, arra a felfedezésre jutunk – mondjuk egy válsághelyzetben –, hogy a családi jellemvonások életünk végéig velünk maradnak.

Az Újszövetség íróit gyakran megrázta az a tény, hogy ez hasonlóképpen történik a keresztyén életben is. Az egyik dolog, aminek meg kell történnie Isten gyermekével, az, hogy felnöve hasonlítson a mennyei Atya jelleméhez és az Ő cselekedeteit kell követnie. Ezért volt Jézus parancsolata az, hogy tökéletesnek kell lennünk, miként a mi mennyei Atyánk is tökéletes. (Mt 5,48)

De a családi életnek van egy másik gyakori jellemzője is. Egy család gyermekei hasonlítanak egymásra. Gyakran kérdezik meg a

Jézus – aki mindenben első

gyerekeinkről: 'Ő is olyan, mint Dávid?', 'Ő is olyan, mint Péter?' és időről időre meglepő hasonlóságokat fedezünk fel. Általában azt várjuk, hogy a fiatalabb testvéreknek hasonló vonásaik lesznek, mint a bátyjuknak, nővérüknek.

Keresztyénekként nekünk is van egy bátyánk. A Szentírás azt írja Jézus Krisztusról: 'elsőszülött sok atyafi között' (Róm 8,29), továbbá Istennek azt a tervét is közli velünk, hogy minden gyermekét olyanná formálja, amilyen az Ő egyszülött Fia.

Gyakorlati szempontból az Újszövetség üzenetét a következőképpen lehetne összefoglalni: Isten azt akarja, hogy az Ő gyermekei legyünk, hogy mi is 'családi vonásokkal' rendelkezünk. Ő munkálkodik az életünkben, hogy Krisztushoz hasonlóvá formáljon minket. Azt akarja, hogy mi is úgy alakítsuk életünket, hogy az a Krisztuséhoz hasonlítson.

Nincs semmi más, amit fontosabb lenne megtanulni a keresztyén növekedésről, mint az, hogy *a kegyelemben való növekedés azt jelenti, hogy egyre inkább Krisztushoz válunk hasonlóvá.*

Ennek a jelentősége olyan alapvető fontosságú, hogy érdemes részletesebben is kifejtetni, mit is jelent:

- ♦ Jézus, aki maga is növekedett a kegyelemben, a lelki növekedés forrása.
- ♦ Jézus, aki maga is növekedett a kegyelemben, a lelki növekedés példája.
- ♦ Jézus, ember is volt, ezért neki is kellett lelkileg növekednie.

Miért olyan fontosak ezek az állítások? Két okból is: mivel ezeket a tényeket sokan *eltúlozzák* vagy *tagadják*.

Eltúlozzák, amikor kizárólag úgy gondolnak Jézusra, mint egy emberre – egy jó és nagy tanítóra, esetleg csodatevőre, prófétára, akit Isten küldött. Am ha csak ember lett volna, az egész evangélium szétesne és elporladna, hiszen ekkor Jézus állításainak, tanításainak jelentős része

és a korai keresztyének megannyi bizonyágtétele semmit sem érne. Igazából Jézus nem is lehetne jó ember, vagy nagy tanító, ha mindaz, amit az Atyával való egyedi kapcsolatáról állított, tévesnek bizonyul.

Ugyanakkor adott az a veszély, hogy egyes keresztyének esetleg *tagadják* Jézus Krisztus valóságos emberi mivoltát. Sokan, akik hisznek az Ő istenségében, tehát abban a tényben, hogy Ő igaz Isten, nehezen tudják elfogadni, hogy Ő hozzánk hasonló emberi természettel is rendelkezett. Problémájuk a következő: Hogyan lehetséges, hogy Ő Istenként valóságosan belépett a mi tapasztalati világunkba?

Miért olyan lényeges kérdések ezek? Már utaltunk a válaszra.

Keresztyénnek lenni és a kegyelemben növekedni azt jelenti, hogy Krisztushoz válunk hasonlóvá. Am ha olyan Krisztushoz próbálunk hasonlóvá válni, aki nem volt teljesen ember, aki nem lépett be igazán a mi tapasztalati világunkba, akkor olyan keresztyén életet fogunk élni, amelyből hiányzik az igaz emberség melegsége és együttérzése. Vannak ilyen keresztyének. Ez megszegyenítő, de igaz. Úgy tűnik, egyes keresztyének elég hideg pillantásokat vetnek néha másokra. Nem olyanok, mint az a Jézus, akiről az evangéliumokban olvashatunk. Nem azért, mert hiányzik belőlük az őszinteség, az imádságos lelkület, vagy a buzgóság, hanem mert egy téves elképzelés alapján élik keresztyén életüket.

Készítettél-e valaha valamit sablon vagy tervrajz alapján? Talán már építettél valamilyen modellt, vagy kötöttél egy pulóvert. Előfordult, hogy teljesen összezavarodtál, minden rosszul sült el és a végén rájöttél, hogy rossz oldalon nézted az instrukciókat, vagy a sablont? Valószínűleg nagyon frusztrált voltál. Ugyanez történik az olyan keresztyének életében is, akik nem vizsgálják meg elég körültekintően azt a 'mintát', amelyet a Biblia ad nekünk Krisztusban. Márpedig az a keresztyénség, amely nem munkál igazi emberséget az életünkben, csupán elhibázott változata lehet Krisztus életének és üzenetének. Ezért rendkívül fontos azzal kezdeni a lelki növekedést, hogy felismerjük: a mi Megváltónk is növekedett. Ő a mi példánk.

Jézus – aki mindenben első

Taníts, hogy növekedjem a jóban

Naponként, Veled.

Te is voltál gyermek, így minden bizonnal

Tudod ezeket.

W. J. Mathams

JÉZUS NÖVEKEDÉSÉNEK TÉNYE

Lukács, a harmadik evangélium írója orvos volt. Úgy tűnik, ő volt az egyik legműveltebb ember a korai keresztyének között. Olyan dolgok is érdekelték, amelyek nem keltették fel a többi evangélista figyelmét. Evangéliumának elején megjegyzi, hogy behatóan tanulmányozta Jézus életét. Olyan beszámolót tár elénk, amelyet gondos kutatás és szemtanúk bizonyágtétele hitelesít. (*Lk 1,1-3*)

A szemtanúk egyike minden valószínűség szerint Jézus anyja, Mária volt. Az evangélium két hosszú fejezettel kezdődik, amelyeknek valószínűleg ő volt a forrása. Lukács mintha még utalna is erre, amikor a második fejezet végén megjegyzi, hogy Mária 'szívében tartá mindezeket a dolgokat.' (*Lk 2,51*) Mire emlékezhetett Mária? Mint minden anya, ő is visszaidézte Jézus fejlődésének különböző szakaszait.

A zsidók a gyermek fejlődését nyolc különböző szakaszra osztották születésétől felnőtt koráig. Lukács ezeket mindössze kettőre csökkenti, amelyek olvasáskor úgy hangzanak, mintha két szólam kísérné Mária beszámolóját ennek a csodálatos gyermeknek a születéséről és növekedéséről.

A kisgyermek pedig növekedék, és erősödék lélekben, teljesedve bölcsességgel; és az Istennek kegyelme volt ő rajta. (*Lk 2,40*)

Jézus pedig gyarapodék bölcsességben és testének állapotjában, és az Isten és emberek előtt való kedvességben. (Lk 2,52)

Két dolog ment végbe Jézusban egymással párhuzamosan. Fizikailag fejlődött, testileg növekedett és egyre erősebb lett. Ahogy olvassuk az evangélium sorai között, rájövünk arra, hogy miért. Vidéki fiú volt, jól érezte magát a szabadban. A madarak, az állatok, a tenger, a természet világa teszi színesebbé a lelki világgal kapcsolatos magyarázatait. Egyértelmű tanításaiból is, hogy a legtöbb ifjúhoz hasonlóan valószínűleg szeretett a szabadban lenni, sétálni, futkározni, játszani. Ugyanakkor József segédje, inasa is volt. Kétkezi munkát végzett, igának való fát hordott a vállán, kipróbálta: vajon 'könnyű-e' az ökrök járma? (Mt 11,28-30) Nem csoda, hogy erős lett.

Mária valami mást is megfigyelt Jézussal kapcsolatban. Óhatatlanul fel kellett ismernie: fia erőssé vált lélekben is, telve volt bölcsességgel és Isten kegyelme nyugodott az életén. Az ő otthonában élt kisgyermekként, tizenévesként, majd felnőtt férfiként valaki, akiről azt mondhatta: „... növekedett az Isten előtt való kedvességben”. Íme egy nyilvánvaló bizonyíték arra a korábbi állításunkra vonatkozóan, hogy *Jézus növekedett a kegyelemben*.

Nagyon egyértelműen meg kell fogalmaznunk, hogy ez mit nem jelent. Ez nem azt jelenti, hogy az Úr Jézus erkölcsileg nem volt tökéletes, és ezért fokról-fokra kellett tökéletessé válnia. Ő életének minden szakaszában tökéletes volt, gyermekként is bűn nélküli, és élete végéig az is maradt.

A mi Urunk egy *tökéletes és valóságos* ember volt. Életének minden szakaszában növekedett értelemben és képességeiben. Ahogyan erje nőtt, folyamatosan szembe kellett néznie azzal a kihívással, hogy alárendelje ezt Istennek, vagy önmegvalósításra használja. Hétéves korában ugyanolyan tökéletes volt az Isten iránti engedelmessége,

mint amikor önként szenvedett és meghalt a kereszten azért, hogy betöltse Isten akaratát. De a kereszten való engedelmessége – habár nem volt tökéletesebb –, mégis sokkal nagyobb volt a hétéves korban elvárható engedelmességnél. Így érti Lukács, amikor azt mondja, hogy Krisztus lelki fejlődése már fiatal gyermekként is észrevehető volt. Erre utal Pál is, amikor arról beszél, hogy engedelmessége a kereszten érte el legmagasabb fokát, amikor Isten akaratának engedelmeskedve gyalázatos körülmények között halt meg. (Fil 2,8)

A kegyelemben és engedelmességben való növekedés következményként Krisztus az Isten előtt való kedvességben is növekedett. Minél inkább engedelmeskedett az Atyának, annál több oka volt az Atyának arra, hogy szeresse Őt. Természetesen mindig is szerette egyszülött Fiát, ám a tökéletes szeretet mindenkor képes új tapasztalatokra és új okokra lelteni, hogy kifejezhesse magát. Olyan szeretet ez, amelyet egy jegyespár érezhet egymás iránt, de akik összeházasodásuk után is képesek a szeretet teljességének újabb mélységeit elérni. Újabb és újabb okot találni arra, hogy szeressék egymást. Hasonlóképpen maga Jézus mondta, hogy az Atya azért szereti Őt, mert Ő leteszi az életét. (Jn 10,17) Mivel emberként a lehető legjobban engedelmeskedett Istennek, ezért Atyjának iránta való szeretete nem ismert határokat. S ahogy a Fiú növekedett az engedelmességben, az is természetes volt, hogy az Atya előtt való kedvességben is növekedett.

De pontosan miből is állt ez a növekedés?

JÉZUS NÖVEKEDÉSÉNEK JELENTŐSÉGE

Lukács lejegyezte, hogy Jézus növekedett. Az általa használt szó érdekes háttérrel bír. Eredetileg azt jelentette, hogy 'valaki előbbre jut azáltal, hogy elgördíti útjából az akadályokat.' Ez egy hajózási és katonai metafora volt: a hajó a nyílt tengeren sokféle veszélyt és nehézséget leküzdve jut célba; a hadseregnek, amely nehéz terepen halad, egy erdőn

is keresztül kell vágnia, vagy folyón kell átkelnie... Később a szó azt a kevésbé képszerű jelentést is felvette, hogy 'bármiféle előrehaladást tenni'. Lehet erre is gondolni, de számunkra nagyon bátorító és hasznos, ha Jézusra a szó eredeti jelentésének összefüggéseiben gondolunk.

Amikor azt mondjuk: Jézus Krisztus növekedett lelkileg – és ezért képes nekünk is segíteni a lelki növekedésben –, ezt úgy kell értenünk, hogy amiként mi is akadályokba ütközünk, az ember Jézus számára se volt ez másként. Ő is nyomásnak volt kitéve: annak, hogy kompromisszumot kössön, hogy megadja magát a kísértéseknek. A 'bűn testének hasonlatosságában' élve (Róm 8,3); megtapasztalta a gyengeséget, az éhséget, a szomjúságot, a félelmet és a szembeszegülést, akárcsak mi. Jézus a mi világunkban élte az életét.

Az evangéliumok írói kiemelik azt, hogy Krisztus nem az édenkertbe jött el, hanem egy bukott és megromlott világba, hogy Megváltó és példakép legyen tanítványai számára. Ő mint második Ember és az utolsó Ádám (1Kor 15,45-47), nem egy kertben kísértetett meg, hanem a pusztában. Akkor próbáltatott meg, amikor megehezett. Nem szelíd teremtmények vették körül, hanem vadállatok. (Lk 4,1-2; Mk 1,12-13) Bűneink dzsungelén kellett keresztülvégődnie, hogy növekedhessen a mennyei Atya iránti engedelmségben.

Ez az egyik oka annak, amiért az első keresztyének Jézusnak a görög *Archēgos* címet adták. A szó fejedelmet, olyan vezetőt jelent, aki másokat is cselekvésre indít és magával visz. A klasszikus görög nyelvben ez a kifejezés (cím) azokat a hősokeket illette, akik nagy városokat, intézményeket alapítottak. Ha azokban a régi időkben az iskolák megemlékeztek volna alapítójukról, ezt a kifejezést használták volna rá. Egy iskolaalapító nem pusztán az a személy, aki útjára indít egy intézményt. Ő az, akinek példája az elkövetkező években modellként és ösztönzésképpen szolgál a diákok számára. Péter Jézust az élet *Archēgos*-ának, fejedelmének nevezte. (ApCsel 3,15) Ő volt az első, aki feltámadt a halálból és Ő az egyetlen, akinek feltámadása

lehetővé tette a mi feltámadásunkat is. (1Kor 15,20-23) A Zsidókhoz írt levélben arról olvashatunk, hogy Jézus a fejedelem, hitünknek és üdvösségünknek fejedelme. (*Archēgos*) (Zsid 2,10; Zsid 12,2) Jézus a nagy úttörő tehát, aki mindenben első.

Képzeljük el egy hadsereg vezérét, akinek gerillacsapataival egy őserdőn kell átverekednie magát. Úgy próbálja kivezetni embereit a veszélyből a biztonságba, hogy először ő néz szembe a veszélyekkel, akadályokkal és próbákkal. Hasonlóképpen vezére Jézus a mi megváltásunknak. Ő is megtapasztalta különféle kísértéseinket. Sőt ennél is tovább ment. Teljes nagyságukban tapasztalta meg ezeket, amikor minden erejüket rázúdítva megtámadták Őt. Mi megbotlottunk és elestünk volna, Ő tovább ment. Úrrá lett a kísértésen, legyőzte a halált, megsemmisítette annak fullánkját. Most nekünk int: „Kövesse-tek Engem, a hit ösvénye mindenki számára biztonságos!”

Amikor az Újszövetség arról beszél, hogy Krisztusban megtaláljuk a kegyelem teljességét, ez nemcsak a megbocsátásra, a bűnbocsánatra és a megigazulásra utal. Krisztus ennél sokkal többet tett: *meghalt* értünk, de *élt* is értünk. Aztán elküldte a Szentlelket, hogy meríthessünk az Ő erejéből. Növekedett a kegyelemben, és amikor erejére támaszkodunk, mi is növekszünk abban.

Hitünk csak azt tudja elfogadni, amit a kegyelem biztosít, és csak azt tudja elhinni, amit a Szentírás kijelent. De el kellene fogadjon *mindent*, amit a kegyelem nyújt, és amit az Írások kijelentenek. Ha nem vesszük észre, mennyire fontos Jézus lelki növekedése, saját lelki tapasztalatunkat tesszük szegényesebbé, és elutasítjuk Krisztus segítségét. Ám ha meglátjuk, hogy Megváltónk maga is növekedett a kegyelemben, új dimenziókat veszünk észre az irántunk való szeretetéből, és a lelki fejlődés új lehetőségei nyílnak meg előttünk.

A keresztyén élet attól függ, amit Jézusról gondolunk. Úgy gondolsz-e rá, mint a lelki fejlődés fejedelmére, aki mindenben első – így a lelki növekedésben is?

MÁSODIK FEJEZET

Hogyan növekedett Jézus?

Az első fejezetben Jézus Krisztus lelki növekedésének tényével kezdtünk foglalkozni. Itt az ideje, hogy mélyebben megvizsgáljuk, hogyan is működött ez a gyakorlatban.

Ennek egyik módja, hogy megvizsgáljuk az Úr élettapasztalatának néhány fontos jellemzőjét, amely által követendő példát hagyott számunkra. Mivel átélte mindazokat, amiket magunk is megtapasztalunk, ezért képes megsegíteni minket a lelki növekedéssel kapcsolatos harcainkban. (*Zsid 2,18; Zsid 4,15-16*)

JÉZUS NÖVEKEDÉSE

Hogyan segítette elő az Atya Jézus lelki növekedését? Amikor ezt a kérdést szem előtt tartva olvassuk az Újszövetséget, legalább négy dolog kerül elénk azzal kapcsolatban, hogyan növekedett Urunk Isten szolgájaként.

Jézus növekedett a Lélek gyümölcseiben ♦ Amikor Pál leírja a *Galata 5,22-23*-ban, hogy a keresztyén életében ember milyen lelki gyümölcsök találhatók, egyúttal Jézusról is képet ad nekünk. Ő ugyanis Szentlélekkel lett megkeresztelve és Annak teljességében járt. (*Jn 3,34*)

Nagyon tanulságos bibliatanulmányozás kerekedhet ki abból, hogyha megvizsgáljuk azokat a Pál által is felsorolt személyiségjegyeket, amelyeket a Lélek munkál bennünk, és végigkövetjük őket

Hogyan növekedett Jézus?

Urunk életén és szolgálatán. Lássuk meg például a *szerezetét* abban, hogy az életét adta váltságul sokakért. Gondoljunk az *öröme*, amely akkor tölti el, amikor Pásztorként visszaviszi az elveszett bárányt az Atyához. Figyeljük meg a *békességét* és nyugalmát. Nézzük meg cselekedetei *szívességét* a szegények és szükségét szenvedők felé. Csodáljuk meg *jóságát* abban, ahogyan nyilvánosan szolgált három éven keresztül. Elmélkedjünk rendkívüli *hűségén* Istenhez és az emberekhez, még akkor is, amikor úgy érezte, hogy elhagyta az Atya, és az emberek elutasították. Ott van még a *szelídsége*, amellyel a betegekhez, megtört szívűekhez, szükségét szenvedőkhöz és a reményvesztett bűnösök felé fordult. Emlékezzünk *önfegyelmére*, amikor gonosz emberek gúnyolták és megkorbácsolták. Lukács mindezeket a jellemvonásokat összefoglalja, amikor azt mondja, hogy Isten kegyelme volt rajta és növekedett a bölcsességben. Ebben a kontextusban a bölcsesség valószínűleg cselekvő lelki jóságra utal. Nem csoda hát, hogy az Atya úgy jelentette be, hogy Jézus az Ő szeretett Fia, akiben gyönyörködik! (*Lk 3,22*)

Néha más – önmagukban fontos – dolgokkal helyettesítjük az igazi lelki növekedést. Például a mások előtt való bizonyágtétel fontos része a keresztyén életnek, de a bizonyágtételben való buzgóság soha nem helyettesítheti a Lélek gyümölcseit jellemünkben. Isten Igéjének ismerete és a keresztyén tantételek megértése is fontos szerepet játszik az életünkben, de ha ezek veszik át a barátainkhoz való hűség, az általunk nehéz esetnek tűnő emberek iránti türelem és kedvesség szerepét, vagy ha hiányzik belőlünk az önkontroll – minden tudásunk kevés maradandó haszonnal jár. Isten azt akarja, hogy növekedjünk a kegyelemben és az ismeretben (*2Pt 3,18*), de még az ismereten sem pusztán információt kell érteni, hanem sokkal inkább az Úr Jézus Krisztussal való személyes kapcsolatot!

Vannak keresztyének, akik neveltetésükből vagy körülményeikből, esetleg személyiségükből fakadóan hajlamosak arra, hogy a keresztyén élet negatív oldalát hangsúlyozzák, folyamatosan hadakozva a teológiai

tévedések ellen és védve a keresztyén hitet a támadásoktól. Ezek ugyan biblikus kötelességek – de nem lehet más kötelességektől függetlenül végezni őket. Egyszer valaki humorosan azt mondta nekem, hogy egyes keresztyének könyvet írhatnának azzal a címmel, hogy *'Nevezd csak meg – Mi ellene vagyunk!'* Talán több van ebben egy csepp igazságnál. Ha azt szeretnénk, hogy az emberek előtt ragyogjon az életünk, és a Lélek bennünk való munkálkodásának gyümölcsei annyira ámulatba ejtsék őket, hogy dicsőítsék az Istent, akkor kérnünk kell Öt, hogy napról napra formáljon minket egyre jobban Krisztus képére.

Jézus növekedett az élet fenyítései által is • A lelki fejlődésnek nem a külső bizonyítékok az egyetlen fokmérői. Figyelembe kell vennünk a folyamat során hátunk mögött hagyott akadályokat is, és azt a nyomást, aminek ki voltunk téve fejlődés közben. Ez az alapelv segít helyesen értékelnünk és meggondolnunk mások cselekedeteit. Egyeseknek, akik – úgy tűnik – a keresztyén életben rendkívül előrehaladtak, talán könnyebb akadályokat kellett leküzdeniük, mint másoknak. Vannak, akik már eleve olyan jellemvonásokkal rendelkeznek, amelyekkel mások csak fáradságos lelki fegyelmezés által gazdagodhatnak.

Jézus a Lélek minden kegyelmi ajándékában növekedett. Jellemének ragyogása azonban éppen azért erősebb, mert mindent nehéz akadályok és folyamatos próbatételek közepette vitt véghez. Egyszer úgy beszélt szolgálatának időszakáról, mint kísértések állandó soráról. (*Lk 22,28*) Megváltásunk kapitányaként és hívő életünk úttörőjeként Ő úgy tapasztalta meg a sötétség erőinek szembenállását, hogy azok teljes haderejükkel zúdultak rá. Nekünk ezzel ellentétben, bár próbáink valóságosak, mégis csupán egy legyőzött és hatalmától megfosztott ellenséggel kell szembeszállnunk. (*Kol 2,15; Zsid 2,14*)

Melyek voltak azok a nehézségek, amelyekkel Krisztusnak szembe kellett néznie, és amelyekkel nekünk is szembe kell néznünk, hogy általuk mi is hozzá hasonlóan növekedhessünk a kegyelemben?

Jézus megkísértetett. Az Újszövetség viszont ennél tovább is megy: Ő hozzánk hasonlóan kísértetett meg mindenben. (*Zsid 4,15*) Elhisszük-e ezt? Vagy amikor kísértésbe kerülünk, hajlamosak vagyunk azt gondolni (bár haboznánk elismerni), hogy: „Tudom, hogy Ő megkísértetett, de mégis, Ő nem tapasztalta meg azt, amit most nekem kell.” Az igazság azonban éppen ennek az ellenkezője! Te sosem tapasztalod meg, amin Ő ment keresztül, mert te bűnös vagy. Mi sokkal hamarabb engedünk kísértéseinkben, és sosem élünk át olyan mértékű kísértéseket, mint amiken Jézus keresztülment. Mivel mi már sokszor megadtuk magunkat, a sötétség erőinek sosem kell olyan nyomást kifejteniük ránk, amekkorát Jézusra kellett. Mi könnyű célpont vagyunk számukra. Jézus ellenben teljesen kimerítette a Sátán energiáit és erőit. Nem találhatott 'fogást' Jézuson, semmit sem vehetett el tőle. (*Jn 14,30*) Az evangéliumok tanúságtétele szerint a sötétség erői teljes hadirendbe állított sereggel is támadást indítottak ellene (egy gadarai férfiban légiónyi démon vett lakozást, hogy szembeszálljon Vele). De még a sötétség hatalmának órájában sem tudták legyőzni Öt. (*Lk 22,53*)

Jézus megtapasztalta az elutasítást és a meg nem értést. Az egyik legfájdalmasabb dolog, amelyet fiatal keresztyéneknek meg kell tapasztalniuk, az szüleik hozzáállása újdonsült hitükhöz. Olykor mi magunk bántjuk meg a szüleinket, nem pedig az evangélium. Szem előtt tévesztjük Isten Igéjének tanítását, és nem tanúsítjuk irántuk azt az alázatosságot, szeretetet és engedelmességet, amelyet a Szentírás előír számunkra. Jobban törődünk azzal, hogy evangelizáljuk őket, mint azzal hogy engedelmeskedjünk nekik. Az Ige azonban arra tanít, hogy a szüleink evangelizálásának főként abból kell állnia, hogy engedelmeskedjünk nekik! Talán túl nagy sietségben vagyunk, hogy beszámolhassunk nekik arról, hogy keresztyénné lettünk, megtértünk. Nem vagyunk elég türelmesek, hogy hagyjuk, ők maguk lássák az életünkben történő változásokat. Erre megint csak Jézus a csodá-

latos példa. Szerintetek el kellett mondania Máriának, hogy Isten kegyelme van rajta – vagy ez észrevehető volt az életén?

Olykor tehát mi követünk el hibát, ugyanakkor megessük, hogy Krisztus követői félreértés, sőt akár üldöztetés áldozatává válnak otthonukban, iskolájukban, munkahelyükön. Honnan tudjuk, hogy Krisztus megért minket? Hogyan lehet ilyenkor Ő a példánk?

Jézus azáltal is növekedett a kegyelemben, ahogyan a félreértésekhez viszonyult. Ez volt az egyik dolog, amire Mária visszaemlékezett: ő és József hogyan voltak érzéketlenek Jézus iránt, félreértve Őt. Tizenkét éves korában elvitték magukkal a jeruzsálemi templomba a páska ünnepére. Micsoda élmény lehetett! Hazafelé egyszer csak ráébredtek, hogy Jézus nincs velük. Visszatértek Jeruzsálembe, és végül a templom udvarán találtak rá, amint mély beszélgetést folytat az írástudókkal. Mária – teljesen anyai módon – megfeddte Őt: „El tudod képzelni, hogy apád és én mennyire aggódtunk érted?!” Pedig amikor elindultak, eszükbe sem jutott Jézus! Valószínűleg lekötötte őket a baráti körük.

Jézus válasza figyelemreméltó. Megmutatja Isten és az Ő Igéje iránti hűségét, és azt a vágyát, hogy József és Mária felismerjék, milyen okból került Jézus a családjukba. De Lukács feljegyezte, hogy „ők nem érték e beszédet, amit őnékik szólt.” (Lk 2,50) Nem ez volt az utolsó eset, hogy a családja nem értette Jézust (Mk 3,21), és nemcsak ez a közeli kör volt az, ahol meg nem értésben volt része. Saját tanítványainak értetlenkedései is inkább hátráltatták, mint segítették szolgálata során! (Mt 8,25-26; 14,25-31; 16,8 és 22-23; 17,4-5 és 14-20; Lk 24,25)

A félreértések, amelyeket el kellett szenvednie, a halálához vezettek. (1Kor 2,8) Ám Ő nem ellenkezett, hanem továbbra is a Lélek gyümölcseit érlelte életében. Nem nyitotta meg a száját, hogy megmentse magát; és nem emelte fel a hangját azok ellen, akik elnyomták Őt.

Hogyan növekedett Jézus?

*Mily kegyelem és szépség áradt,
Uram, minden lépted nyomán!
Mily türelmes szeretetről üzen,
Életed és a kínhalál.*

*Megterhelt szívedet örökké,
Szomorúság súlya nyomta,
Mégsem ejtettél soha zokszót,
Soha nem voltál goromba.*

*Ellenséged ha gyűlölt, gúnyolt,
És barátod is hűtlen lett,
Neked nem teher a megbocsátás,
Mert szíved mindig csak szeret.*

A példa, amit Jézus állított elénk, arra kellene buzdítson minket, hogy énekeljük:

*Oly szívet adj, mint a Tiéd,
Mint a Tiéd, Uram, hogy strjunk,
De inkább mások bűnéért,
Mint azért, hogy rosszat kaptunk.*

Edward Denny

Jézus növekedett az engedelmisségben • Az engedelmisség volt életének középpontjában. Az apostolok úgy tekintettek az Úr engedelmisségére, mint ami kulcsfontosságú szerepet tölt be szolgálatának megértésében. Azért tudott Megváltó lenni, mert egész életében engedelmes volt Istennek helyettünk, és elszenvedte engedetlenségünk büntetését engedelmes halála által. Jézus engedelmissége természetesen egyedülálló volt. Isten különleges terve szerint csakis Ő

tehetette le az életét másokért. Ebben is Isten akaratát teljesítette be. (Jn 4,34; 5,30; 6,38) De emellett Isten törvényének is alárendelte magát, amely a mi életünket is irányítja. Jézus „törvény alatt lett”. (Gal 4,4)

Ennek egy fontos példáját láthatjuk a Lukács 2,39-52 tanításában. Mit tett Jézus, amikor felismerte, hogy Mária és József is vétkeznek? Végül is, ha azt nézzük, Ő Isten Fia volt, aki a rendelt időben értük is meghalt, hogy Megváltójuk legyen. Lukács elmondja nekünk – feltételezhetően szintén Mária bizonyoságtételére alapozva –, hogy Jézus „aláméne velük, és méne Názáretbe; és engedelmes vala nékik.” (Luk 2,51) Tisztelte szüleit. A kereszten függve, haláltusájának vége felé, János apostolt bízta meg, hogy gondoskodjon anyjáról, Máriáról. Itt tetten érhetjük, mit jelent engedelmeskedni Istennek a végsőkig. (2Móz 20,12)

Jézus tapasztalatai révén is növekedett • Az evangéliumok gyakran jegyzik fel Jézus reakcióját különböző helyzetekre. Ezek által láthatjuk, hogy a tapasztalatok milyen széles skálájával rendelkezett, és mennyi emberi szükséggel találkozott. Az a benyomásunk támad, hogy amint Jézus egyre több tapasztalatra tett szert, egyre nagyobb erővel birkózott meg a nehéz helyzetekkel. Élete utolsó napjairól azt olvassuk, hogy a lelke nyugtalan és zaklatott volt, mégis akkora önfegyelemről és kegyelemről tett tanúságot, hogy képes volt tanítványait bátorítani, nehogy elcsüggedjenek. (Jn 14,1kk)

A Zsidókhoz írt levél Urunk tapasztalatainak ezzel az aspektusával hosszabban is foglalkozik, és megfogalmazza jelentőségét. Ő Isten főpapja volt. Azért jött, hogy áldozatot mutasson be, egyszerűen Ő maga legyen az áldozat. Emellett a főpapnak volt egy másik feladata is: imádkozott Isten népéért és gondot viselt róla. Ezért volt arra szükség, hogy Jézus közülünk való legyen, hogy együtt érezhes-

sen velünk a mi gyengeségeinkben és szükségjeinkben. (Zsid 5,1kk) Ilyen főpapunk és Megváltónk van Krisztusban:

Annakokáért mindenestől fogva hasonlatosnak kellett lennie az atyafiakhoz, hogy könyörülő legyen és hív főpap az Isten előtt való dolgokban... Mert amennyiben szenvedett, Ő maga is megkísértetvén, segíthet azokon, akik megkísértetnek. (Zsid 2,17-18)

Mert nem oly főpapunk van, aki nem tudna megindulni gyarlóságainkban, hanem aki megkísértetett mindezekben, hozzánk hasonlóan, kivéve a bűnt. (Zsid 4,15)

Jézus tehát mindenféle élettapasztalattal rendelkezett. Felragyogtatta előttünk egy olyan úttörő ösvényét, aki teljes alázattal, teljes szívvel engedelmeskedett Atyjának. Minden próbában és kísértésben kegyelemmel és a Lélek gyümölcseivel állta meg a helyét. Növekedett természetben emberként, Isten és az emberek előtt való kedvességben. Megváltásunk fejedelmeként mindezeket értünk cselekedte, és példával is szolgált számunkra. Hitünk Fejedelmeként lehetővé tette, hogy kövessük. Főpapként, aki maga is osztozott a mi emberi természetünkben, képes segíteni nekünk, amikor erőtlenek vagyunk. Egyedülálló példaként pedig arra is tökéletesen alkalmas, hogy a mi vezetőnk legyen.

Mindez további kérdéseket is felvet. Hogyan növekedhetett Jézus ilyen hatalmasan a kegyelemben? Milyen 'eszközöket' használt? Hogyan 'táplálta' a lelkét, hogy ilyen tökéletesen tudjon növekedni? Ha választ kapunk e kérdésekre, akkor egyértelmű, hogy nekünk is ugyanezeket az eszközöket, módszereket kell használnunk, hogy kövessük a példáját és egyre inkább Őhöz válnunk hasonlóvá.

JÉZUS NÖVEKEDÉSÉNEK ESZKÖZEI

Nos, Jézusnak nem volt semmiféle olyan különleges eszköze, módszere a lelki növekedéshez, amely számunkra ne lenne elérhető. Ezt tudnunk kell, ha meg akarjuk érteni Őt, és hozzá hasonlóvá szeretnénk válni.

Tanítványainak soha nem beszélt róla, melyek azok az eszközök, amelyeket Isten adott számukra, hogy követőiként ők is fejlődjenek. Az evangéliumok beszámolóí azonban világosan tanúskodnak arról, hogy Ő maga három eszközre tekintett a segítség és áldás forrásaként.

Jézus kutatta az Írásokat • Mi is ezt tesszük, hogy felmérhessük életének és szolgálatának jelentőségét. Lényegében Jézus is ugyanezt tette. Isten Igéjének megértése által növekedett abban, hogy egyre jobban megbecsülje Istennek az Ő saját életére vonatkozó akaratát. Az evangéliumok akár egyszeri olvasása is egyértelműen tárja elénk, hogy Jézus önmagát az Ószövetségben megjelenített Szenvedő Szolgával (*Ézs 52,13-53,12*) és az Ember Fiával (*Dán 7,9-14*) azonosította. Tudta, hogy élete és szolgálata 'meg van írva' a Szentírás lapjain, és úgy élt, hogy az Írás Őbenne beteljesedjen.

Mi is megláthatjuk Isten akaratát saját életünkre nézve, és növekedhetünk abban, hogy a Szentírás tanulmányozása által egyre jobban megismerjük ezt az akaratot. A Bibliában találunk rá ugyanis azokra a specifikus utasításokra, alapelvekre és példákra, amelyek által növekedhetünk az Isten iránti engedelmségünkben és a róla való ismeretünkben.

Jézus úgy növekedett az erkölcsi engedelmségben, hogy megértette, alkalmazta Isten Igéjét, és aszerint élt, munkálkodott. Ennek klasszikus példája megkísértésének története. Urunk abban a helyzetben Mózes 5. könyve egyes részeinek igen mély megértéséről tesz tanúságot. Isten Igéje a Lélek kardja volt kezében, amely megőrizte Őt a rendkívül erős kísértések idején. Isten szavának ilyen mély ismer-

rete és megértése – amennyiben alázatos engedelmséggel jár együtt –, mindig növekedéshez vezet a keresztyén életben.

Jézus közösségben volt az Atyával imádság révén • Egész élete imádkozó élet volt. Földi szolgálatának utolsó három évében rendszeresen időt szakított az imádságra. A közbenjárás időszakai voltak ezek; hiszen olyan sok dolog volt, amiért imádkoznia kellett. Ugyanakkor ezek az időszakok az Atyával való szeretetteli lelki közösséget is jelentették. Az, hogy Júdás olyan könnyen odavezette a katonákat a Gecsemáné kertjébe, arra enged következtetni, hogy Jézusnak szokása volt ott imádkozni és keresni az Istennel való lelki közösséget, valahányszor Jeruzsálemben tartózkodott. A Galilea körüli hegyeket is kedvelte és gyakran felkereste.

Hogyan segítette ez az imaközösség Jézus növekedését? *Először* is ilyenkor szeretett az Atya hatalmán és szeretetén elmélkedni. Lehet, hogy így nyert nagyobb belátást az Atyja akaratának mélységeibe. *A János 5,20*-ban ezt mondja: „az Atya szereti a Fiút, és mindent megmutat néki, amiket ő maga cselekszik”. Ez egy bensőséges kapcsolat volt. Miként Jézus egyre jobban megismerte Józsefet, akivel nap mint nap együtt dolgozott Názáretben az ácsműhelyben – a mennyei Atyjával az imádság ideje alatt került egyre szorosabb közösségbe. *Másodszor*, imádságában Jézus Istennek, az Ő Atyjának készleteiből merített. János evangéliuma különösen is elénk tárja a köztük levő kapcsolat mélységét. Természetesen a többi evangélium is képet ad erről. Az egyik dolog, amiért Jézus imádkozott az, hogy az Atya dicsőítse meg a Nevét. (*Jn 12,28*) Érdemes megjegyezni, amit Pál ír Ábrahámról: úgy erősödött meg a hitben, hogy *Istennek adta a dicsőséget*. (*Róm 4,20*) Teljes bizonyossággal feltételezhetjük, hogy Jézus az imádságaiban ugyanezt tette. Ahogyan szíve összhangban volt Istennel, az iránta való szeretete és ragaszkodása egyre erősebb lett. Ez a szeretet egyik jellemzője. Növekszik, miközben gyakorolják.

Jézus törekedett az Isten népével való közösségre • Nem épp emiatt volt a templomban 12 éves korában?! Elmélyülten beszélgetett a tanítókkal. Mélyreható kérdéseket tett fel, amelyek csodálattal töltötték el még ezeket a képzett teológusokat is. Azok a nagy kérdések foglalkoztatták, amelyeket Isten Igéje már a lelkére helyezett. Vajon ismerte-e azt, amit Lukács később úgy ír le, mint a szív gerjedezését (*Luk 24,32*) miközben az Ószövetség tanításairól beszélgetett ezekkel a tanult emberekkel? Vajon bensőleg hálás volt-e az Atyjának azért, hogy itt olyan férfiakra bukkant, akikkel minden hibájuk ellenére Isten útjairól tudott elmélkedni? Vajon ifjúként úgy tekintett-e népének vallási vezetőire, ahogyan később a gazdag ifjúra, és szerette őket?

Harmincéves korában kiválasztott tizenkét tanítványt, akiket idő múltával kiküldött Izraelbe, hogy népe között, azután majd az egész akkor ismert világon hirdessék az evangéliumot minden teremtménynek! Ugyanakkor azért is választotta ki őket, hogy „vele legyenek”. (*Mk 3,14*) Természetesen a tanítványoknak is szükségük volt arra, hogy Jézus közelében legyenek. De vajon Jézusnak nem volt-e szüksége barátokra, hogy növekedjen a velük való közösségben? Nem vitte-e magával hármójukat a Megdicsőülés hegyére, hogy megossa velük ezt a csodálatos megtapasztalását (*Mk 9,2-13*), és a Gecsemáné kertjébe, hogy tanúi legyenek szenvedésének és jelenlétükkel bátorítsák őt? (*Mk 14,33-42*) Miért kereste fel Bethániában Mária, Márta és Lázár otthonát, ha nem azért, mert velük lelki közösségre talált?!

Isten Igéjének ismerete, lelki közösség Istennel, közösség Isten népével: ezek által növekedett Jézus a kegyelemben. És mi? Elkezdünk-e már mi is ezekkel az eszközökkel élni? A következőkben újra és újra visszatérünk erre a témára, de már most, ebben a pillanatban tudnunk kell, hogy kiváltságos helyet érdemelnek életünkben. Ha növekedni akarunk, ha egyre inkább Krisztushoz akarunk hasonlónak válni, akkor a Mester példáját kell követnünk. Ha még nem kezdted el a 'gyakorolást', kezd el ma! Most!

II. RÉSZ ALAPELVEK

Melyek a lelki növekedés legfontosabb jelei? És hogyan fejlődnek ki az életünkben?

Ebben a részben három ilyen jelet vizsgálunk meg. A keresztyén ember növekedik Isten ismeretében. Mit jelent ez? Kialakul benne az a vágy, hogy megismerje Istent és szeretne az Ő közelében élni. Mi kelti fel ezt a vágyat? Az, hogy a hívő egyre jobban megérti, kicsoda Krisztus és mit tett érte. Késznek kell lennie arra, hogy meghozza azokat az áldozatokat, amelyek a keresztyénségével együtt járnak. Mi tartozik ide?

HARMADIK FEJEZET

Kezdetben

Az első fejezetben arról szoltunk, hogy Jézus növekedett nemcsak testileg, hanem jellemében és lelki erejében is. Külön hangsúlyt kapott az a tény, hogy növekedett bölcsességben. (*Lk 2,52*) Ha azt kérdezzük: „Mit ért Lukács azon, hogy Jézus növekedett bölcsességben?” – forduljunk válaszáért Bibliánkban a Példabeszédek könyvéhez. Itt olyasmiről olvashatunk, ami 'modern' fülünknek rendkívül furcsának és visszatetszőnek tűnhet: „A bölcsességnek kezdete az Úrnak félelme.” (*Péld 9,10*) Tehát az, hogy Jézus növekedett a bölcsességben, tulajdonképpen olyan, mintha azt mondanánk: istenfélő módon élt.

Jézus, mint aki félte Istent, teljesen ismeretlen számunkra. Jézus mint, aki bízott Istenben, és szerette Istent – ő már ismerős! Legtöbben haboznánk kimondani, vagy csak gondolni is, hogy Jézus félte Istent. Megkísért minket a gondolat: „Ugyan! Soha nem hallottam erről ezelőtt. Semmilyen igehirdetés, vagy bibliaóra, amin valaha is részt vettem, nem beszélt még Jézusról, mint istenfélőről. Őszintén szólva, nem vagyok benne biztos, hogy ez az a Jézus Krisztus, akit ismerek és követek. Valóban ő lenne a Biblia Jézusa?”

Márpedig úgy tűnik, ezt nem lehet letagadni. Jézus növekedett a bölcsességben. A bölcsesség azt jelenti, hogy megtanuljuk félni Istent. Mármost, ha Jézus növekedett a bölcsességben, növekednie kellett az istenfélelemben is.

A mi problémánk tulajdonképpen az, hogy meglehetősen egyoldalú képet alkotunk Krisztusról. Hajlamosak vagyunk arra is, hogy

Kezdetben

egy kicsavart nézetet formáljunk arról, amit a Biblia Isten félelméről tanít. Egy régi bölcs író egyszer azt jegyezte le, hogy Isten félelmére „általában úgy tekintünk, mint egy balkezes (alábbvaló) kegyelemre.” Úgy értette ezt, hogy ott van a Bibliában és ezért el kell ismernünk, de valahogy nem érezzük jól magunkat attól, hogy a lelki életben bármiféle félelemnek lennie kellene.

Soha nem is érthetjük meg a kegyelemben való növekedésnek ezt a dimenzióját – akár Krisztus életében, akár a miénkben – mindaddig, amíg fel nem ismerjük, hogy a Biblia két különböző félelemről beszél.

KÉTFAJTA FÉLELEM

A Biblia ír „szolgai félelemről”, és ír „gyermeki félelemről”. Egyik a szolga félelme kemény és rideg urától, a másik a gyermek félelme apjától, aki szereti, és akit ő is szeret. A szolgai félelmet a keresztyén emberek általában elég jól ismerik régebbi életükből. Ez valójában az Istentől való rettegés. A gyermeki félelem egészen más, s ezt Isten minden igaz gyermekének meg kell tapasztalnia.

Amikor a félelemre gondolunk, sajnós elkövetjük azt a hibát, hogy minden félelmet szolgai félelemnek képzelünk. Ha viszont elkerüljük ezt a hibát, felfedezzük a gyermeki félelem jelentését és növekszünk annak megtapasztalásában. Ettől bizonyosan új erő árad keresztyén életünkbe.

Mi a szolgai félelem? Thomas Manton, Oliver Cromwell egykori lelkesze így írta ezt le:

'Szolgai, miszerint valaki féli Istent és gyűlöli, ahogyan a rabszolga fél kegyetlen urától, akinek legszívesebben halálát kívánná, és azt, hogy megszabaduljon szolgálatából, és akinek csupán merő kényszerből engedelmessé válik. Így a gonoszok félik Istent, mivel egy rossz képet

alkottak róla elméjükben: „Uram tudtam, hogy te kegyetlen ember vagy, aki ott is aratsz, ahol nem vetettél és ott is takarsz, ahol nem vetettél; azért félvén elmentem és elástam a te talentumodat a földbe.” (Mt 25,24–25) Ezért csak kevés szolgálatot tesznek meg neki, azt is kelletnül, és tehernek érezve. A lehető legkevesebbet próbálják tenni beteges önhittségük miatt, mivel nem értik Istent és torz képet alkotnak róla.’

Manton állításában sok igazság van. A mai modern világ is igazolja ezeket a szavakat. Ha csak így gondolunk Isten félelmére, akkor nem meglepő, hogy nehezen tudjuk elhinni, hogy ez lenne a bölcsesség kezdete, vagy hogy Jézus ilyen félelem árán jutott bölcsességhez.

Az Isten félelme iránti nemtetszésünknek és ellenszenvünknek egyik legfontosabb oka az, hogy szolgálai félelem bujkálhat a szívünkben, még azután is, hogy keresztyénekké lettünk. Ez a félelem akár egész lelki életén keresztül kísérthet egy valódi keresztyént. Éveket tölthetünk azzal, hogy próbáljuk takargatni a szolgálai félelem lelkületét, amellyel soha nem néztünk igazán szembe, és soha nem is lettünk teljesen szabadabbá tőle. Meg kell tanuljuk, hogy a szabadulás egyetlen módja a növekedés a gyermeki félelemben. Erre van szükség a szolgálai félelem megsemmisítéséhez!

Most nézzük, mi a gyermeki félelem? Az örömnök, tiszteletnek és félelemnek olyan meghatározhatatlan keveréke, amely eltölti a szívünket, amikor felismerjük, hogy kicsoda az Isten és mit tett értünk. Egy olyan hatalmas szeretet Isten iránt, amely miatt szégyellnénk bármi olyat tenni, ami nemtetszést vált ki Benne, vagy megszorítja, és akkor vagyunk boldogok, ha azt tesszük, ami örömet okoz neki. Talán még soha nem lett szebben kifejezve az örömnök és félelemnek ez a rejtélyes kombinációja, mint F. W. Faber szavaival:

Kezdetben

*Félelmem irántad, Óh Uram, buzog,
Mint élet ereimben,
E félelmet, a szeretet szép jelét,
Örömmel elszenvedem.*

*Nem találhat lelkünk még oly örömet,
Az élet megannyi útján,
Mint édes félelmet, mely vágyik, remeg,
Isten tekintete súlyán.*

*Óh, mily fenségesen félelmetes vagy,
És mily bőkezűen áldasz!
A gondolat, hogy szereteted elhagy,
Rettent, de a szeretet kiárad!*

*Alig, vagy talán kicsit sem szeretnek,
Kik nem félnek nagyon Téged,
Uram, ha a vonzerőd a szeretet,
A félelem érintésed.*

Milyen keveset is tudunk ezekről a bibliai paradoxonokról! A 2. zsol-tár arra bátorít, hogy „szolgáljátok az Urat félelemmel és örüljetez resz- ketéssel”. A 112. zsol-tár beszámol arról az áldásról, amelyet az tapasztal meg, aki féli az Urat. Ilyen háttérinformáció segítségével kezdhetjük el megérteni, hogy amikor Jézus növekedett a bölcsességben, akkor örö- met és félelmet tapasztalt meg az Ő mennyei Atyjának jelenlétében.

AZ ÚR FÉLELME

Azt a parancsolatot kaptuk, hogy féljük az Istent. (1Pét 2,17; vö. 1,17) De félünk kellene Krisztust is. (Ef 5,21) Sok más újszövetségi

igerész is azt tanítja, hogy az Úr félelmét nem vethetjük el, mintha az csak az Ószövetséghez tartozna. Ez az újszövetségi keresztyénség lelke is. Amióta csak Isten elhívott egy népet, az a vágya, hogy gyermeki félelemmel viszonyuljanak hozzá.

Amikor Mózes 5. könyvében megismétlődik a Tízparancsolat, Mózes emlékezteti a népet arra, hogy mi az Isten szívbéli kívánsága számukra: „Vajha így maradna az ő szívük, hogy félnének engem és megtartanák minden parancsolatomat minden időben, hogy jól legyen dolguk nekik és az ő gyermekeiknek mindörökké!” (5Móz 5,29) Később az olyan próféták, mint Jeremiás is, kezdtek előretekinteni arra az új szövetségre, amelyet Isten köt népével Krisztus által. Isten ígéretet tett arra, hogy véghezviszi, amit maga is szeretett volna látni az emberek életében: „És adok nékik egy szívet és egy utat, hogy mindenkor engem féljenek, hogy jól legyen dolguk, nékik és az ő fiaiknak ő utánok. És örökkévaló szövetséget kötök velök, hogy nem fordulok el tőlök és a velök való jótéteménytől, és az én félelmemet adom az ő szívekbe, hogy el ne távozzanak tőlem.” (Jer 32,39-40)

Ezekben a szavakban Isten válaszát hallhatjuk Dávid imádságára: „Mutasd meg nékem a te utadat, hogy járhassak a te igazságodban és teljes szívvel féljem nevedet.” (Zsolt 86,11) Isten a gyermeki félelmet keresi az övéiben, akik imádkoznak ezért; és Ő gondoskodik is róla a Szentlélek munkálkodása által!

Dávid imádsága arra is rámutat, hogy ha nem féljük így Istent, az azért van, mert szívünk meg van osztva, tehát nem teljesen Istenhez ragaszkodik, és nem adja meg magát neki, nem hagyatkozik teljesen rá. Az Úr Jézus egész szívét Istennek szentelte. Ezért lehet az Ő élete a legjobb példa arra, mit is jelent az Urat félni. Csakis a meg nem osztott tiszta szívben születet meg az az istenfélelem, amely a bölcsesség, a gyakorlati szentség kezdete. Az ilyen szív Jézus szerint „meglátja Istent”. (Mt 5,8) Azért féli Őt, mert meglátta olyannak, amilyen. Ugyanakkor meglátja saját életet is, és megtanulja, hogyan

kell élnie az Istennel való bensőséges kapcsolat alapján. Ez teszi az Atya istenfélő gyermekének életét merőben mássá, mint amilyen volt.

A GYERMEKI FÉLELEM FORRÁSA

A Szentírás egyes igerészeiben „az Úrnak félelme” kifejezést használja akkor is, amikor Isten jelenlétéről van szó, vagy amikor Isten felfedi a jelenlétét. (pl. 1Móz 20,11; 2Móz 20,20) Maga Isten, az Ő jelenléte, a gyermeki félelem forrása. Ez a jelenlét gyermeki félelmet vált ki szívünkben. Megpillantjuk az Ő hatalmát és felségét – és csend lesz úrrá rajtunk. (vö: Jób 40,3-5; Jób 42,2-6)

De ez még csak a jéghegy csúcsa. Isten gyermeke előtt ennél sokkal nagyobb rejtély tárul fel. Együtt mondhatja John Newtonnal „a kegyelem tanította meg a szívemet a félelemre”, vagy a 130. zsoltár szerzőjével, hogy „Tenálad van a bocsánat, hogy féljenek téged”.

Mit jelent ez? Azt, hogy a gyermeki félelem (amelyet egy gyermek az édesapja iránt érez), azáltal a szeretet által jön létre, amelyet Isten érez irántunk. Pontosabban azáltal, hogy ráébredünk: az Isten, akire addig szolgálai félelemmel tekintettünk – a szent, az igaz, az ítélet és a fenség Istene – ugyanaz, aki Krisztus által megbocsát nekünk. Ő igaz, mégis igaznak nyilvánítja az istenteleneket. (Róm 3,26; Róm 5,6) Ő igaz, mégis úgy tekint a bűnösökre, mintha igazak lennének. Annak, hogy olyan keveset tudunk a gyermeki félelemről, egyik oka az, hogy nem becsüljük meg eléggé az evangéliumot! Ha szeretnénk növekedni a kegyelemben, hogy Istent így féljük, akkor először is vissza kell térnünk az evangéliumhoz és a keresztes jelentéséhez.

Megrendítő példa erre, mint azt később látni fogjuk, Simon Péter. Amikor ráébredt, hogy gyenge és bűnös módon megtagadta Messtertét, meglátta, ahogyan Mestere rátekin az udvar másik végéből.

Micsoda pillanat volt! „És hátra fordulván az Úr, tekintte Péterre. És megemlékezék Péter az Úr szaváról, amint néki mondta... És kimen-
vén Péter, keservesen síra.” (Luk 22,61-62)

Szégyellte magát? Természetesen, de inkább amiatt sírt, amit Krisztus szemében látott. Az a pillantás ezt mondta neki: Emlékezz arra, mit mondtam neked, Péter. Hogy elárulsz engem, de én imádkozom érted. (Luk 22,31-32) Imádkozom érted, Péter, mert még mindig szeretlek. Megbocsátok neked. Meghalok majd érted a kereszten. Nem gondolod, hogy Péter szíve így válaszolhatott?

*Ó, mily nagyon félek Téged, élő Isten,
Mély és gyengéd félelemmel,
És imádlak Téged reszkető reménnyel,
És bünt bánó könnyeimmel.*

A gyermeki félelem mindig olyan bűnösök hálás válasza, akik megszenteltettek. Miért fontos növekedni Isten félelmében? Azért, mert azok a hatások, amelyeket e félelem bennünk kelt, a lelki növekedésnek is a jelei.

A GYERMEKI FÉLELEM HATÁSAI

Az Úr félelme általában minden más félelmet kiűz • Jézus azt mondta, hogy akkor szabadulunk meg az emberektől való félelemtől, ha megtanuljuk félni Istent. (Mt 10,26) Jézus saját életével bizonyította a gyermeki félelem erejét. Ő inkább meghalt, semhogy megszomorítsa az Atya szívét; nem félemlítették meg a fenyegetések sem, hogy mások mit tehetnek vele. Mivel üdvösségünk Isten félelmében teljesedik ki (Fil 2,12), nem kell, hogy megrettentsenek minket bármily módon azok, akik ellenünk vannak – mondja Pál. (Fil 1,28) Péter hasonlóképpen vélekedik: még ha szenvednünk is kell (ő minden bizonnyal

tudta, hogy miről beszél), nem kell azoktól a dolgoktól félnünk, amelyekről azok félnek, akik nekünk ártanak. (1Pt 3,13-14)

John Knoxról, a legbátrabb skót keresztyénről azt mondták, hogy sem férfitől, sem nőtől nem félt (még Máriától sem, a skótok királynőjétől, aki magasabb volt Knoxnál vagy 15 cm-rel). Egyszerűen azért, mert Knox megtanulta félni az Urat. Ez a keresztyén bátorság titka.

Isten félelme megőriz minket attól, hogy megmaradjunk a bűnben • Erre számos példát találhatunk a Bibliában. Amikor Mózes megkapta a Tízparancsolatot, az embereket lenyűgözte Isten fensége, amelyet a Sínai-hegynél megtapasztalhattak. Mózes így magyarázta meg nekik, hogy miért érintette meg szívüket Isten ilyen módon: „Ne féljete; mert azért jött az Isten, hogy titeket megkísértsen, és hogy az Ő félelme legyen előttetek, hogy ne vétkezete.” (2Móz 20,20) Ez a lelkület tartotta Mózeset életben gyermekkorában. Amikor a fáraó elrendelte, hogy minden újszülött fiút mészároljanak le, azt olvassuk, hogy „a bábák félék az Istent és nem cselekedének úgy, amint Egyiptom királya parancsolta nekik, hanem életben hagyták a gyermekeket.” (2Móz 1,17) Ahelyett, hogy elpusztították volna az Istentől kapott életet, ezek az aszszonyok nem engedelmeskedtek a fáraónak. Félték az Istent, nem akartak semmi olyat tenni, amivel megbántanák, bármekkora árat is kellett volna fizessenek ezért.

A gyermeki istenfélelem integritást, tartást kölcsönöz a keresztyén jellemnek • Istennek az a gyermeke, akiben ez megvan, egyenes, szavatartó ember lesz, aki távol tartja magát minden kétszínűségtől, amint az Ige felszólít minket, hogy „tisztítsuk meg magunkat minden testi és lelki tisztátalanságtól, Isten félelmében vivén véghez a mi megszentelésünket.” (2Kor 7,1)

Nehémiás ilyen ember volt. Szigorú hagyományokban nőtt fel, ezek szerint kellett volna kormányoznia a rá bízott embereket. Ő azonban nem követte az elé adott példákat. Ezt mondta: „az előbbi helytartók, akik én előttem valának, terhelék a népet... sőt még legényeik is zsarnokoskodának a népen. De én nem cselekedém így az Isten félelme miatt.” (Neh 5,15) Isten félelme képessé teszi a keresztyént arra, hogy nemet mondjon, amikor arra van szükség. Sajnos, sokan vagyunk még, akik az utolsó leckék közé soroljuk, hogy megtanuljunk nemet mondani.

Az istenfélelem engedelmisséget eredményez az életünkben • Nemcsak a rossz cselekvését akarjuk elkerülni, hanem arra törekszünk, hogy azt tegyük, ami jó és Istennek tetsző. Noé értékes példa erre. Hit által épített egy bárkát „Istent félve és tisztelve”. (Zsid 11,7) Annyira nagyabecsülte, hogy Isten beragyogta az életét, hogy nem félt a kétkedők gúnyolódásától (és annál is rosszabbtól), amiben része volt, hiszen szárazföldön épített bárkát az ítélet napját várva. De Isten szólt hozzá, és Noé inkább elveszítette minden barátját, minthogy elveszítse Isten barátságát. Ő is megtapasztalta azt valamilyen mértékben, amiről Charles Wesley írt:

*Óh, adj nekem Uram lágy szívét,
Mely reszket, ha bűn közelít;
A rossztól való félelmet,
Plántáld belém mélyen így,
Hogy féljem kegyelmes fenséged,
És meg ne bántsalak Téged.*

Az istenfélelem növeli az evangelizáció hatékonyságát • Példa erre az első keresztyén gyülekezetek életvitele is. Mire törekedett Pál az istentiszteleteiket illetően? Arra, hogy olyan mértékben megtapasztalható

legyen Isten jelenléte az Ő népe között, hogy a 'kívülálló' pogányokat is azonnal magával ragadja. Hogy érzékeljék: Isten jelen van erővel és szentségben, hogy szívük titkai felszínre kerüljenek, és leboruljanak azt mondván: „bizonytal az Isten lakik tibennetek.” (1Kor 14,24-25) Miért várt el Pál ilyesmit? Mert tudta, hogy ez gyakran megtörténik ott, ahol a keresztyének az Úr félelmében járnak. Saját megtérésének napjaiban „a gyülekezeteknek... békességük vala; épülvén és járván az Úrnak félelmében és a Szent Léleknek vigasztalásában, sokasodnak vala.” (ApCsel 9,31) Ugyancsak az Apostolok Cselekedeteiben olvashatjuk: „és félelem szálla mindnyájokra, és magasztaltatik vala az Úr Jézusnak neve.” (ApCsel 19,17) Újra és újra hangsúlyoznom kell, hogy itt nem a szolgálói félelemről van szó, hanem a gyermeki félelemről. Ez örömteli félelem, bűnbánó félelem, reszkető remény, amely valami olyan pluszt adott a korai keresztyének életébe és istentiszteletébe, amelyet nekünk is vissza kellene nyernünk.

Ugyanez érvényes személyes és közösségi szinten is. Pál elmondhatta, hogy mivel megtapasztalta 'az Úr félelmét', ezért akart sokakat meggyőzni arról, hogy bizzanak Krisztusban. (2Kor 5,11) Ez az egyik sokatmondó kijelentése az evangelizáció témájával kapcsolatos mély gondolatai közül. Ezt a kijelentést egy másikkal köti össze, amely akár ellentmondónak is tűnhet: „Krisztusnak szerelme szorongat minket.” (2Kor 5,14) A kettő azonban egészen természetesen illeszkedik egymáshoz. Pál Krisztus ítélőszékénél tanulta meg, hogy Krisztusnál van a megbocsátás, hogy féljék Őt. (Zsolt 130,4) Meggyőződött bűneiről, igazságának hiányáról és az eljövendő ítélet bizonyosságáról (Jn 16,8-11), de ugyanakkor megbocsátásra és irgalomra talált. Ha ezt meglátjuk, akkor többé nem fogjuk azt gondolni, hogy az Úr félelme és az Úr szeretete kizárják egymást. Rájövünk, hogy egyik nem létezhet a másik nélkül. És akkor – miként Pál is – elkezdjük megérteni, hogy az evangelizáció nem csupán kiváltság, hanem tartozás. Tartozunk az evangéliummal embertársainknak. Megsértjük Atyánkat, ha nem

hirdetjük ezt nekik. (Róm 1,14) Ha megtanultuk félni Őt, akkor nem merjük megsérteni sem.

NÖVEKEDÉS ISTEN FÉLELMÉBEN

Hogyan is növekedhetünk tehát ebben a számunkra nélkülözhetetlen kegyelmi eszközben? A Szentírás számos csodálatos gondolatot ad elénk Istennel kapcsolatban, amelyek Jézushoz hasonlóan minket is arra vezetnek, hogy szerető gyermeki tisztelettel és félelemmel viszonyuljunk mennyei Atyánkhoz.

Először is gondoljunk csak arra, hogy Isten kiválasztott minket. Mi döntöttünk úgy, hogy szolgáljuk Őt, de csak azért, mert Ő előbb szeretett és kiválasztott minket. Az a titok, hogy Isten kiválasztott minket, és mi igent mondtunk Istenre, arra kell indítsen bennünket, hogy féljük Őt.

Aztán ott van Isten gondoskodása. A fejem minden hajszála számon van tartva! Ő vezet, védelmez, fenyít engem, gondoskodik minden szükségemről születésem napjától fogva, sőt felügyeli életem minden körülményét. Még a gének is, amelyekkel világra jöttem, az Ő szuverén uralma alatt állnak.

Vagy gondoljunk megmentő kegyelmére! Fiát adta ajándékba, a Szentlelket elküldte, hogy személyesen engem gyermekének követeljen, és az életemet is formálja szolgálatom által. De gondolkodjunk ennél távolabban is: „Mert az üdvösség a zsidók közül támadt.” (Jn 4,22) Az, hogy Jézus eljött a pogányokhoz (a mi nyugati világunkba is) annak következménye, hogy a zsidók elutasították Őt. Mi – ahogyan Pál is mondja – csak vad ágak vagyunk, és nem természetes, hogy beoltattunk. Ezért ne kevélykedjünk, hanem féljünk. (Róm 11,20)

Ezek egytől egyig olyan gondolatok, amelyek a gyermeki félelmet munkálják bennünk Isten iránt. Isten félelme az evangélium gyü-

mölcs; és az igazi, gyakorlati bölcsesség kezdete. Ezért mondja a Prédikátor (az ószövetségi bölcs, akinek tolla oly sok mai tévhitről is lerántja a leplet):

A dolognak summája, mindezeket hallván, ez: az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad; mert ez az embernek földolga! (Préd 12,15)

Ha még nem jutottunk túl a szolgálai félelmen, akár tapasztalatainkban, akár megértésünkben, akkor ez az ige lehangoló és elcsüggesztőnek tűnhet.

De ha már megismertük a gyermeki, szeretetteli félelmet Isten, a mi Atyánk iránt, akkor felismerjük, hogy ez nemcsak kötelességünk, hanem az igazi lelki fejlődés kezdete is. A nagy puritán igehirdető, John Flavel szerint:

A testi ember az emberektől fél, nem Istentől;
A hitben erős keresztyén Istent féli, nem az embereket;
Az erőtlén keresztyén túlzottan fél az emberektől,
Istentől pedig nem eléggé.

Mennyire igaz ez!

NEGYEDIK FEJEZET

Lelki étvágy

A Zsoltárok könyvét úgy írták le, mint a „lélek minden összetevőjéről szóló anatómiai könyvet.” Kitűnő hasonlat ez – a Zsoltárokból valóban megtaláljuk a lelki élet bemutatását és elemzését. Semmi sem marad rejtve előlünk. A „felemelkedések” és a „bukások” egyaránt feljegyzésre kerültek. Ezért van, hogy amikor a Zsoltárokat olvassuk, gyakran támad az a megdöbbentő érzésünk, mintha a saját tapasztalataink és állapotaink tükörképét látnánk.

Igen, a Zsoltárokból saját tapasztalatainkkal találkozunk. Olykor azonban új tapasztalatok leírására is bukkanunk. Ezek vezérfonalat és betekintést adnak számunkra abba, hogy mire számíthatunk. Bizonyos zsoltárok valójában ezt mondják nekünk: „Isten így is munkálkodhat. Légy kész, hogy felismerd keze nyomát az életedben, amikor hasonlóan mérsz keresztül”. Ilyen például a 42. és 43. zsoltár is. Mindkettő rendkívül jól beleillik a lelki növekedéssel kapcsolatos gondolataink sorába.

Ez a két zsoltár összetartozik. A 43. zsoltár a Zsoltárok könyvének „Második könyvében” (Zsolt 42-72) található azon két zsoltárnak az egyike, amelynek nincsen külön címe. Ennek oka valószínűleg az, hogy valamikor a 42. zsoltárhoz volt csatolva. Mindkét zsoltár témája ugyanaz. Sőt, valószínűleg te magad is felfigyeltél arra, hogy egy ismétlődő refrén fut végig mindkét zsoltáron. (Zsolt 42,6 és 12; Zsolt 43,5)

Miért csüggedsz el lelkem, és miért nyughatatlankodol bennem?

Lelki étvágy

Bízzál Istenben, mert még hálát adok én néki,
az én szabadítómnak és Istenemnek.

Nem véletlen, hogy ezeknek a zsoltároknak az üzenetét gyakran így nevezik: „tanács a lelkileg elcsüggedteknek”. Valóban ilyen tanáccsal szolgálnak. De valószínűleg nem ez akart a fő lecke lenni, mivel a zsoltárok jellemzője az, hogy a fő témát nem a refrénben, hanem a kezdő szavakban vezetik be. A 42. zsoltár így kezdődik:

Mint a szarvas kívánczik a folyóvizekre
Úgy kívánczik az én lelkem hozzád, oh Isten!
Szomjúhozik lelkem Istenhez, az élő Istenhez;
Mikor mehetek el, és jelenhetek meg Isten előtt?

Itt van valaki, aki arra vágyakozik, hogy jobban megismerje Istent. Ez minden lelki növekedés szerves része. Természetesen, ha keresztyénként növekszünk, az magába foglalja azt, hogy növekszünk Isten Igéjének ismeretében; feltételez egy imádkozó és bizonyoságtevő életet. De mindezek valami sokkal alapvetőbb dolognak a következményei. Keresztyénnek lenni azt jelenti, hogy ismerjük Istent. Keresztyénként növekedni azt jelenti, hogy növekszik bennünk a vágy, hogy megismerjük Istent. Ez a keresztyén élet summája. Jézus maga mondta: „az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent.” (Jn 17,3) Isten igazi népe „az Istenét ismerő nép.” (Dán 11,32) Ezért van az, hogy az Ószövetségben a messiási új korszak várva várt áldása az volt, hogy a férfiak és nők „mindnyájan megismernek engem, azt mondja az Úr.” (Jer 31,34) Ez a keresztyén élet központi eleme, alapvető fontosságú minden lelki növekedéshez. Ha nem növekedünk Isten ismeretében, akkor egyáltalán nem növekedünk.

Bántóan hangzik az a felvetés, hogy legnagyobb gyengeségünk, mai keresztyéneknek (fiataloknak és időseknek egyaránt) ebben ta-

lálható? De hát ez volt Hóseás panasza is az ő egyházára! Isten népe a tudatlanság miatt vész el! (*Hós 4,6*) Hasonlóképpen, hajlamosak vagyunk arra, hogy olyan keresztyén generáció legyünk, amely apró dolgokra szakosodik, de ugyanakkor nem úgy tűnik, hogy ismeri Istent, pedig ez az evangélium igazi fokmérője. Nem igazán ismerjük Istent, legjobb esetben is csak tudunk róla.

Talán a 42. és 43. zsoltár írója maga is meg volt valamikor elégedve egy hasonló mértékű ismerettel, de aztán Isten úgy alakította a körülményeit, hogy a lelki növekedés iránti vágy töltse be a szívét. Vágyakozni kezdett arra, hogy megismerje Istent. Három lépésben írja le tapasztalatait.

VÁGYNI ISTEN MEGISMERÉSÉRE

Milyen az, amikor vágy ébred bennünk Isten megismerésére? E zsoltárok tanúsága szerint ez rendkívül fájdalmas és felkavaró érzés. Aki írta, lehangolt állapotba került. Ráébredt, hogy nem ismeri eléggé Istent:

Miért csüggedsz el lelkem, és miért nyughatatlankodol bennem?

Lehet, hogy élete korábbi szakaszában nagyon jól ismerte Isten jelenlétét. Lelke most mégis meddő, száraz, kiégett, és Isten jelenlétének harmata után kiállt, hogy felélénkítse, megújítsa.

Nagy a kísértés arra, hogy ennek az embernek az állapotát nézve azt mondjuk: egyszerűen csak Istennek egy engedetlen, elbukott gyermekéről – egy visszaeső bűnöséről van szó. Am nem találjuk, hogy bárhol is megtérésről beszélne, vagy bármely specifikus bűnről, amely megfosztaná őt Isten jelenlététől. Ez nem egy bűnbánó zsoltár, sőt, bizonyos szempontból épp az ellenkezője. Itt egy olyan ember

beszél, aki Istent így szólítja meg: én köszálam. (*10. v.*) Úgy gondol Istenre, mint menedékére és védelmére – mint egy kőszirtre, amely elrejtí ellenségei elől. „Éjjel éneke volt velem” – mondja a 9. versben. Ezek aligha lehetnek egy visszaeső bűnös szavai!

Isten elkezdte feltörni lelkében az ugart. (*Jer 4,3; Hós 10,12*) Az Úr a lelki fejlődés új lépcsőfokára szeretné eljuttatni. Akárcsak a testi életben, a lelki életben sem csupán a születés traumáját éljük át, hanem az élet egyes szakaszaiból a következőbe való átlépéssel együttjáró harcokat is.

Milyen eszközöket használt Isten, hogy a dolgok új rendjét vigye a zsoltáros életébe? És vajon mi, mire számíthatunk? Mit fog tenni az Úr a mi életünkben azért, hogy növekedjen a róla való ismeretünk és mind többet tudhassunk meg a velünk kapcsolatos munkálkodásáról is?

FELKELTETT LELKI VÁGYAK

Három dolgot kezdett Isten alkalmazni:

A múlt emlékeit • A tanácstalanságában Istenhez kiáltó zsoltáros ezt mondja: „Mikor ezekről emlékezem, megkeseredem lelkemben”. Vajon mi mindenre emlékezik?

Lelki szemeivel újra Jeruzsálemben van. Látja a rengeteg zarándokot, akikkel egyik nagy ünnepi szolgálaton, úgymond „nagy csoportban” menetel. Felidézi a hangulatot is: „ujjongó örömmel és hálaadás-sal” vonulnak. Ő maga a menet élén halad. (*5. v.*)

Sorra feltörnek benne az emlékek – az eredetiben egy ritka szóval még azokról a rövid és óvatos lépésekről is említést tesz, amelyekkel akkor vagyunk kénytelenek menni, amikor nagy tömegben haladunk, és szeretnénk elkerülni, hogy rálépünk valakire. Valóban csodálatos nap volt ez!

Néha a lelki hanyatlás jele lehet így visszatekinteni. Ha a reményeink, a legszebb emlékeink egytől egyig a múlthoz tartoznak, és mást se teszünk, csak panaszkodunk, hogy a dolgok már nem olyanok, mint egykor voltak, az általában erre utal. De a zsoltáráróval nem ez volt a helyzet. Ő arra emlékezik vissza, hogy Isten milyen kegyelmes és gondviselő volt népével; azért emlékezik, hogy felkavarja lelkét, hogy újra vágyakozzon, és újra várakozással tekintsen Isten jelenlétére. Ez éppen ama célok egyike, amelyet az emlékek szolgálnak!

Amikor Pált nyugtalanította fiatal barátjának, Timótheusnak a lelki állapota, arra bátorította, hogy emlékezzen vissza. Emlékezz a napra, amikor kezünket rád tettük, írta neki Pál. Gondolj arra, amikor a Szentlélek elhívott téged általunk. Elfelejtetted talán, hogyan pecsételte meg Isten az elhívásodat, és milyen csodálatosan megáldott téged? Emlékezz vissza arra az órára Timótheus, és ezek az emlékek indítsanak arra, hogy keresd és szolgálj az Istent. (lásd *2Tim 1,6-7; 1Tim 4,14*)

Bizonyára sokunknak vannak emlékeink olyan időkről és helyekről, amikor különleges módon tapasztaltunk meg áldásokat az életünkben. A nagy XVIII. századi evangélista, George Whitefield szokta mondani, hogy amikor visszatért az Oxfordi Egyetemre (ahol a tanulmányait végezte), mindig el akart menni arra a helyre, ahol megtért, és meg akarta csókolni a földet. Annak az emléke, hogy Isten mit tett érte, olyan nagy és folyamatos áldás forrásává lett az életében, hogy úgy érezte, csak így fejezheti ki igazán a háláját.

Emlékszem egy idős keresztyénnel való találkozásomra valahol messze, Skócia északi részén. Sok éven keresztül szinte alig prédikálta valaki hűségesen Krisztust azon a helyen, ahol az ő telke is volt. Csodálkoztam, hogyan tudta mégis megőrizni lelki buzgóságát. (*Róm 12,11*) Beszámolt nekem egy olyan eseményről, amely tizenéves korában történt, mégis olyan nagy benyomást tett rá, hogy sok éven át hatalmas bátorítást kapott az egyszerű visszaemlékezés-

től is. Akkoriban az úrvacsorát csak évente kétszer ünnepelték. A gyülekezet több napon át készült a különleges alkalomra. Ő vasárnap délután kiment az édesapja telkének hátsó részére és megdöbbenve látta, hogy a földet valami feketeség borítja. Alig lehetett akár egy fűszálat is látni. Az történt ugyanis, hogy a férfiak, akik mind fekete öltönyt viseltek, együtt térden állva és meghajolva imádkoztak odakinn és kérték Istentől az Ő jelenlétét – mesélte az idős férfi. Olyannyira érezhető volt Isten jelenléte, hogy sosem feledkezett meg erről a napról. Azóta is arra vágyakozott, hogy egyre jobban és jobban megismerje az Urat.

Neked van-e ehhez hasonló emléked az Istennel való találkozásról? Olyan tisztán él-e benned, mint ahogyan a zsoltáráró idézte fel emlékeit? Akkor ez az emlék hadd végezze el azt, amelyre Isten szánta: hozzon benned létre szomjúságot, vágyat – egy megújult vágyat – arra, hogy megismerd Istent és érzékd egykor már megtapasztalt jelenlétét.

Elszigetelődés a jelenben • Miért van az, hogy ezek a dolgok már csak emlékek? A zsoltáros így ír: „emlékezem reád a Jordán és Hermon földjéről, a Miczár hegyéről”, mert távol van azoktól a helyektől, amelyeken korábban áldásokban részesült. Messze, sok-sok kilométerre került Jeruzsálemtől, hegyvidéken, elszigetelve, elzárva Isten népének virágzó közösségétől, amelynek hajdan tagja volt; többé már nem részesedhet azokból a szolgálatokból, amelyeket valaha örömmel végzett. Itt már kevés eszköze áll rendelkezésére a lelki növekedéséhez; alig néhány ember akad, akivel lelki közösséget vállalhat.

Ezt a problémát egy további tényező súlyosbította. Otthon, Jeruzsálemben, ő több volt egy egyszerű embernél a tömegből. Vezető volt, hiszen ezt mondja: „ezekről emlékezem... nagy csoportban vontam ezelőtt és ujjongó örömmel és hálaadással vezettem őket, az ünneplő sokaságot az Isten házáig.” (*Zsolt 42,5*)

Nem ő volt az utolsó, aki az elszigeteltségét ilyen erősen átérezte. Hány és hány misszionárius tapasztalta ezt már meg! Otthon fontos szerepet töltöttek be, keresztyén közösségükben vezetők voltak. Aztán a világ másik felén nemhogy távol állnak attól, hogy vezetők legyenek, még a körülöttük élők nyelvét sem beszélik. Hónapokon át nemhogy vezetőknek, de még egyszerű tagoknál is kevesebbnek érezhetik magukat. Majd amikor hazatérnek, megtörténhet velük ugyanez, fordítva. Miközben tengerentúlon fáradoztak, kortársaik életében eltelt négy, vagy annál is több év és a hazatérő misszionáriusok nehezen „illeszkednek vissza”. Még saját egyházuk is a fejlődés egy más szakaszán tart, és lehet, már nem is érzik magukat az egyház szerves részének.

De nem kell, hogy a tengerentúlra menjünk megtapasztalni az elszigeteltséget. Bármilyen nagyobb – az életmódunkban bekövetkező – változás hatására érezhetjük úgy: eltávolodtunk, tájékozatlanná váltunk, többé nem töltjük be 'stratégiai' szerepünket keresztyén életünkben. Munkahelyváltás, költözködés, környezetünk megváltozása, gyász, gyerekeink elköltözése otthonról, a nyugdíjaskor beköszönése mind-mind előidézhetik ezt.

Mit akar tanítani Isten a zsoldároshoz? Mit akar nekünk tanítani hasonló elszigetelt állapotunkban? Olyasvalamit, amit nem is tudnánk megérteni a gyülekezeti közösségben. Magányosságunkban, az Isten népétől való elszakítottságunkban azonban megtanulhatjuk, hogy nézzünk fel Istenre, bízzunk Őbenne és vágyakozzunk jelenlétére. Felfedezzük, hogy a múltban túlságosan mások bátorítására támaszkodtunk és nem kellő mértékben az Úrra. Keresztyén testvéreink segítségével ugyan haladhattunk Isten megismerésében (hiszen Isten lényegében ezért is adja őket), ám most tőlük elszigetelve kell mind jobban megismerni Őt. Ezért nevezik ezt a zsoldárt *maskil*nak, azaz tanító éneknek. Írója elmondja: ezt tanította nekem Isten a tapasztalataimon keresztül; és lehet, hogy neked is ezt akarja tanítani.

Háborgatás a környezetünkben • A zsoldáríró olyan, mint a szarvas, amelyik kőszirtéken és sziklákon kóborol a forró nyárban vizet keresve, hogy csillapíthassa szomjúságát. De nem csupán szomjasnak érzi magát, hanem üldözöttnek is:

*Miként a szarvas vágyik hűvös vizekre
az üldözéstől kimelegedve
úgy vágyik lelkem utánad, óh Uram,
a te üdítő kegyelmedre.*

Erre az üldözöttségre számos dolog utal. Az emberek ezt mondják neki: „Hol van a te Istened?” (4. v.) Gyászban jár-kel az „ellenség háborgatása miatt.” (10. v.) Azért imádkozik, hogy Isten szabadítsa meg „az álnok és hamis embertől.” (Zsolt 43,1) Ezek után nem csodálkozhatunk azon, ha úgy érzi, Isten elvetette őt, (Zsolt 43,2) és mintha az ő lelki sírját ásná. Nem bírja tovább a nyomást, s felkiált: „Ítéld meg engem, óh Isten! És oltalmazd meg ügyemet.” (Zsolt 43,1)

Mi történt? Számos szálal kell kibogoznunk tapasztalatai kapcsán. Isten megmutatta neki, hogy Őrá kell támaszkodnia védelemért. Lehet, hogy egy korábbi időszakban úgy gondolta, megállja a helyét bárkivel szemben, aki támadja a hitét. Most kezdi csak felfedezni, mennyire sérülékeny. Lehet, hogy túlságosan elbizakodottan tekintett saját képességeire, és azt hitte szilárdan megállhat a sötétség erőivel szemben. Most kezdi felismerni, hogy Isten országához tartozni azt jelenti: a Sátán támadásainak célpontjai lettünk, aki szertejár, mint ordító oroszán, keresve, kit nyeljen el. (1Pét 5,8) Kiküldte szolgálait, hogy támadják meg ezt az embert. Ezért a zsoldároshoz segítségre volt szüksége!

De mindez Isten fennhatósága alatt állt. Miközben a zsoldáríró úgy érezte, hogy Isten az ő sírját ássa, csak részben volt igaza. Isten azt akarta, hogy elérkezzen önhittségének és önbizalmának végső

határáig. Mindig itt kezdődik Isten igazi megismerése. Isten ugyanis nem sírt ásott, hanem kutat, melynek mélyéből lelki áldások fakadtak számára és rajta keresztül mások számára is. A megtapasztaltak által előrehaladt Isten megismerésében, ezért pedig semmilyen ár nem túl drága. Néha ezt énekeljük:

*Szomjazom, sóhajtozom, hogy megértsem,
Mily hatalmas a megváltó szeretet,
Krisztus szeretete hozzám.*

Amit általában túl lassan tanulunk meg, az az, hogy időnként szomjaznunk, sóhajtoznunk és gyengélkednünk kell, ha valóban be akarjuk ezt bizonyítani. A zsoltáros ezt bebizonyította. Ezért még egy utolsó dolgot megoszt velünk:

A MEGELÉGEDÉS

Ez az ő bizonyágtétele, hiszen lelki megelégedésért könyörgött. Különösen két 'eszközt' helyezett imádságai középpontjába, amelyek által Isten megadja ezt az életében.

Küldd el igazságodat és világosságodat,
azok vezessenek engem;
Vigyenek el a te szent hegyedre és hajlékaidba.
Hadd menjek be Isten oltárához,
Vigasságos örömömnek Istenéhez,
És hadd dicsérjelek téged citerával,
Isten, én Istenem! (Zsolt 43,3-4)

Mik voltak azok az 'eszközök', amelyekről úgy gondolja, hogy Isten használni fogja arra, hogy jobban kijelentse magát neki?

Isten szava • Isten világosságáért és igazságáért imádkozik. Isten szava lámpásként szolgál lábunk előtt és világosságként ösvényünkön. (Zsolt 119,105) Ahogyan ugyanez a zsoltár jó pár sorral lejjebb vallja:

A te beszéded megnyilatkozása világosságot ad, és oktatja az együgyűeket.
Szájamat feltátom és lihegek, mert kívánom a te parancsolataidat. (Zsolt 119,130-131)

Mire gondol itt a zsoltáros? Természetesen hiányolja azt, hogy nincsen lehetősége Isten Igéjét másokkal együtt olvasni. Nincsen lehetősége arra sem, hogy azt nyilvánosan magyarázza. De sokkal többet akar annál, mint csupán ezeknek az elveszett lehetőségeknek az újbóli visszatérését. Arra kéri Istent, hogy *küldje el* világosságát és igazságát. Az *Ő beszédének megnyilatkozását* keresi.

Amikor megtérünk, a sötétségből Isten csodálatos világosságára jövünk ki. (1Pét 2,9) Isten, aki a teremtéskor azt mondta: „Sötétségből világosság ragyogjon fel” *Ő* gyűjtött világosságot a mi szívünkben, hogy Krisztusban az *Ő* megismerésére vezessen minket. (2Kor 4,6) Korábban sötétség voltunk, de most világosság vagyunk az Úrban. (Ef 5,8) Ezzel együtt jár többek között az, hogy Isten Igéje behatol az elménkbe, a lelkiismeretünkbe és a szívünkbe. Először látjuk meg életünket az *Ő* világosságának fényében. Először látjuk meg Isten országát (Jn 3,3) és az életünk radikálisan új értelmet nyer. Megvilágosításra és megvilágosodásra kerül sor. (vö. Zsid 6,4)

Frissen megtért keresztyének gyakran megtapasztalják Isten szavának ezt a hatását. Olyan sok új dolog áll előttük. Sosem felejttem azt az igehirdetést, amikor először hallottam arról, hogy az Újszövetség szerint minden keresztyén „szent”, és azt sem, amikor először értelmettem igazán, hogy „Krisztusban” vagyok. Keresztyén életünknek ezek az új igazságai többnyire felejthetetlenek maradnak.

Amellett, hogy az elménk megvilágosodik, az életünk is megszabadul és megtisztul. Azokat a láncokat, amelyek korábban megkötöztek, a szokásokat, amelyektől nem tudtunk megválni, egyszer csak mintha Isten hatalma győzné le és semmisítené meg. Még nem vagyunk tökéletesek (ennél semmi sem áll tőlünk távolabb); de megízleltük az eljövendő világ erőit (*Zsid 6,5*), új teremtetések vagyunk.

*Olykor hirtelen dicsőséggel,
Ő szól, és minden helyreáll;
A csata még el sem kezdődött,
De a győzelem a miénk már,
Mi pedig ámulunk örömmel,
S alig hiszünk szemünknek,
Hogy királyi Jézusunk ilyen
Szíveket újjáteremthet.*

Ám Isten ezt nemcsak a frissen megtértek életében végezheti el. Ő bármikor képes ilyen hatalommal beszélni, amikor Neki tetszik, és hozhat új fényt, megszabadító kegyelmet, szilárd bizonyosságot. A zsoltáriró ezért imádkozott. Életünkben vannak olyan időszakok, amikor a növekedés megszokott kegyelmi eszközei mellett szükségünk van arra is, hogy Isten különleges világosságot adjon bármilyen jelentősebb haladáshoz. Ilyen időszak volt ez a zsoltáros életében is. És lehet ilyen a mi életünkben is.

Isten imádata • Miután imában kérte Istent, hogy közeledjen hozzá, megfogadta, hogy ő is közeledni szeretne az Úrhoz. Felmenni Isten szent hegyére (*Zsolt 43,3*); elmenni oltárához; megkeresni az Urat, az ő „vigasságos” örömének Istenét (*4. v.*).

Felismerte – miként mi is fel fogjuk ismerni – hogy életének minden tapasztalatát Isten egy hatalmas cél érdekében rendeli el. A pró-

bák és a nehézségek mögött különösképpen ez húzódik meg: Isten jelenlétébe kell kerülnünk, hogy teljes szívvel imádjuk Őt. Ez a lelki növekedés egyik hiteles jele.

A következő szavak sorrendjének különleges jelentősége van: felmenni a hegyre, odamenni az oltárhoz, felismerni vigasságos örömlünk Istenét. A zsoltáros arról álmodik, hogy Jeruzsálemben megy, ahol az Isten ígérete szerint a templomban jelenti ki magát. Ez a hely azonban többé már nem Jeruzsálemben van, hanem Krisztusban. Ez többé nem egy hely, hanem egy személy. (vö. *Jn 4,21*) Nekünk is fel kell mennünk a hegyre Istenhez – de a Golgota hegyére, Krisztushoz, hiszen egyedül benne tapasztalhatjuk meg Isten jelenlétét.

Mit találunk ott? Mi is egy „oltárhoz” megyünk, egy áldozattételi helyre – a kereszthez, ahol találunk egy áldozatot is: a mi Urunkat, Jézus Krisztust. Arra hívtunk el, hogy az Ő áldozatáért szánjuk oda magunkat Istennek hálaáldozatképpen. Ez a mi lelki istentiszteletünk. (lásd: *Róm 12,1-2*) Csak így válhat Isten a legfőbb örömlünk.

Ő arra teremtett minket, hogy „őt dicsóítsuk, és őbenne mindörökké gyönyörködünk”. Félünk-e hát megfizetni azt az árat, amelyet ezért kell fizetnünk? Soha nem tapasztaltuk még meg, milyen áldás benne gyönyörködni itt és most? Arra van szükségünk, hogy egy új vágyakozás töltse be a szívünket, hogy neki és érte áldozzuk az életünket, és őt mind jobban és jobban megismerhessük.

A 42. és 43. zsoltár íróját úgy ismerjük meg, mint egy szomjazó keresőt, aki arra vágyott, hogy találkozzon Istennel. De úgy válunk el tőle, mint olyan embertől, aki kezdi felfedezni egy olyan ígéret áldását, amelyet ő maga sosem hallott, nekünk azonban rendkívül ismerős.

Jézus ezt mondta: Ha valaki szomjúhozik, jöjjön én-hozzám, és igyék. Aki hisz énbennem, amint az Írásmondotta, élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből. (*Jn 7,37-38*)

Jézus ezt mondta: Valaki pedig abból a vízből iszik, amelyet én adok néki, soha örökké meg nem szomjúhozik; hanem az a víz, amelyet én adok néki, örök életre buzgó víznek kútfeje lesz őbenne. (Jn 4,14)

Mivel tehát nekünk „jobb ígéreteink” vannak (Zsid 8,6), menjünk csak előre Isten megismerésének útján! (Zsid 6,1-3)

Az Ő megismerésének útján viszont az első lépés annak tudatosítása, hogy még nem ismerjük őt igazán. Ez az Isten utáni „szomjúhozás”: felfedezzük, hogy nála olyan víz található, amely csillapítja a legmélyebb vágyainkat is. Ezért mondjuk neki: „Uram, add nékem azt a vizet.” (Jn 4,15)

Ismered Istent? Ugye, milyen kevéssé ismered? Szeretnél gyarapodni az ismeretben? Kész vagy arra, hogy áldozatot hozz ennek érdekében? A következő fejezetben azt vizsgáljuk meg alaposabban, mire is van szükségünk ahhoz, hogy Istent jobban megismerjük.

Élet-halál kérdése

Pál apostol kapcsolata azzal a sok gyülekezettel, amely felügyelete alatt állt, alapjában véve boldog és gyümölcsöző volt. De azért akadt néhány kivétel.

A galáciabeli gyülekezet sok gondot okozott, de a korinthusi és a kolossébeli úgyszintén. Mindegyik helyen többek között a hamis tanítások és a hamis tanítók okoztak gondot Pálnak. Azzal a céllal írt ezeknek a gyülekezeteknek, hogy egyfajta gyógymódot ajánljon lelki gyengeségeikre. Emellett az is nagyon foglalkoztatta, hogyan alakulhatott ki hasonló helyzet ebben a három, egyébként különböző gyülekezetben. Így vagy úgy, de mindannyian valami több, valami 'plusz' után kezdtek nézni keresztyén életükben, amely a lelki növekedés egy új állomására juttathatná őket. Ez a 'plusz' minden esetben más és más volt. De egy dologban megegyezett: Krisztus egyedül nem volt elég nekik. Azt próbálták elhinteni, hogy ha az ember valóban meg szeretné ismerni Istent, akkor valami többre van szüksége.

A baj lényegében az volt, hogy ezek a keresztyének ahelyett, hogy növekedtek volna a kegyelemben, elhajoltak a kegyelemtől. (Gal 5,4) Kezdték szem elől téveszteni azt, hogy valójában mi az Isten kegyelme, és mire képes. Ezért kellett Pálnak emlékeztetnie őket arra, hogy értékeljék azt és örvendezzenek annak a kegyelemnek, amelyet az Isten adott nekik Krisztusban. Lelki növekedés nem lehetséges anélkül, hogy megfelelően megérténénk, értékelnénk és örömmel fogadnánk Isten kegyelmét. Így ta-

pasztalta ezt meg Pál is saját életében: „Isten kegyelme által vagyok, ami vagyok.” (1Kor 15,10) A kegyelem annyira nélkülözhetetlen a lelki növekedéshez, hogy általában (mint e könyvnek a címében is) szorosan egymáshoz kapcsolódik a két szó: növekedés a kegyelemben. De mit is jelent ez? Mi a kegyelem? Mit jelent kegyelemben részesülni? Hogyan kaphatjuk meg és milyen jelentősége van az életünkben?

A korinthusiak úgy kerestek valami 'pluszt', hogy túlértékelték a Lélek ajándékait. Mindeközben viszont megfélemliztek a Lélek gyümölcseiről. A galaták annyira hangsúlyos szerepet tulajdonítottak a körülmetélkedésnek, hogy Isten ingyen kegyelmét megfosztották attól, ami a lényege. A kolossébeliek szabályokat és rendelkezéseket vezettek be a keresztyén életbe, és így azokat, akik hitben indultak el, a törvényeskedés útjára vezették. Mit ír nekik Pál ebben a helyzetben? Milyen üzenet alkalmas arra, hogy ezeket a problémás gyülekezeteket visszatérítse tévelygéseikből, megmentse éretlenségükből és segítse az Isten kegyelmében való növekedésüket?

Pál válasza az, hogy a keresztes üzenetére irányítja figyelmüket. Így ír a kolossébelieknek:

És titeket, kik holtak valátok a bűnökben és a ti testeiteknek körülmetéletlenségében, megelevenített együtt Ő velem, megbocsátván minden bűnötöket, azért, hogy eltörölje a parancsolatokban ellenünk szóló kézírást, amely ellenünk volt nekünk, és azt eltette az útból, odaszegzván azt a keresztfára; Lefegyverezvén a fejedelemsegeket és a hatalmasságokat, őket bátran mutogatta, diadalt vévén rajtuk abban. (Kol 2,13-15)

Azután azt magyarázza, milyen jelentőséggel bír a keresztyén életben Krisztus munkájának tökéletessége. Úgy vélekedik, hogy

amikor megértjük a keresztes lényegét, amikor annak fényében élünk, olyan talajba leszünk 'elültetve', amelyben a kegyelemben növekedhetünk.

A korinthusbelieket arra emlékezteti:

Mert egyfelől a zsidók jelt kívánnak, másfelől a görögök bölcsességet keresnek. Mi pedig Krisztust prédikáljuk, mint megfeszítettet... (1Kor 1,22-23)

Minden, amit ebben a levélben ír, tulajdonképpen nem más, mint ennek a kijelentésnek az alkalmazása és kifejtése: ha növekedni akarnak, vissza kell térniük a kereszteshez!

A galatáknak ezt írja:

Nékem pedig ne legyen másban dicsekedésem, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztesjében, aki által nékem megfeszített a világ, és én is a világnak. (Gal 6,14)

Nyilvánvalóan a keresztes van az evangélium szívében, és ez hitünknek is az alapja. Miért? Mert a kegyelmet a keresztes révén ismertük meg, és aszerint növekedünk benne, hogy mennyire becsüljük jelentőségét és fogadjuk örömmel.

KEGYELEM A KERESZTESBEN

Az Újszövetségben a keresztesnek két különböző jelentése van. Jelenti a nyilvános kivégzés egyik ókori, fából készült eszközét, amelyre kötéllel és szegekkel függesztették fel az elítéltet. A kereszteshalál okának orvosi leírása és analízise igencsak felkavaró és émelyítő. Amellett, hogy rendkívül lealacsonyító kivégzési mód volt, az elítéltnek iszonyú szenvedést is okozott. Jézus – másokhoz hasonlóan –, előbb

könyörtelen verést állt ki; a teste merő seb volt; majd ezt követte a konkrét keresztre feszítés.

Teljesen érthető, hogy „az egész sokaság, mely e dolognak látására ment oda, látván azokat, amik történtek, mellét verve megtére” (Lk 23,48), és hogy a jeruzsálemi asszonyok mikor látták, amint vonszolja magát a Golgota felé „gyászolák és siraták őt.” (Lk 23,27) Egy latin szerző szerint, a ’kereszt’ annyira visszataszító volt, hogy ezt a szót még csak említeni sem lehetett egy kulturált római beszélgetés során.

Ha a kereszt csak ennyit jelentene, Pál sohasem ’dicsekedett’ volna vele.

Am a ’kereszt’ az Újszövetségben más jelentéssel is bír, nemcsak a kivégzés eszköze, hanem az üdvösségünké is. Amikor Pál ’a keresztet’ prédikálta, azt az üzenetet hirdette, hogy Isten a büntetésnek ezt az eszközét arra használta, hogy békességet szerezzen általa. Amit az ember arra használt, hogy halált hozzon Jézusra, Isten arra használt, hogy életet adjon a világnak. Ami az emberek szemében Krisztus elutasításának szimbóluma volt, Istennél az ember bűneinek megbocsátását jelképezte. Ezért dicsekedett Pál a kereszttel!

Itt most fel kell tennünk egy igen fontos kérdést: Hogyan találjuk meg Isten kegyelmét a kereszten? Hogyan vált a kereszt Isten kezében olyan eszközzé, amely üdvösségben részesíti azokat, akik hisznek? Pál leveleiben nem kevesebb, mint három okra bukkanunk:

Krisztus keresztyje Isten szeretetét szemlélteti • A híres igeversben, a *János 3,16*-ban arról olvasunk, hogy Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy az emberek el ne vesszenek. Ez azt jelenti, hogy Isten Jézust kereszthalálra adta. A kereszt Isten szeretetének mértéke. Ezért szokta James Denney, egy korábbi nemzedék skót teológusa azt mondani, hogy csak akkor az egyszer irigyelte a római katolikus papok feszületét, amikor legszívesebben meglóbálta volna

hallgatói előtt ezt kiáltva: „Nézzétek, Isten ennyire szeret titeket!” Pál ugyan nem használt semmiféle vizuális segédeszközt, mégis ezt tekintette prédikálása lényegének. Krisztust prédikáljuk, mint megfeszítettet – mondta. Korábban pedig, amiatt sajnálkozott, hogy a galaták elhajoltak a kegyelemtől. (*Gal 5,4*) Ezért emlékeztette őket arra, hogy mi állt prédikálásának középpontjában:

Óh, balgatat Galátziabeliek, kicsoda ígézett meg titeket, hogy ne engedelmeskedjete az igazságnak, kiknek szemei előtt a Jézus Krisztus úgy íratott le, mintha ti köztetek feszítettet volna meg? (*Gal 3,1*)

Személyes bizonyítást is tett nekik Krisztus munkájáról:

Amely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta értem. (*Gal 2,20*)

Majd, a Rómaiakhoz írt levelében ismét hangsúlyozza, hogy Krisztus keresztyjében láthatjuk igazán megnyilvánulni Isten szeretetét:

Mert Krisztus, mikor még erőtelenek valánk, a maga idejében meghalt a gonoszokért. (*Róm 5,6*)

Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus értünk meghalt... Mikor ellenségei voltunk, megbé-kéltünk Istennel az Ő Fiának halála által. (*Róm 5,8-10*)

Amikor Krisztus kereszthalálára tekintünk, megláthatjuk, hogy milyen messze hajlandó Isten elmenni értünk, hogy visszanyerjen Magának minket. Majdhogynem azt is gondolhatnánk, hogy Isten

jobban szeret minket a saját Fiánál! Semmilyen más mérce nem segíthet nekünk abban, hogy felmérjük ezt a szeretetet. Isten azt mondja: ennyire szeretlek téged.

Krisztus keresztje Isten igazságosságát szemlélteti • Néha, amikor másoknak beszélünk az evangélium üzenetéről valami ilyesmit mondunk: „Isten félretette az igazságát. Nem úgy bánik velünk, mint bűnösökkel, elfelejti bűneinket és elfogad minket.” Az ilyen beszéddel azonban eltorzítjuk a biblikus tanítást. Az Újszövetség üzenete nem az, hogy „Isten Krisztusban megbékítette a világot Önmagával, de nem számolt a bűneinkkel”. Az üzenet úgy szól hogy: „Isten volt az, aki Krisztusban megbékéltette magával a világot, *nem tulajdonítván* nekik az ő bűneiket.” (2Kor 5,19) Látjuk a különbséget?

Isten nem tulajdonítja nekünk a bűneinket! Ezt az igazságot nem a Sínai-hegyen találjuk. Ott Isten elmondja nekünk, mik a vétkeink, és hogy semmiképpen nem nézheti el a bűnt. Csak a Golgota hegyén válik világossá, hogyan tekint Isten az emberek bűneire, megmutatva az Ő tökéletes igazságát. Valóban csodálatos igazság az, hogy Isten nem tulajdonítja nekünk bűneinket. De nem ez a legnagyobb csoda! A csodák csodája nem más, minthogy a mi bűneinket Jézus Krisztusnak, az Ő Fiának tulajdonítja. Nem ment csak úgy el bűneink mellett, hanem teljes mértékben megbüntette őket Abban, aki „a mi bűneinket maga vitte fel testében a fára.” (1Pt 2,24) Ezért kiáltotta Jézus a kereszten: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” A Menny válasza erre az, hogy: „Mivel te vagy a bűnösök helyében, te hordozod az ő vétkeiket, neked kell elviselned büntetésüket is”. Ezért hullott Jézusra az isteni ítélet:

És Ő megsebesített bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, és az Ő sebeivel gyógyulánk meg. Mindnyájan, mint juhok elté-

velyedtünk, kiki az ő útára tértünk; de az Úr mindnyájunk vétkét Őreá veté. (Ézs 53,5-6)

Krisztus keresztje Isten bölcsességét szemlélteti • Hogyan másként jelenhetne meg a bűnösség és a megbocsátás egyszerre Isten előtt? Hogyan máshogy tudott volna Isten egyenlőképpen hűséges maradni az irántunk való szeretetéhez és a bűneink feletti ítéletéhez? A kereszt dicsősége és felmérhetetlen bölcsessége rejlik abban, ahogyan Isten megtervezte, miként gondoskodik népe megváltásának módjáról:

*Ó, bölcsen szerető Istenünk!
Mikor mindent bűn fedett
A második Ádám szállt harcba,
Megváltónk így szeretett.*

*Ó legbölcsebb szeretet! Test, vér
Mely Ádámban elbukott,
Újra küzdhet az ellenséggel,
S él, mert Ő győzelmet aratott.*

A kereszt valóban „az a találkozóhely, ahol a menny szeretete és a menny igazsága találkozott”, ahogy Elizabeth Clephane nagyszerű himnusza kifejezte.

A kereszt az evangélium szíve, az teszi 'jó hírré', hogy Krisztus meghalt értünk. Ő állt helyettünk Isten ítélőszéke elé és hordozta el bűneinket. Isten valami olyasmit tett a kereszten, amit mi soha nem tudnánk megtenni magunkért. De Isten nemcsak *helyettünk*, hanem *velünk* is tett valamit a kereszt által. Meggyőzött minket az Ő szeretetéről. Ezt az irántunk való szeretetet azonban azzal együtt kell szemlélnünk, amit az előbbiekben vizsgáltunk. Ekkor válik világossá, hogy mire számítsunk, ha a megfeszített Krisztusba helyezzük a bizalmunkat.

Isten Krisztusért fogadott el bennünket, de Ő ennél többet szeretne megértetni velünk. Arról akar meggyőzni, hogy Krisztusért valóban elfogadott minket, ezért megfelelő bizonyítékot adott irántunk érzett szeretetéről. Amikor a keresztre tekintek, akkor tanulom meg azt mondani, hogy Isten Fia „szeretett engem és önmagát adta érttem.” (Gal 2,20) Pállal együtt kezdem értékelni azt, hogy ha Isten a saját Fiát nem kímélte, hanem a kereszten odaadta érttem, akkor annyira szeret engem, hogy mindig csak olyat ad nekem, ami áldást hoz rám. (Róm 8,32)

Ez a meggyőződés kulcsfontosságú a keresztyén növekedés szempontjából. Ha bennünk mélyen félelmek rejlenek, például hogy Isten nem szeret igazán (sok keresztyénnek van ilyen félelme), akkor nehezen tudunk közeledni Istenhez. Eljön egy pont, ahol már nem vagyunk képesek teljesen megbízni benne, mert nem vagyunk biztosak szeretetében. Ha önmagunkra, hitünkre, vagy körülményeinkre tekintünk, soha nem szabadulhatunk meg ezektől a titkos félelmektől – erről a Sátán 'gondoskodik'. De ha felemeljük a tekintetünket és a keresztre nézünk, akkor Isten irántunk való kegyelmének súlyos bizonyítékát láthatjuk. Hogyan lehetne ellenünk Ő, aki minden ellenünk való haragját Krisztuson töltötte ki? Hogyne gondoskodna rólunk Ő, aki egyetlen Fiát odaadta értünk? Hogyan is kételkedhetnénk Benne, aki annyi bizonyítékot szolgáltatott azért, hogy minden félelmünktől megszabadítson?

Azért nem bízunk eléggé kegyelmében, mert nem arra a helyre, azaz nem a keresztre koncentrálnak, ahol kijelentette kegyelmét. De ha nem fókuszálunk teljes értelmünkkel oda, nem növekedhetünk a kegyelemben.

Van azonban a keresztnak egy másik aspektusa is, amellyel foglalkoznunk kell. Ez is nélkülözhetetlen Isten gyermekének növekedéséhez. Amellett, hogy Isten kegyelmét örömmel fogadjuk, annak jelen-

tőségét is el kell fogadnunk. Erre gondol Pál is, amikor azt mondja: azért 'dicsekedik' a kereszttel, mert általa a világ megfeszítettett neki és ő is a világnak. (Gal 6,14)

A KERESZT JELENTŐSÉGE

A világ megfeszítettett a keresztyén számára • A 'világ' elidegenedett Istentől, ez a 'kor' a bűn uralma alatt áll. Pál itt a 'világ' alatt annak kísértéseit és alattomos hatalmát érti, amellyel igyekszik a keresztyént eltávolítani Istentől.

Hogyan viszonyuljunk hát akkor ehhez a világhoz? Meg kell feszítenünk! Ugyanabban a bánásmódban kell részesítenünk amilyenben Jézus részesült a világ fiainak kezétől!

Ez nem egy természetes válasz arra a kérdésre, hogy hogyan viszonyuljunk a világhoz. Hiszen a keresztre feszítés nem természetes halálnem, hanem szándékosan brutális kivégzési forma. De a világ nem hagy minket békén, hacsak nem teszünk ellene! Úgy ragaszkodik hozzánk akár egy pióca, keresve hogyan gyengítse lelki erőnket. Halálos sebet kell ejtenünk a szívünkre és életünkre gyakorolt hatásán. Ahogyan Jézus elutasított és megvetett volt a világ számára, úgy kell számunkra ilyené lennie a világnak.

Pál valójában ugyanazt mondja, amint Jézus a Mt 5,29-30-ban: ha kezünk visz bűnre, inkább vágjuk le, ha szemünk, inkább vágjuk ki. Ha mi az Ő tanítványai akarunk lenni, meg kell tagadnunk magunkat, naponta fel kell vennünk keresztünket és követnünk kell Őt. (Lk 9,23) Nincs diszharmónia Urunk és az apostol szavai között. Az üzenet ugyanaz. Isten kegyelmét örömmel fogadni azt jelenti, hogy elutasítjuk a világot. Krisztusért élni nem jelenthet ennél kevesebbet.

Érdekes tény, hogy sok ehhez hasonló gyakorlati témát járt körül a mi Urunk a magvető példázatában, amely valósággal 'kulcs' minden más példázat megértéséhez is. Szinte lehetetlen a keresztyén élet gya-

korlati dolgairól úgy írni, hogy ne tekintenénk újra és újra azokra az alapelvekre, amelyeket Jézus ebben a példázatban tanít.

Esetünkben éppen a tövises talaj az idevágó rész. Jézus azt hangsúlyozta, hogy elképzelhető ugyan bizonyos fokú növekedés, de gyümölcs nem terem az ilyen talajon, mivel nem lett kigyomlálva a szív. Más szóval bármennyire is építgetjük a pozitív keresztyén jellemvonásokat magunkban, ha nem számolunk le radikálisan a bennünk lakozó bűnnel, minden hiába! Milyen bolondok is vagyunk, ha nem tartjuk fontosnak, hogy leszámoljunk a világiasság lelkületével, holott maga a természet is ezt a leckét tanítja nekünk, és Jézus is mélyen a szívünkbe vési ezt! A tragédia az, hogy amennyiben a lelki élet ezen területén semmit sem teszünk, akkor pontosan azokat a feltételeket teremtjük meg, amelyekben a világiasság jól felnövekedhet. Milyen komoly figyelmeztetés! Pál ezt rendkívül jól kifejezte Titusnak, a barátjának írott levelében:

Mert megjelent az Isten idvezítő kegyelme minden embernek, amely arra tanít minket, hogy megtagadván a hitetlenséget és a világi kívánságokat, mértékletesen, igazán és szentül éljünk a jelenvaló világon: várván ama boldog reménységet és a nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsősége megjelenését; aki önmagát adta miérettünk, hogy megváltson minket minden hamisságtól, és tisztítson önmagának kiváltképpen való népet, jó cselekedetekre igyekezőt. (Tit 2,11-14)

Pál tökéletes egyensúlyba hozza a két dolgot: *Isten kegyelme tanít meg minket arra, hogy „nem”-et mondjunk a világra!*

A keresztyén ember megfeszített a világnak • Mennyire megkísért a gondolat, hogy habozzunk ennek elfogadásában! Elfogadni azt, hogy meg kell tagadnunk magunkat. Mégis, Pál azt is hozzáteszi,

hogya átadjuk az életünket Krisztusnak, sokan valószínűleg elutasítanak majd minket. Ám az alapelv kikerülhetetlen: „amint Ő van, úgy vagyunk mi is e világban.” (1Jn 4,17) Krisztus fájdalmak férfja volt, elutasított és megvetett. (Ézs 53,3) Arra hívtunk el, hogy részesedjünk szenvedéseiben. Pál számára ez azt bizonyította, hogy gyermeki státuszunk van. Isten örökösei és Krisztus örökösársai vagyunk, amennyiben vele együtt szenvedünk. (Róm 8,17) Pál maga Jézus szenvedésének jeleit hordozta testében. (Gal 6,17)

Időnként előfordul, hogy a hívő ember életében ez a fajta 'keresztre feszítés' túlmutat a lelki tapasztalatok világán. Pál beszélt arról, hogy ő maga miként töltötte be azt, aminek híján volt (vagy aminek előtte állt még) Krisztus szenvedéseihez mérten. (Kol 1,24) Még azt is elmondta, hogy „mindenkor testünkben hordozzuk az Úr Jézus halálát... mindenkor halálra adatunk a Jézusért.” (2Kor 4,10-11)

Mit jelent ez? Soha ne felejtjük el, ha kegyelemben Krisztushoz hasonlóan szeretnénk növekedni, hogy az, Akiben megbízunk, Akit szeretünk és szolgálunk nem más, mint egy *megfeszített* Megváltó. Őt követni azt jelenti, hogy egyrészt felvesszük a keresztet, másrészt megtagadjuk magunkat. Ez a 'keresztre feszített' élet.

A harmadik fejezet végén az volt a kérdés: Hajlandó vagy-e bármit megtenni, amire csak szükség van lelki növekedésed érdekében? Most már látjuk, mi mindenre van szükség ehhez. Fel kell vennünk a keresztet. Csak ekkor mondhatjuk el Pállal együtt, az a legfontosabb számunkra, hogy megismerjük Krisztust és az Ő feltámadásának erejét, hogy részesüljünk halálában, hogy eljussunk a halottak közül való feltámadásra. (Fil 3,10)

Mit kezdünk hát a kereszttel, amelyen Isten kegyelme nyilvánul meg, és amelynél akaratumkat alá kell vetnünk az övének? Mert valamit kezdenünk kell vele! Csak két dolog közül választhatunk: vagy elmenekülünk előle, vagy

meghalunk rajta. Ha olyan vakmerőek vagyunk, hogy elmenekülünk, ezzel a cselekedetünkkel megtagadjuk atyáink hitét, és a keresztyénséget mássá tesszük, mint ami. Nem marad belőle egyéb, mint a megváltás kiüresedett nyelvezete, ereje ugyanis eltávozik tőlünk, ahogyan mi eltávolodtunk a kereszttől. Ha viszont bölcssek vagyunk, azt tesszük, amit Jézus mondott: elhordozzuk a keresztet és nem szégyelljük gyalázatát az előttünk álló örömeért. Ehhez teljes mértékben át kell adnunk életünket, hogy megsemmisüljön és újjá legyen az örök élet ereje által. És akkor rábredünk majd, hogy ez az önátadás szebb minden költészetnél, gyönyörű himnuszoknál és emelkedett érzéseknél. A kereszttel ott fog az életünkbe metszeni, ahol a legjobban fáj, nem kímélve sem minket, sem féltve örözt hárnevünket. Legyőz bennünket és véget vet önző életünknek. Csak ekkor élhetünk teljes életet, egy jó cselekedetekben gazdag, új és szabad életmódot alakítva ki.*

Hadd álljanak itt Isaac Watts szavai, hogy segítsenek a válaszban:

*Ne engedd, óh Atyám, hogy kérkedjek,
Jézus halálát hirdessem, Uram;
Vágyak útjára nehogy tévedjek,
Az Ő vérének áldozom magam.*

*Lenne bár a szép természet enyém,
Csekély ajándék lenne, Istenem;
Ily csodás, dicső szeretet felé,
Adom életem, lelkem, mindenem.*

* A. W. Tozer, *The Root of the Righteous*, Harrisburg, PA, 1995, 64-65. o.

III. RÉSZ ÉLJÜNK EGYÜTT!

A keresztyének nem élhetnek elszigeteltségben. Nem létezhetnek önmagukban, hanem olyan csoportokat, közösségeket alkotnak, amelyeket 'egyházakként', 'gyülekezetekként' ismerünk. Ezt a mintát fektette le az Úr Jézus Krisztus, amikor azt mondta: Felépítem az én egyházamat.

Miért van az egyház? Az egyik szerepe, hogy segítsen növekednünk a kegyelemben. Hogyan teszi ezt?

Olykor éppen a keresztyén közösségben jönnek felszínre a lelki növekedést hátráltató tényezők. Hogyan lehet ezeket leküzdeni?

HATODIK FEJEZET

Növekedjünk együtt!

Miért halt meg Jézus Krisztus? Pál válasza: azért, hogy „tisztítson Önmagának kiváltképpen való népet.” (Tit 2,14) Ezt az igeverset korábban arra hoztuk fel példaként, hogy ha növekedni szeretnénk a kegyelemben, tudnunk kell „nem”-et mondani. Most viszont vegyük észre, hogy Pál azt is hangsúlyozza itt – akárcsak sok más helyen – hogy Krisztus *egy népet* akar elhívni, nem pedig különálló egyéneket, akik hisznek Őbenne.

Isten munkájának ószövetségi története is ezt erősíti. Isten mindig egyénekből gondolkodik és általuk munkálkodik azzal a céllal, hogy egy olyan népet gyűjtsön össze magának, amely Őt szolgálja és az Ő dicsőségéről tesz bizonyosságot az egész földön. Ebben a fejezetben és a következőben is szeretnénk jobban megvizsgálni, mit is jelent mindez a mi lelki fejlődésünk szempontjából.

Pál úgy írja le az egyházat, mint egy épületet, mint egy templomot, melynek Krisztus a szegletköve, az apostolok és próféták szolgálata pedig az alap. Krisztusban „az egész épület szép renddel rakattatván, neveddik szent templommá az Ūrban.” (Ef2,21) Isten olyanná formál minket, mint Krisztus, ugyanakkor oly módon alakít, hogy egymásba illeszkedjünk. Ahhoz, hogy Krisztus jobban tükröződjék bennünk, keresztyén testvéreinkkel való kapcsolatainkban kell fejlődniünk!

Ez annyira nyilvánvaló, mégis gyakran elfeledkezünk fontosságáról. Minél szilárdabban helyünkön tart a 'szegletkő', annál szorosabban illeszkedünk össze az épület többi kövével. Ugyanezt tanulhatjuk

Növekedjünk együtt!

meg abból az illusztrációból, melyben az Egyház nyájként van bemutatva és Krisztus a Pásztor. Hívja a juhait, azok válaszolnak és közelebb mennek hozzá. Ugyanakkor azáltal, hogy magához vonja őket, elkerülhetetlenül egymáshoz is közelednek!

Isten arra szánta az életünket, hogy szolgáljunk egymásnak. El kell tudnunk mondani keresztyén testvéreinknek, hogy „együtt maradok mindnyájatokkal a ti hitben való gyarapodástokra és örömötökre.” (Fil 1,25) Ha azt szeretnénk, hogy ez így legyen, akkor értékesnek kell tartanunk az Ūjszövetség számos idevágó tanítását.

EGYMÁSNAK VALÓ SZOLGÁLATUNK

Minden keresztyénnek van valamilyen ajándéka. A Lélek személyre szólóan kirendeli, ami Neki tetszik. (1Kor 12,11) Mire való ez az ajándék? „A Lélek megnyilvánulása pedig mindenkinek azért adatik, hogy használjon vele.” (1Kor 12,7) Ezek világos szavak. Pál azt mondja, hogy az ajándék „a Lélek megnyilvánulása”. Ez a Lélek egyik azon eszköze, amely révén Krisztusból többet mutat meg nekünk. Ezt azáltal teszi, hogy felhasználja tőle kapott képességünket arra, hogy másoknak szolgáljunk vele.

Luther Márton úgy mondta, hogy a keresztyén egy 'kicsiny Krisztus' felebarátja számára. Erre gondol itt Pál is, aki tőlünk eltérően nem úgy gondolkodott, hogy a Lélek gyümölcse különlegessé vagy fontossá tenné azt, aki kapta. A Lélek gyümölcse azt hivatott szemléltetni, hogy Krisztus a különleges. Az egyetlen személy, akit a Lélek ki akar jelenteni – Jézus! (lásd Jn 16,12-14; Jn 14,21-23) Amikor felhasználjuk azokat az ajándékokat, amelyeket Krisztustól kaptunk, azzal tulajdonképpen ezt mondjuk hittestvéreinknek és másoknak: 'Nézd, az Ūr Jézus Krisztus mennyire szeret téged és gondoskodik rólad, hiszen elküldött engem, hogy szolgáljak neked; Ő használja a kezemet és a lábamat, a számat és a fületem, hogy veled is megoszam

szeretetét.' Tragikus tévedés azt gondolni, hogy az üzenet ebben áll: 'Nézd csak, milyen szuperkeresztyén vagyok, nézd, milyen csodálatos ajándékaim vannak!'

A felső szobában Jézus tanítványai azon vitatkoztak, hogy ki közülük a legnagyobb, és kinek vannak a legjobb ajándékai (mintha a korinthusiakat hallanánk!). Ezzel szemben Jézus így gondolkodott: Hogyan mutathatnám meg ezeknek a tanítványoknak, hogy az ajándékok nem értünk, hanem másokért vannak? A példa természetesen a tanítványok lábának megmosása volt. Az ajándékok szolgálat céljából adattak, nem önmegvalósításra. Összetartozunk (*Róm 12,5*), szükségünk van egymásra, hogy Krisztus szeretetének teljességét kifejezhessük. (*1Kor 12,21*) Meg kell tanulnunk úgy szemlélni ajándékainkat, mint olyan eszközöket, amelyek által másokat szerethetünk és szolgálhatunk.

Ezek az általános szempontok segítenek megérteni Pál megállapítását, melyet az *Efézus 4,11-13*-ban olvashatunk: „Ő adott némelyeket (mint ajándékokat az egyháznak)... a Krisztus testének építésére... míg eljutunk mindnyájan érett férfiúságra...” Lelki ajándékaink célja, hogy növekedjünk és lelki érettségre tegyünk szert. Ez volt Pál szolgálatának hajtóereje: „... hogy minden embert tökéletesnek (szó szerint 'éretten') állassunk elő a Krisztus Jézusban. Amire igyekezem is, tusakodván az Ő ereje szerint, mely énbennem hatalmasan munkálkodik.” (*Kol 1,28-29*) De nem csak Pál volt így ezzel. Lehet, hogy neki több és másféle gyümölcse volt, mint nekünk, de az ő célja és a mi célunk ugyanaz kell hogy legyen. Azért élünk keresztyén közösségben, hogy egymást szolgálhassuk ajándékaink által, és igazi növekedést munkáljunk Krisztus testében.

Ha gyakorlatba szeretnénk ültetni ezt a tanítást, akkor megfelelőképpen kell értékelnünk, hogy melyek Krisztus ajándékai, illetve hogyan kötődnek egymáshoz az egyházban, mint közösségben.

AJÁNDÉKAINK JELLEGE

Amit mi 'lelki ajándéknak' (pneumatika) nevezünk, azt az Újszövetség a 'kegyelem ajándékának' is nevezi (charismata). Ezek a Lélek megnyilvánulásai, de ugyanakkor kifejezésre juttatják azt a kegyelmet is, amelyet az Úr Jézus Krisztus által kaptunk, és azt a kegyességet, amelyet munkálnak bennünk. Vigyázzunk, hogy véletlenül se téveszszük össze a Lélek ajándékait a Lélek kegyelmével vagy gyümölcseivel. Ugyanakkor a lelki ajándékok egyik célja éppen a lelki gyümölcsök *kimunkálása* keresztyén életünkben. A feltámadt és a mennyben uralkodó Úr Jézus Krisztus ezért adta ajándékait az egyháznak.

A megkoronázását ünneplő király ajándékokat ad népének. Hasonlóképpen, azok az ajándékok, amelyeket Krisztus az egyháznak adott és ad ma is, az Ő megkoronázásának szimbólumai. Más hasonlattal: mint egy győzelmesen hazatérő római hadvezér „a magasságba foglyokat vitt fogva, és adott ajándékokat az embereknek.” (*Ef 4,8*) Amikor részesülünk ezekben az ajándékokban, amikor felhasználjuk őket mások javára, amikor mások ajándékai révén segítséget kapunk, arra a felismerésre kellene eljutnunk, hogy mindezek mögött ez áll: Jézus – Úr. Mivel Ő megkoronáztatott és uralkodik, mi az Ő királyi nagylelkűségének részesei lettünk.

Az Újszövetségben több helyütt felsorolt, Krisztus által az Egyháznak adott különböző ajándékok között szembevetően azok a 'nagyobbak' (*1Kor 12,31*), amelyek valamilyen módon az Ige szolgálatahoz kötődnek. Az apostolok ilyen 'csatorna' szerepet tölthettek be, amelyen keresztül az Ige eljutott Isten egyházához. A próféták az Ige szócsövei voltak és különösképpen az egyes konkrét helyzetekre alkalmazták azt. A lelkészek és tanítók pedig az Ige hitében építették a helyi gyülekezeteket. A bölcs tanácsok és ismeretek nyilvánvalóan az Ige táptalaján termettek és ezért voltak hasznosak; a nyelveken szólást és annak értelmezését is az Ige mérlegén lehetett lemérni; a

csodák, gyógyítások és minden más ajándék pedig az Ige igazságáról és üdvözítő hatalmáról tettek tanúságot. Mivel szolgálatunk minőségét nem az határozza meg, hogy milyen ajándékaink vannak, hanem hogy milyen emberek vagyunk, ugyanígy azok az ajándékok is attól az isteni eszköztől függenek, amely a keresztyének jellemét formálja és alakítja – azaz Isten Igéjétől.

A mai modern keresztyén légkörben fel kell ismernünk, hogy Isten Igéje a legfontosabb ajándék, amelyet Krisztus az Egyháznak ad. Az újszövetségi időszak legfontosabb ajándékait azért kapták a keresztyének, hogy megírják az Igét (az apostolok), alkalmazzák azt (a próféták), vagy tanítsák azt (a lelkészek és tanítók). Ha eloldjuk ettől a 'lelki horgonytól' lelki ajándékunkat, a bizonytalanság tengerén fogunk evickélni. Figyeljünk hát arra, hogy ajándékaink a Szentírásból táplálkozzanak, hogy megerősödhessenek és a megfelelő irányba terelhessek őket, Krisztus dicsőségére.

De hogy lehet ezt megvalósítani?

NÖVEKEDÉS ELŐSEGÍTÉSE

Pál szerint Krisztus azért adta ezeket az alapvető feladatokat és szolgálatokat az Egyháznak, hogy felkészítse Isten népét a „szolgálat munkájára”. (Ef 4,12) Ezek által jut el Krisztus teste az érettségre. Ezek a központi fontosságú tanító szolgálatok segítenek minket is abban, hogy a magunk szolgálatát hozzátegyük a többiekéhez. Minden egyes ajándék célja abban áll, hogy az összes többi ajándék használatát elősegítse.

Ezért is vonzotta ennyire Pált az a kép, amely az Egyházat Krisztus testeként mutatja be, az egyes keresztyéneket pedig a test részeként. Az egész testnek szüksége van a szemre, ha megfelelően akar működni, de szüksége van azokra a testrészekre is, amelyekre Pál úgy utal, mint a test „tisztességtelenebb tagjai”-ra. (1Kor 12,23) Ha

a test bármely része nem működik megfelelően, akkor az egész test sem működik megfelelően. (Ef 4,16) Ha egyetlen tag nem növekedik megfelelően, az az egész testet teszi kevésbé hasznossá.

Van egy rendkívül érdekes szó, amit Pál az *Efézus 4,12*-ben használ. Károlyi „tökéletesbítés”-nek fordította, az evangéliumokban azonban többször is annak leírására fordul elő, hogy a tanítványok hálóiakat 'kötözgetik', javítgatják a másnap éjjeli halászathoz. Helyrehozzák a hálók elszakadt, kirottosodott részeit, aztán összehajtják őket, egy szóval előkészítik azokat a későbbi használatra. A *2Timótheus 3,16-17*-ben Pál hasonló nyelvezetet használ annak kifejezésére, hogy az Ige milyen hatással van a hívő életére: Isten Igéje előkészít minket minden jó cselekedetre. Csodálatos képe ez annak, hogy Isten Igéje milyen szolgálatot hivatott elvégezni a mi életünkben. Isten arra használja, hogy felkészítsen bennünket a nekünk adott ajándékok használatára. És azért, hogy használjuk az ajándékainkat, másokat is segítünk abban, hogy sajátjukat elkezdjék használni. Ahogy egymást szolgáljuk a keresztyén közösségben, úgy leszünk egyre hasznosabbak. Növekszünk a kegyelemben és az Úr Jézus Krisztus ismeretében. Ennek mindig kétféle hatása van, pozitív és negatív is.

Negatív hatások ♦ „Hogy többé ne legyünk gyermekek”. (Ef 4,14) Pál arra kérte a korinthusiakat: hagyják, hogy Isten Igéje elvégezze ezt az életükben: „Atyámfiak, ne legyetek gyermekek értelemben..., értelemben érettek legyetek.” (1Kor 14,20)

A kisgyermek nem állnak biztosan a lábukon. Vonzzák őket a külsőségek. Elég csak egy kicsit körülnéznünk egy bababoltban, és máris látjuk, mi mindenre van szükségünk: hatalmas kályhaellenzőre, speciális bejárati ajtóra, védőtokra a konnektorhoz, egy járókára – ez csak néhány példa arra, mi mindent kell beszerezni ahhoz, hogy a kisgyermek biztonságban legyen! A kisgyermekeket meg kell óvni attól, hogy kárt tegyenek magukban. Nincsenek még tapasztalataik,

nem értik a dolgokat. Ezért nem lehet őket elmarasztalni! Tudatlanságuk miatt viszont védelemre szorulnak. Eljön az idő, amikor már elegendő tapasztalatuk és megfontoltságuk lesz ahhoz, hogy egyre inkább eligazodjanak az életben. Megértik, hogy a tűz vonzó, de éget; hogy az elektromosság csodálatos 'szolga', de halálos 'úr'; hogy a lépcsők arra valók, hogy felmenjünk rajtuk, nem pedig arra, hogy bukfencezzünk rajtuk!

Ugyanez vonatkozik a kiskorú keresztyénre is: bizonytalan, ingatag, magától nem képes a hamis tanítások, szövevényes kísértések és a sok útjába kerülő csapda között irányítani lépteit. A tanítás bármely szele elfújhatja és teljesen magával ragadhatja. (Ef 4,14) Ezért első és alapvető fontosságú dolog, hogy meg tudjon állni a lábán. Ez csak akkor lehetséges, ha megéri Isten Igéjét, és megtudja ki és mi vigyáz rá. Kiskorú keresztyéneként ez az első áldás, amelyben részesülünk, és ez más keresztyének szolgálata által jut el hozzánk. Annak a tanításnak, amelyet Isten Igéjéből és hitben nagykorú testvéreinktől kapunk van egy védelmező és erősítő hatása.

Pozitív hatások • A mások szolgálata a szeretet növekedését is szolgálja: „... az igazságot követvén szeretetben, mindenestől fogva nevedjünk Abban, aki a fej, a Krisztusban; Akiből az egész test, szép renddel egyberakadván és egybeszerkesztetvén az Ő segedelmének minden kapcsával, minden egyes tagnak mértéke szerint való munkássággal teljesíti a testnek nevedését a maga fölépítésére szeretetben.” (Ef 4,15-16)

A szeretet megnyilvánulása, gyakorlása mindenfajta lelki növekedés nélkülözhetetlen feltétele. Az Egyházat a szeretet építi. Olyan közösség ez, amely megtanulta az igazságot követni szeretetben. Pál szó szerint azt írja, hogy „igazságot követni szeretetben”. Nyelvünkben nincs ilyen ige, hogy „igazságot követni”. Ez sokkal többet jelent annál, hogy igazat mondunk. Sokkal inkább azt érti ezen, hogy szemléltesük, fejezzük ki és mutassuk be az igazságot szeretetben. Ennek

egy keresztyén közösségben, amelyben a Lélek ajándékait megfelelő módon használják, láthatónak és valóságosnak kell lennie. Pál szolgálatának is éppen ez a szeretet volt a célja. (1Tim 1,5)

John Owen – a nagy puritán tanító – a következőképpen fejezte ki mennyire fontos a szeretet a keresztyén közösségben: 'Az egyház olyan mint egy halom gally – némelyik hosszabb, némelyik rövidebb; némelyik egyenes, némelyik pedig görbe; egyik vastagabb, másik vékonyabb. Különböző az érdeklődési körünk, személyiségünk, háttérünk, életterünk. Mit tennél, ha különböző méretű és formájú gallyakat kellene cipelned? Nemde, csomóba kötnéd őket? Egy darabka kötéllel könnyen elvégezhető feladat. Elmondható ez Krisztus Egyházáról is. Csak egy valami van, ami ennyi különféle embert összeköthet. Ezért mondja Pál: „öltözzétek föl a szeretetet, mint amely a tökéletességnek kötele.” (Kol 3,14)'

Hogyan fejlődik ki ez a szeretet azáltal, hogy Isten népe használja a Tőle kapott ajándékokat? Már ismerjük a választ: az ajándékokat azért kaptuk, hogy másokat szolgáljunk velük, hogy megmutathassuk Krisztus szeretetét és a mi szeretetünket is irántuk. De az is ott rejlik a válaszban, hogy ezek az ajándékok saját életünkre is hatást gyakorolnak. Megtanítanak, hogy azért kell szeretnünk egymást, mert Isten is szeretett minket. Rámutatnak, hogy azért kell elfogadnunk egymást és megbocsátanunk egymásnak, mert Krisztus is elfogadott minket és megbocsátott nekünk. (Róm 15,7; Ef 4,32) Isten Igéjének szolgálata különösképpen feltárja előttünk az evangélium csodáit, és arra indít, hogy még inkább az Úr Jézus Krisztusnak és az övéinek szolgálatára szánjuk oda magunkat.

Mit kell tehát keresnünk keresztyén közösségeinkben? Miért imádkozunk, ha azt szeretnénk, hogy ezek olyan közösségek legyenek, melyekben Krisztus teste épül szeretetben?

Először is Isten Igéjének hűséges tanítását kell keresnünk. Amiket Pál tanításából eddig megláttunk, azok alapján nyilvánvaló, hogy bár

nem ez az egyetlen ajándék, amit Krisztus az Egyháznak adott (sőt még csak nem is úgy tűnik, hogy kizárólag egyetlen ember 'felségterülete' lett volna az újszövetségi gyülekezetekben), mégis ez a központi ajándék. Minden más ajándék ettől függ és ebből táplálkozik.

Az igazszolgálat építő hatással van ránk, mégpedig azért, hogy tanítja elménket és formálja gondolkodásunkat. Hatására sajátítjuk el azokat az alapelveket és igazságokat, amelyek segítenek abban, hogy Istent egyre jobban szeressük, keresztyén testvéreinket egyre jobban megbecsüljük, és egyre inkább megértjük, mi az Isten akaratja az életünkre vonatkozóan. Az igazszolgálat egyszersmind megőrzi a hamis tanításoktól és befolyásoktól. Hatása nyomán megtanulunk különbséget tenni a jó és rossz között, az igaz és a hamis között. Péter apostol szerint a kegyelemben és a Krisztus ismeretében való növekedés ellentétben áll azzal, hogy „az istentelenek tévelygéseitől elragadtatva” könnyen kiessünk a Krisztusban való biztos helyünkről. (2Pt 3,17-18) Az igazszolgálat tehát továbbra is minden keresztyén közösség legfontosabb eleme marad.

Az Ige hűséges hirdetése, szolgálata, amint azt már láthattuk, szeretetközösséget és egymás kölcsönös szolgálatát kell, hogy munkálja bennünk. Ebben Krisztus képének kell egyre világosabban megjelennie, aki úgy jött közénk, „mint aki szolgál”. (Lk 22,27) Ennek a szeretetnek abban is meg kell nyilvánulnia, hogy hajlandók legyünk egymással és egymásért szenvedni. Pál, aki arról beszélt, hogy amikor egy tag szenved, az egész test is szenved; azt is hangsúlyozta, hogy sírjunk együtt a sírókkal, és hogy ő maga hajlandó szenvedni keresztyén testvérei helyett. (1Kor 12,26; Róm 12,15; Kol 1,24) A szeretet mindig ilyen gyümölcsöt terem. A mi testvéri kapcsolatainkat is ez kell, hogy jellemezze.

A szeretet a szükségben lévőkhez való odafordulást is jelenti, hiszen semmit sem ér, ha nem nyilvánul meg cselekedetekben. A szeretet mindig inkább egyszerű, mint bonyolult, gondoskodó, nem

csak hangozó. Éppen ezért a Biblia lelki növekedéssel kapcsolatos tanításába az is beletartozik, hogy időnként, anyagi javainkat és talentumainkat mások javára használjuk. Sőt, az igazi lelki növekedés, amely Krisztus életét tekinti modellnek, azt jelenti, hogy elsősorban nem a magunk, hanem mások érdekeit és szükségait tartjuk szem előtt. (Fil 2,21-22)

A keresztyén közösségvállalás révén is növekedünk, hiszen ebben a környezetben teszünk biznyságot Krisztusról. A saját életünkben nem tudjuk Krisztust teljesen visszatükrözni. Szükségünk van keresztyén testvéreinkre, hogy bemutathassuk kegyelmét és hatalmát. Az emberek ránk nézve csak egy töredékét látják annak, amit Krisztus képes elvégezni. De ha bekerülnek abba a közösségbe, ahova mi is tartozunk, akkor láthatják meg a maga teljességében azt, hogy Krisztus milyen hatalmasan képes megmenteni és megtartani azokat, akik Őbenne bíznak. Ráébrednek arra, hogy a mi Krisztusról való biznyságtételünk sokkal több egy – az övéktől eltérő – életmódnál. Sokkal inkább annak a következménye, hogy Krisztus jelen van az életünkben, és az Ő népe között.

Évszázadokkal ezelőtt a keresztyének azt mondták, hogy 'nincs üdvösség az egyházon kívül'. Szavaik könnyen félreérthetőek, de helyesen értelmezve őket, biblikus igazságokra bukkanunk. Elszigeteltségben nem lehetsz igazán keresztyén; nem növekedhetsz, ha megszakitod a többi tanítvánnyal a kapcsolatot; nem kaphatod meg az Istentől neked szánt segítséget, és nem oszthatod meg másokkal Krisztus szeretetét úgy amint kellene, hitvalló gyülekezet nélkül. „... sokan egy test vagyunk a Krisztusban, egyenként pedig egymásnak tagjai vagyunk.” (Róm 12,5) Krisztustól azért kapunk ajándékokat, hogy egymást szolgáljuk velük, és biznyságot tegyünk az Ő dicsőségéről, „míg eljutunk mindnyájan az Isten Fiában való hitnek és az Ő megismerésének egységére, érett férfúságra, a Krisztus teljességével ékeskedő kornak mértékére.” (Ef 4,13)

HETEDIK FEJEZET

Korlátozott növekedés

Isten célja az, hogy keresztyénként keresztyén közösségekben növekedjünk. Szükségünk van egymásra, hogy megmutathassuk – Péter szavaival élve – Isten 'sokféle kegyelmének' minden oldalát. (1Pt 4,10) Szükségünk van egymásra, hogy részesülhessünk az áldások gazdag sokféleségében, amelyet Krisztus keresztyén testvéreink révén akar nekünk adni.

Reálisan nézve azonban keresztyén közösségeinkre, el kell ismerünk: az, hogy együtt vagyunk, időnként legalább annyi gondot okoz, mint amennyit megoldani látszik! Felismerjük, hogy az egyház olyan közösség, amelyben segítséget kapunk, ugyanakkor olyan is, amelyben mélyen rejlő problémák bukannak a felszínre és ezek kezelést igényelnek. Amikor belépünk egy kórházba, hogy egy vizsgálaton vegyünk részt, lehet, hogy csak enyhe tüneteink vannak; de ha már egy kis időt eltöltöttünk ott, az orvos azt is mondhatja: 'Jól tette, hogy bejött, mert egy súlyosabb betegséget diagnosztizáltunk Önnél, és így elkezdhetjük a kezelését.' Hasonlóképpen a keresztyén közösségekben az igeszolgálat és a testvérek gondoskodása révén gyakran olyan dolgokra döbbenünk rá saját szívünkkel kapcsolatban, amelyekre álmunkban sem gondoltunk volna.

Tehát pozitív módon is tekinthetünk azokra a problémákra, amelyek elkerülhetetlenül felmerülnek keresztyén közösségünkben. Ám ez nem csökkenti ezen problémák súlyosságát.

A negyedik fejezetben megemlítettük, hogy az egyik gyülekezet, amelyet Pál lelkére teherként nehezedett, a korinthusi volt. Sok

Korlátozott növekedés

áldásban részesültek, és „mindenben meggazdagodtak” Krisztusban. (1Kor 1,5) Pálnak a mennybe felemelkedett Krisztusról való bizonyágtételét Korinthusban sok lelki ajándék támasztotta alá. (2Kor 12,12) Várva várták Krisztus visszajövetelét. (1Kor 1,7) Ugyanakkor sokszor adták jelét a lelki éretlenségüknek. Pál első hozzájuk írt levele felfedi, hogy sok olyan gyakorlati és teológiai kérdésben voltak még mindig bizonytalanok, amelyekre a válaszoknak már réges-régen a szívükbe kellett volna vésődnie. Pál úgy szeretett volna hozzájuk beszélni, mint lelkileg érett férfiakhoz, de arra kellett ráébrednie, hogy 'kisedek'. Csak 'tejjel' tud számukra szolgálni, mert még nem bírják bevenni a kemény eledelt. (1Kor 3,1-2) Feltékenykedések és vitatkozások voltak közöttük. Csaknem úgy viselkedtek, mint a világ asszonyai és férfiai, nem pedig úgy mint Isten gyermekei. Pál nagyon is jól gondolta, hogy megosztlások vannak közöttük. (1Kor 11,18) Az érettség háttérbe szorult, a gyermekiesség jelei túlsúlyba kerültek – a helyzet kritikussá vált.

A Korinthusiakhoz írt második levelében Pál tovább birkózott ezzel a problémával. Rátapintott arra, hogy mi akadályozta lelki növekedésüket. Nevükön – korinthusiak – nevezi őket (amit meglehetősen ritkán tett):

A mi szánk megnyílt ti néktek, korinthusiak, a mi szívünk kitért. Nem mi bennünk vagytok szorosságban, hanem szorosságban vagytok a ti szívetekben. Viszonzással (mint gyermekeimnek szólók) tárjátok ki ti is szíveteket. (2Kor 6,11-13)

Ennek a gyülekezetnek az volt a baja, hogy beszűkültek 'szívüknek artériái'. A testi életben ilyen helyzet súlyos életveszélyt jelent. Ugyanígy a lelki életben is: leáll a fejlődés, keresztyén tapasztalataink csekélyesednek. Betegségük tünete ebben az esetben egy keresztyén

testvérükkel – Pállal – való kapcsolatukban rejtett. A ragaszkodás és szeretet éltető vére nem folyt a korinthusi gyülekezet testében olyan szabadon és teljesen, mint korábban.

A bezárt szív a lelki növekedés hiányának egyik fő oka. Csak akkor tudunk lelkileg igazán és természetesen növekedni, ha keresztyén testvéreink fele nyitott a szívünk.

A BEZÁRT SZÍV

Sok jele volt a korinthusi keresztyének lelki szükségeinek, különösen az, hogy a szívük bezárkózott Pál előtt. Korábban szívesen látták őt, és örömmel fogadták szolgálatát. A helyzet azonban drámai módon megváltozott. A hanyatlásnak egyik legnyilvánvalóbb jele az, hogy Pálnak több alkalommal is ajánlásról kellett beszélnie. Ez a szó többször fordul elő a Korinthusiakhoz írt második levélben, mint az egész Újszövetségben együttvéve! Azt kérdezi tőlük: „Elkezdjük-e ismét ajánlgatni magunkat? Vagy talán szükségünk van, mint némelyeknek, ajánló levelekre hozzátok, avagy töletek?” (2Kor 3,1)

Pál – mondhatni – nemkívánatos személy lett, a korinthusiak már nem úgy fogadták, mint azelőtt. Egyesek nyilván olyanokat kérdeztek hogy: „Ki ez tulajdonképpen? Milyen joron akar különleges helyet elfoglalni a szívünkben? Miféle tekintéllyel bír?”

Pálnak mindez nagy szívfájdalmat okozott. Úgy érezhette magát, mint egy apa, akinek gyermekei hátat fordítottak, akivel már nem hajlandók megosztani titkaikat, sőt ami ennél is rosszabb, többé nem akarták a legkisebb mértékben sem megosztani vele életüket. Érdekes megfigyelni, hogy Pál épp' ilyesféleképpen beszél a korinthusbeliekkel való kapcsolatáról. (1Kor 4,15; 2Kor 6,13; 2Kor 12,14-15) A szívek, amelyek egykor nyitottak voltak felé, a ragaszkodás elmúltával teljesen bezárultak. A Krisztus testén belüli növekedéssel kapcsolatos alapelvek, amelyekről Pál az Efézusbeliekhez írott levél 4. fejezeté-

ben számolt be, itt már nem működtek. A jelek arra utaltak, hogy az állapot visszafordíthatatlan, a helyzet nagyon kritikusanak tűnt.

A korinthusi keresztyének története gyakran megismétlődik sok közösségben, és egyen-egyenként is sok keresztyén szívében. A közösség felszámolódik, a növekedés leáll, a kegyelem és szeretet nem ragyog többé régi fényében. Mi lehet ennek az oka? A korinthusiak esetében kettő emelkedik ki.

A lelki ítélőképesség hiánya miatt, a korinthusiak eltávolodtak Pál szeretetétől, mivel más tanítókra hallgattak • Ha leülsz és végigolvasod a korinthusi leveleket, különösen a másodikikat, úgy érzed majd, hogy Pál nemcsak nekik írta, amit írt. Megjegyzéseit természetesen nekik szánta, de ezekből is úgy tűnik: nagyon is tudatában volt annak, hogy mások vannak hatással rájuk. Pál ellentétbe is állítja saját szolgálatát a másokéval:

Mert mi nem olyanok vagyunk, mint sokan, akik meghamisítják az Isten Ígését. (2Kor 2,17)

Vagy talán szükségünk van, mint némelyeknek, ajánló levelekre hozzátok, avagy töletek? (2Kor 3,1)

Kik voltak ezek a 'sokan' lévők? Azok a 'némelyek', akikről írt? Pál nyilvánosan is említést tesz róluk:

Mert nem merjük magunkat azokhoz számítani, vagy hasonlítani, akik magukat ajánlják. (2Kor 10,12)

Mert én azt gondolom, hogy semmiben sem vagyok alábbvaló a fő-fő apostoloknál. (2Kor 11,5)

Mert az ilyenek hamis apostolok, álnok munkások, akik a Krisztus apostolaivá változtatják át magukat... akiknek végök az ő cselekedeteik szerint léssen. (2Kor 11,13 és 15)

Itt olyan férfiakról van szó, akik követték Pált Korinthusba, ahol ajándékaikkal és igehirdetésükkel kérkedve beférkőztek az emberek bizalmába. De visszaéltek Isten Igéjével, saját hasznukat keresték és káros hatással voltak másokra. Hogy megalapozzák saját tekintélyüket szükségesnek találták, hogy Pál apostol tekintélyét rombolják, ellene menjenek tanításának, és főképpen elhidegítsék az újonnan lett keresztyéneket Páltól. Ezért hát azt mondogatták nekik, hogy 'apostoluknak' is megvannak ám saját hibái. Nagyon jól tudja forogni a szavakat, amikor ír, de ő maga „erőtlen és beszéde silány” (2Kor 10,10); egyszóval sok hibája van... és amúgy is, honnan vette a tekintélyét? A korinthusiak még nem voltak eléggé „felnőttkorú” keresztyének, még nem rendelkeztek megfelelő ítélőképességgel ahhoz, hogy megértsék, mi történik körülöttük. De Pálnak semmi kétsége nem volt ezt illetően. A Sátán néha a világosság angyalának állítja be magát – mondta – nem kellene hát meglepődnünk azon, hogy ez a szolgálata is igaz. (2Kor 11,13-15)

A korinthusiak ugyanazok voltak, akik korábban olyan sok gondot okoztak Pálnak pártoskodásaikkal. A kedvenc igehirdetők – Pál, Apollós és Péter – körül külön csoportok alakultak ki. Sokkal jobban érdekelte őket az, hogy az illető hogyan adja elő az evangélium üzenetét, mint maga az üzenet. Nem tettek különbséget a hírvívő külső és másodlagos, valamint Isten igazságának belső és elsődleges fontossága között.

Csodálkozhatunk-e hát, hogy azok, akiknek nem volt megfelelő ítélőképességük akkor, amikor mindhárom, az evangéliumhoz hű sáfár ugyanazt az igazságot hirdette, ugyanúgy az ítélőképesség hiánya miatt fogadtak el hamis tanításokat és hamis tanítókat? Amikor látványos táalentumokat láttak, külsődleges pompát és látszatra nagy dolgokat, akkor azt követték. Nem igazán számított nekik, hogy milyen dallamot játszanak nekik, ha azt egy tehetséges fuvalás játszotta!

Az egyházban ez újra és újra előfordul. A keresztyének növekedni kezdenek a kegyelemben, de egy új mozgalom, új tanítás, vagy szerveződés, valami nagyobb, jobb, izgalmasabb, látszólag lelkibb dolog leveszi őket a lábukról. Ennek egyik tünete az, hogy a szívünk elkezd bezárulni olyan keresztyének előtt, akik addig sokat jelentettek nekünk, és akiktől sok segítséget is kaptunk. A rólunk való gondoskodásuk alázattal teli, állandó és hűséges volt, most mégis úgy tűnik számunkra, mintha hiányzott volna belőle mindaz, amire valójában szükségünk volt! Az a legfelkavaróbb a szív ilyen megváltozásában, hogy ez egy gyökeres változás. Emlékeztet a zsidókra, akik a pusztai vándorlás során zúgolódtak Mózes ellen. (4Móz 11,4) Meg kell tanulnunk még a keresztyén élet elején, hogy egészséges gyanakvással fogadjunk bármi olyat az életünkben, amelynek hatására kezd elzárkózni a szívünk azoktól, akik régóta lelki segítőink voltak. Ez nem olyan jelenség, amelynek Isten Lelke lenne a hátterében.

A Pál és az ő szolgálata iránti reakciót más nyugtalanító folyamatok is kísérték a korinthusi gyülekezetben. Ez általában így szokott lenni.

A korinthusiak emellett úgy tűnik, nem voltak hajlandók megszabadulni a bűnnel való közösségtől • Sok fordításban egy sorkihagyás jelzi, hogy a 2Korinthus 6,13 és 14 különáll, Pál új témába fog. De figyeljük meg, hogy az ügy, amelyet vizsgálni kezd, szervesen kötődik az eddig írottakhoz. Miután felhívta a korinthusiak figyelmét arra, hogy nyissák meg a szívüket, felszólítja őket, hogy éljenek szent életet:

Mi szövetsége van igazságnak és hamisságnak?
 Vagy mi közössége a világosságnak a sötétséggel?
 És mi egyezsége Krisztusnak Beliállal?
 Vagy mi köze hívőnek hitetlenhez?
 Vagy mi egyezése Isten templomának bálványokkal?
 (2Kor 6,14-16)

Mindez pedig ahhoz vezet, hogy végül egy buzdító beszédet tart nekik a tisztaságra való törekvésről: „Isten félelmében vivén véghez a mi megszentelésünket.” (2Kor 7,1)

Mi ez a hirtelen kitörés a bűn ellen? Pál sejtett vagy talán tudott is valamit a korinthusiak kettős mércéjéről: hogy egyrészt vallották Krisztust (az új „világosság” szerint, amelyet a hamis tanítóktól kaptak), másrészt köztudott bűnökkel vállaltak közösséget? Talán éppen emiatt kezdtek elfordulni Páltól és az ő szolgálatától, és ezért kezdtek el kritikákat terjeszteni róla? Talán ez volt az egyetlen módja annak, hogy álcázzák vagy igazolják kettős mércéjüket? Azért vádolták Pált belső ellentmondásokkal („levelei ugyan súlyosak és kemények; de a maga jelenvolta erőtelen”), hogy elrejtsek saját ellentmondásosságuk mélységét?

A korinthusiaknak írott levelekben nagyon sok bizonyítékot találtunk arra, hogy ez volt a helyzet. Ne döbbenjünk meg rajta. Ugyanezekkel a jelenségekkel találkozunk a farizeusoknál. Miért támadták Jézust? Miért vádolták azzal, hogy ellentmondásos az élete? Minden bizonnyal azért, mert szolgálata sokukról lerántotta a leplet, és felfedte a szívükben rejlő bűnt. Jézus élete és szolgálata azt mutatta be, hogy ők ugyan elkülönültek a külsőleges erkölcstelenségtől, sokan közülük mégis önző és a kegyelmet elutasító ellenségei voltak Istennek. (lásd: Mt 23,13) Az önvédelem egyetlen módjának azt látták, hogy Krisztust támadják – és így volt ez Korinthusban is. Mindaddig nem találtak ’békességet’ lelkiismeretük számára, amíg Pál tanítását és kegyes befolyását hatástalanná nem tették.

Nagy a különbség aközött, hogy szükségszerűen és biblikusán megítélünk egy tévedést, vagy hogy egy keresztyén testvérünkhöz kritizáló lelkülettel viszonyulunk. Az első bátorítást jelenthet, a második olyan méreg, amely végül minket pusztít el. Sőt, annak is a jele, hogy megállt a növekedés.

Néha úgy gondoljuk, hogy az életünkben levő bűn teljességgel magánügy, csak ránk és Istenre tartozik. Ez részben így is van, de az is

igaz, hogy a bűnt nem lehet korlátok között tartani, előbb vagy utóbb elszabadul. Kimutatja a foga fehérjét, mivel mindig ellenségesen viseltetik a kegyelemmel szemben, legyen szó akár Krisztusról, akár tanítványairól. A korinthusiak esetében az árulkodó jel a Pál iránti ellenszenvünk volt. Pált leginkább az aggasztotta, hogy a következő ’logikus’ lépés a Krisztussal szembeni ellenséges érzés lehet. Olyan figyelmeztetés ez, amelyre hallgatnunk kell.

Mit tegyünk, ha a lelki fejlődés így megakad? Dióhéjban azt tanítja ez az igeszakasz, hogy ne legyünk olyanok, mint a korinthusbeliek; hanem olyanok, mint Pál. Mi tanulhatunk tőle?

NYITOTT SZÍVŰ KÖZÖSSÉG

Az lett volna a természetes, hogy ebben a helyzetben Pál is bezárkózik szívében a korinthusiakkal szemben. Szemet szemért, fogat fogért! Ez a világ útja, és gyakran a mi utunk is, annak ellenére, hogy Krisztus Egyházához tartozunk.

Emlékszem, gyermekkoromban hallgattam az iskolarádió zenei és egyéb műsorait. Többen felálltunk a székünkre, és amikor a bemon-dó bejelentette, hogy a ’You are a flower’ (’Te egy virág vagy’, Greg Brown egyik slágere – a ford. megj.) következik és elindult a zene, úgy tettünk, mintha tényleg azok volnánk – virágok! Kinyíltunk, ahogy a nap felkelt az égen, és bezárultunk napnyugtával, amikor eljött az ideje, hogy a virágok lepihenjenek. Virágok voltunk! Van ám egy lelki tanulsága ennek a pantomimnak. A kedvességre és az elismerésre mindenképpen jól reagálunk – ettől mintegy kivirágzunk. Vonzódunk azokhoz, akik érdeklődést tanúsítanak irántunk. Amikor úgy érezzük, nem fogadnak el minket, vagy hidegnek látjuk reakcióikat irányunkban, lelkileg bezárkózunk.

Pál különleges tulajdonsága éppen abban állt, hogy minél inkább bezárkózott előtte a korinthusiak szíve, ő annál inkább megnyitotta

feljük a szívét. Míg ők a háta mögött beszéltek, ő azt mondta: 'ami szánk megnyílt ti néktek'. Míg az ő szívük becsukódott előtte, Pál szíve kitárult. Míg ők egyre kevésbé ragaszkodtak Pálhoz, ő nem vonta meg ragaszkodását tőlük. (2Kor 6,11-12) Ez a valódi növekedés a kegyelemben. Ezt kétféleképpen is megfigyelhetjük abban a feszült viszonyban, amely Pál és a korinthusiak között volt.

Pál elismeri saját gyengeségét ♦ Az előző fejezetben beszéltünk arról, hogy a lelki növekedésnek a közösségvállalással kapcsolatos egyik gyümölcse a valóságos szeretet.

Pált gyengeséggel vádolták, ezért ő bevallotta azokat, és beszámolt azokról az alkalmakról, amikor leginkább tudatában volt gyengeségeinek. Azt mondta: Isten az evangélium kincsét cserépedényekben helyezte el, amelyek sérülékenyek; ezek vagyunk mi. (2Kor 4,7) Szemléltette is mondanivalóját: „Mert nem akarjuk, hogy ne tudjatok atyámfiai a mi nyomorúságunk felől, amely Ázsiában esett rajtunk, hogy felette igen, erőnk felett megterheltettünk, úgy hogy életünk felől is kétségben valánk”. (2Kor 1,8) Majd újból korábbi levelezésükre hivatkozott: „Mert sok szorongattatás és szívbeli háborgás között írtam néktek sok könnyhullatással, nem hogy megszorítottassatok, hanem hogy megismerjétek azt a szeretetet, amellyel kiváltképpen irántatok viseltetem.” (2Kor 2,4) Semmiképp sem egy magát legyőzhetetlennek mutató vezér szavai ezek!

De talán még ennél is figyelemreméltóbbak a 2Korinthus 2,12-13-ban leírt szavai. Troásban az Úr ajtót nyitott neki az evangélium hirdetésére, de nem találta ott a barátját, Titust, ezért aggódni kezdett és elment onnan. Röviden: egy rendkívüli evangelizációs lehetőség nyílt meg előtte, de nem használta ki, mert eluralkodott rajta a barátja iránti aggodalom. De itt nem Pál elbukásának súlyosságát kell elemeznünk, azt kell meglátnunk, hogy elismerte: cserbenhagyta az Urát. Továbbá, amennyiben a 2Kor 4,1 és 16 versei valóságúen írják

le Pál tapasztalatait, akkor ezek alapján úgy tűnik, voltak a szolgálataiban olyan időszakok, amikor a teljes elcsüggedés veszélye fenyegette, és hogy ennek a kísértésnek ellene tudjon állni, arra volt szüksége, hogy az evangélium hatalmas igazságaihoz láncolja magát.

Miért találunk sok ilyenfajta személyes vallomást? Hiszen volt teljesen más jellegű sajátossága is jellemének és szolgálatának: rendkívüli hajtóerő, hogy Krisztust szolgálja; számtalan sikeres missziós út; hatalmas akaratereje, és a különleges kijelentés, amelyben részesült... Akkor hát miért nem inkább apostoli „vesszőjével” fenyegette a korinthusiakat? (Saját szavai bizonyítják, hogy lett volna rá lehetősége: 1Kor 4,21) Mégis miért ilyen nyilvánvaló szelidségben inti őket?

A válasz egyszerű. Melyik lenne krisztusibb? Melyik mutatná be jobban a ragaszkodást, amelyet továbbra is érzett a korinthusiak iránt? Melyik bizonyította volna jobban, hogy törődik velük, és nem csupán a saját pozíciója érdekli? Melyik nyerhette volna őket vissza Krisztus szelidségének és engedelmességének (2Kor 10,1)?

Alexander Whyte, az edinborough-i Szent György templom lelkipásztora szerint létezik olyasmi, hogy „megszentelődés ecet által”. Mit értett ezen? Gyermekkorunkban játszottunk egy vadgesztenyés játékot. Lyukat fúrtunk a gesztenyébe, majd felakasztottuk zsineggel úgy, hogy csomót kötöttünk az alá. A játék alapötlete, hogy felváltva erősen megütjük a másik gesztenyét. Az a fiú, aki több egymást követő játékban is nyert, tönkretéve a másik gesztenyét, büszke lehetett. Ha valaki „tízest” ért el (azaz, tíz egymást követő játékban nyert), hatalmas teljesítménynek számított. De néha pajtásunk sikere gyanússá vált. Ilyenkor elhangzott a vád: „Ecetet használtál!”, ami csalásnak számított, mert ha előzőleg ecetbe rakták a gesztenyét, kőkemény lett.

Egyesek így élik keresztyén életüket: szeretetlenné, merevvé, formálisan 'szentté' és kritizálhatóvá válnak, ami nem túl vonzó. Szeretet nélküli szentségük (talán jobb lenne azt mondani, hogy 'tartásuk')

van. 'Ecet által szentelődtek meg', nem a kegyelem által. És ez nem hiteles szentség. Senki sem kerül a Megváltó vonzásába, és nem kerül messze a lázadástól, a bűntől egy ilyen hívő hatására. Csak a kegyelem tud valakit megújítani és helyreállítani. Ezért osztotta meg Pál a korinthusiakkal, hogy neki is milyen nagy szüksége van a kegyelemre, és hogy Krisztus kegyelme az, ami munkálja életében az ő elfogadásukat. Ismered-e ezt a 'költészes' lelki növekedést?

Pál élt Isten kegyelmével • A levél korábbi részében Pál Isten megmentő kegyelmének természetéről írt részletesen. Isten megbékéltette magát a világot az Ő Fiának halála által. Pál most arra hívja fel az embereket, hogy béküljenek meg Istennel. Munkája abból áll, hogy szólítsa meg őket: fogadják el Isten kegyelmét. Üzenete evangelizáló volt. (2Kor 5,14kk) De amikor a 6. fejezetben ebbe az új témába kezdett, ugyanehhez az üzenethez pásztorként gyakorlati tanácsot is adott. Arra intette a korinthusiakat, hogy „hiába ne vegyék az Isten kegyelmét”. (2Kor 6,1)

Mit értett ezen az apostol? Észrevette az ellentmondást bizonyos emberekben, akik azt vallották, hogy megbékéltek Istennel, miközben a Pállal való megbékélést elutasították. Pál sürgette mindazokat, akik Krisztusban békességet nyertek, hogy jussanak békességre az emberekkel való kapcsolataikban is.

Amikor bezárjuk a szívünket egy keresztyén testvérünk előtt, valójában Isten előtt is ugyanezt tesszük. Nem engedjük, hogy kegyelme gyümölcsöt teremjen a szívünkben. Pedig a kegyelmet azért kaptuk, hogy mi is kegyelmesek legyünk másokhoz.

János apostol bizonyítétele Pálét visszhangozza:

Ha azt mondja valaki, hogy: Szeretem az Istent, és gyűlöli a maga atyjafiát, hazug az: mert aki nem szereti a maga atyjafiát, akit lát, hogyan szeretheti az Istent,

akit nem lát? Az a parancsolatunk is van Őtőle, hogy aki szereti az Istent, szeresse a maga atyjafiát is. (1Jn 4,20-21)

Ha nem tárjuk ki szívünket azok felé, akik Krisztusban testvéreink, akkor nem tárjuk ki Krisztus felé sem. Ha ezen a területen elbukunk, a kegyelemben sem fogunk növekedni.

De hogyan is tudjuk megnyitni szívünket testvéreink felé? Hogyan tudunk növekedni az egymással való közösségben? A válasz abban van, amit Pál már korábban elmondott annak kapcsán, hogy nem hiába kaptuk Isten kegyelmét. Szívünk megnyitásának az a módja, hogy újra részesüljünk Isten kegyelmében és értékeljük annak jelentőségét. Lássuk meg, milyen nagy szükségünk van Krisztusra és kérjük irgalmát. Lássuk be: mennyire nem érdemeljük meg az Ő szeretetét és emlékezzünk arra, hogyan nyitotta meg Ő a szívét azok felé, akiknek szíve előttünk bezárult. És ekkor belátjuk majd, hogy az a szív, amely nem elég nyitott arra, hogy befogadjon egy testvért, arra sem elég nyitott, hogy az Úr Jézus Krisztust trónra ültesse. Ám az a szív, amelyik be akarja fogadni Krisztus kegyelmét, szívesen lát mindenkit, akit Krisztus is örömmel elfogadott.

IV. RÉSZ ESETTANULMÁNYOK

Keresztyén növekedésünk szempontjából legtöbbször számunkra bátorító arról hallani, hogy mi mindent végzett el Isten mások életében. Nemcsak közvetlen oktatás, hanem példák és bizonyosságok által is tanulunk.

Ezért van az, hogy a Biblia sokkal több, mint egyszerű kézikönyv a keresztyén élethez. Tele van olyan férfiak és nők életrajzi beszámolóival, akik növekedtek a kegyelemben.

A növekedés hűségünk révén teljesedik ki. Olykor próbatételek árán valósul meg. De a növekedést elősegítheti a lelkesítő tanács és a testvéri bátorítás is.

A lelki érettségre jutás ezen ösvényeinek mindegyike tükröződik az Írásokban Isten szolgáinak életében. Közülük ezúttal hármat választottunk ki, mint 'esettanulmányokat' a keresztyén növekedésről tanultakhoz.

NYOLCADIK FEJEZET

Dániel – hűségesen növekedni

Még mindig emlékszem, ahogy gyermekként hideg téli reggeleken összegömbölyödtem az ágyban a nagymamám régi, apróbetűs és nagyméretű Bibliájával a kezemben. Az Ószövetségben két történetet lapoztam fel a legszívesebben, habár mindkettő megtalálásával akadtak gondjaim. Szerettem József történetét, de kislányként olykor elfeledkeztem arról, hogy nincs olyan, hogy 'József könyve'. De ami még ennél is jobban próbára tette a türelmemet az volt, hogy végig kellett lapozzam Mózes első könyvétől a Bibliát, hogy rábukkanjak Dániel könyvére. Ez egy különösen kedves történet volt számomra, amelyről később egy közkedvelt éneket is hallottam, a következő refrénnel:

*Merj olyan lenni, mint Dániel volt!
Merj egyedül is megállni;
Merj bátor, magasztos célt kitűzni;
És hagyd azt ismertté válni!*

Ezek mindenképpen Dániel életének kimagasló jellemzői. Még a Biblia nagy alakjai közül is kitűnik Isten iránti igazi hűségével és ragaszkodásával. Ellentétben sok olyan nővel és férfival, akiknek élete ugyancsak feljegyzésre került a Szentírásban, őt a következetesség és feddhetetlenség jellemezte. Nem találunk semmilyen kivetnivalót az életében. A lelki élet és növekedés példaként állítja elénk a Biblia.

Dániel – hűségesen növekedni

Dániel kiváltképpen igazságossága és hite miatt egyedülálló a Bibliában. Neve szinte azonossá vált az igazságossággal, akárcsak Noé és Jób neve. (Ez 14,20) A hite pedig, amely „oroszlánok száját” tömte be, követendő példaként lett elénk állítva. (Zsid 11,33)

Leglenyűgözőbb jellemvonásának mégis következetessége tűnik. Más szentekhez hasonlóan neki is kétségkívül megvoltak a maga harcai és próbái. Bizonyosan megtapasztalta, milyen az Isten melletti kiállásért ellenállásba ütközni. De eközben hűségesen és türelmesen növekedett a kegyelemben és Isten ismeretében. Sok mindent taníthat nekünk azokról az alapvető leckékről, hogy mit is jelent Isten gyermekének elérni a nagykorúságot.

Nyilván nem mindnyájan növekedünk úgy, mint Dániel, Isten velünk kapcsolatos útjai nem azonosak az övével. A következő fejezetekben megfigyelhetjük, hogy Isten az ószövetségi időkben sem egy sztereotip minta szerint kezelte szentjeit. Annak ellenére, hogy az igazi lelki növekedés alapelvei minden időben ugyanazok, Isten különböző céljainak megfelelően alkalmazza őket. Mindazon életrajzok alapján, amelyek feljegyzésre kerültek a Bibliában, meg kell próbálnunk tanulni valamit a saját életünkre vonatkozóan. Dániel különösképpen kiváló 'alany' ehhez.

Növekedésének négy olyan aspektusa van, amelyet igyekeznünk kellene sajátunkká tenni. Ezek közül az első valóságos létszükséglet. Különösen a nemrég megtért keresztyén ember számára.

SZILÁRD ALAPOK

„Merj egy Dániel lenni!” Miért kell ehhez olyan nagy bátorság? Ha csupán két dolgot tudsz Dánielről, az egyik valószínűleg az, hogy egy éjszakát az oroszlánok barlangjában töltött, a másik hogy „... eltökélte az ő szívében, hogy nem fertőzteti meg magát a király ételével és a borral”. (Dán 1,8)

Nem az a fontos, miről gondolta azt, hogy tisztátalanná teszi, hanem az alapelv, amelyet kitűzött maga elé: semminek, ami tisztátalanná teheti és az Úr nemtetszését váltja ki, nem ad helyet az életében. Olyan szempont ez, amelyről már korábban megláttuk, hogy nélkülözhetetlen az 'Isten félelméhez'. Isten megbecsülése és öröme volt Dániel számára a legfontosabb, és az előbb említett alapelv vezette magatartásában. Elhatározta magában, hogy mindig azt fogja tenni, ami kedves az ő mennyei Atyja előtt. Csak egy ilyen szilárd alapra, csak egy ilyen kifogástalan alapelvre építhetünk hasznos keresztyén életet. Ha nem ez az egy cél lebeg a szemünk előtt, akkor minden utunkban állhatatlanok leszünk. (vö. *Jak 1,8*)

Gyakorlatban mit jelentett ez Dániel számára? Hogyan ültette át gyakorlatba ezt az elméletet a keszekusza hétköznapiakban? Vegyük például az étel és az ital esetét, amellyel megkínálták. Hogyan bizonyította az Úr melletti teljes elköteleződését ebben a helyzetben?

Dániel felismerte, hogy a lelki növekedés két dologtól függ: először is a hajlandóságtól, hogy Isten Igéje szerint éljünk; másodsor pedig attól, hogy készek legyünk elfogadni bármilyen következményekkel is jár ez. Semmi baj nem volt a király ételével, sőt éppen az ellenkezője igaz – a lehető legjobb volt, amihez hozzá lehetett jutni. De Dániel Isten kijelentett Igéjének mércéje alapján meg volt győződve arról, hogy beszennyezi a lelkét, ha elfogadja. Felismerte, hogy nem mondhatja: teljes szívéből, lelkéből és minden erejéből szereti Istent, ha ugyanakkor olyan tevékenységekben vesz részt, amelyek meggyalázzák Őt. A számára rendelt étel és ital minden valószínűség szerint valamilyen bálványnak lett felajánlva, az 'asztali áldás', amelyet étkezés előtt mondtak, egy hamis istennek mondott imádság volt. Az étel elfogadása Dániel hite szerint azzal ért fel, mintha megtagadta volna Istenét.

Bizonyos szempontból Dániel viselkedése nagy valószínűséggel előítéletesnek és szűklátókörűnek tűnhetett, amit valószínűleg sok

társa szemére is vetett. Nem élvezheti-e az ételt, miközben lelkében hisz Istenben? Miért kell ekkora hűhót csapni egy kis étel miatt?

Gyakran ez a különbség a 'hitben járó' és a 'látásban járó' ember a nézőpontja között. Az egyik csak az ételt veszi észre, a másik túllát ezen, és mennyei Atyjának jelenlétét és akaratát látja. Tudatában van annak, hogy minden egyes cselekedetével vagy hirdeti, vagy tagadja Urát. Dániel elég közömbösen viszonyult magához az ételhez; de képtelen volt közömbös lenni Isten dicsősége iránt. Mivel hitte, hogy az ügy lényegében Isten dicsőségéről szól, nem akarta magához venni az ételt és az italt. Hűséges volt az elhatározásához, felismerte, hogy (A. W. Tozer találó kifejezésével élve) „bizonyos dolgokat nem lehet egyezkedés tárgyává tenni”. Ezért hűséges volt Istenhez és vállalta az ezzel járó következményeket is.

Döntésének három aspektusát figyelmesen meg kell, hogy vizsgálják mindazok, akik lelkileg növekedni szeretnének.

Dániel Kálebhez hasonlóan teljes szívéből követte az Urat (5Móz 1,36) • A Szentírásban világos ígéretek kötődnek a teljes szívvel való engedelmességhez. (*Jer 24,7; Jer 29,13*) Enélkül soha nem növekedhetünk számottevő módon Isten ismeretében. Csak abban az esetben mondhatjuk, hogy Ő a mi Urunk, hogyha fenntartások nélkül átadjuk magunkat Neki.

Dániel babiloni száműzöttként is megállta a helyét fiatalon • Ez egyike volt azon dolgoknak, amely megkülönböztette őt kortársai többségétől, akik hozzá hasonló előjogokkal rendelkeztek korábban. A 137. zsoltárban azt találjuk, hogy nem sok idő múlva szomorú dolog következett be az életükben. Babilon vizeinél fogvatartóik gúnyolódva arra kérték őket, hogy „Énekeljetez nekünk a Sion énekei kö-

* A. W. Tozer: *Man: The Dwelling Place of God*, Harrisburg, 1966, 165-168. old.

zül!” Válaszuk így hangzott: „Hogyan énekelnök az Úrnak énekét idegen földön?!” Miért válaszoltak így? Nem akartak úgy mutatkozni mások előtt, mint az Úr szolgálói. Arra döbrentek rá, hogy az egykori vágyuk, hogy Istennek örömet okozzanak és dicsőítsék Őt, eltűnt.

Dániel egészen más volt! Ő tudott az Úrnak idegen földön is énekelni, és ezt a legkisebb szégyen nélkül tette. Kezdetől elhatározta, hogy Istenért fog világitani.

Ha ezen a ponton elbukott volna, nagy valószínűséggel később se lett volna másként. Egy csata ugyan nem az egész háború, ám amikor az egymást követő csatákban olyan eszközöket használunk, amelyekkel egyszer már veszítettünk, kevesebb esélyünk van a győzelemre. Ezért volt olyan fontos a lelki győzelem már a legelején.

Ha a kegyelemben növekedni szeretnénk, ki kell tűzzük Krisztus zászlaját – méghozzá a legelső adandó alkalommal. Máskülönben elveszített területeket kell majd visszaszerezni – és olykor ezek nem is kis területek. Ha bármikor egy új, vagy furcsa helyzetben találjuk magunkat, legyen az egy új osztály az iskolában vagy a főiskolán, egy új csapat vagy sportklub, egy új környék, vagy munkahely – merjünk Dánielek lenni! Nem kell különösebb erőfeszítéseket tennünk, hogy lehetőségünk adódjon kiállni Krisztusért és az Ő Igéjéért. Ezek jönnek majd maguktól, nem kell erőltetni őket, sem másokat mesterségesen provokálni. Úgy kezdjük, ahogyan folytatni szeretnénk, és úgy is fogjuk majd folytatni!

Dániel győzelme az első próbában felkészítette őt egy sor későbbi próbára • Ha ez elsőben nem győz, nem valószínű, hogy élete későbbi éveiben olyan csodálatos bizonyosságtevőnek bizonyul. Ezért is mondja Pál, hogy használjunk ki minden lehetőséget a lehető legjobban, mert a napok gonoszak. (Ef 5,16) A *Dániel 4-6* fejezeteiben olvashatunk azokról a hatalmas próbákról, amelyeken keresztülment Nabukodonozor,

Belszár és Dárius uralkodása alatt. Mivel élete alapját szívének teljes odaszánásával vetette meg, kibírta azokat a nyomásokat, amelyek később érték. A biztos alap stabilitást jelent. A gyenge alapon gyenge a bizonyágtétel, és az ilyen élet nem termi meg az állhatatosság gyümölcseit.

Mi volt tehát Dániel titka? Ezt szíve döntésében találhatjuk meg: elméjében és akaratában határozottan eltökélte magát Isten mellett. „Eltökélte”, vagy szó szerint „a szívére helyezte”, hogy egy bizonyos módon fog élni. Teljes szívéből hűséget fogadott Istennek és az Ő Igéjének és ezt a fogadást, mint valami ráneheződő súlyt ünnepélyesen és szándékosan a lelkiismeretére helyezte. Személyes szövetséggel kötötte magát Istenhez, hogy csak az Ő dicsőségére fog élni.

Manapság oly ritkán tesszük meg ezt. Nem igen adjuk át magunkat az Úrnak önszántunkból. Pedig ha a keresztyén életben jelentősebb előrehaladást szeretnénk elérni, aligha van ennél fontosabb dolog.

Mikor tettél utoljára ilyen elhatározást? Ez áll-e a jelenlegi keresztyén életmódod mögött?

KITARTÁS ELLENSZÉLLENBEN

Dániel elhatározása, hogy teljes szívéből Istent szolgálja, hamarosan próbára tétetett. Történetének első fejezete olyan eseteket ír le, melyeknek az volt a célja, hogy tönkretegyék mind az ő, mind a társai lelki növekedését. A sorok között az bújik meg, hogy a sötétség erői eltökélten próbálták ennek a fiatal hívőnek az életét bemocskolni, mielőtt tisztasága behatolhatott volna a babiloni birodalomba, melyben ők voltak monopolhelyzetben.

A Sátánnak nincsenek új trükkjei. Ez az egyik nyilvánvaló tanulság, amit a Dániel ellen indított támadásokból levonhatunk. Nekünk is jól kell ismernünk „az ő szándékait”. (2Kor 2,11) Figyelmesen megvizsgálva hogyan próbálkozott azok életében, akikről a Szentírásban

olvashatunk, számíthatunk rá, hogy a mi életünkben hasonlóan fog tevékenykedni, és felismerhetjük őt kísértéseinkben.

A Dániel és társai ellen indított első támadása arra irányult, hogy összezavarja gondolkodásukat • Új neveket adtak nekik. Ez a négy fiatalember kifejezetten zsidó nevet kapott a szüleitől, méghozzá olyan nevet, amely nem csupán nemzeti szempontból volt fontos, jelentésével valósi és lelki bátorítást is biztosított és közvetített.

Dániel azt jelenti, hogy *Isten ítéletet hajt végre*, ehelyett azt a nevet kapta, hogy Baltazár, azaz: *Őrizzen meg Baál*. Az Ananiás név jelentése: *Isten kegyelmes*, de úgy vált ismertté, mint Sidrak, *Aku parancsa*. Misáel nevét, amely azt fejezte ki, hogy *Ki olyan, mint Isten?*, finoman Misák-ra változtatták, vagyis: *Ki olyan, mint Aku?* Azariás jelentése: *Isten megsegít*, ehelyett a Babilonban kapott neve Abednegó lett, melynek jelentése: *Nébó szolgája*. Bel, Aku és Nébó egyébként babiloni istenségek voltak.

A névváltoztatás célját nem szabad mellőznünk, hiszen nem csekély dologról van szó. Nem is volt ez csupán egy ártatlan szólás-mondás, mely szerint 'Ha Rómában vagy, tégy úgy, mint a rómaiak'. A szándék és annak minden lehetséges következménye messzemenő volt. Ha ez a stratégia betöltötte volna célját e fiatalok életében, Dániel könyvét sosem írták volna meg. Nem történtek volna meg azok a hősi események, amelyeket tovább lehetett volna adni a következő nemzedékeknek, és előttünk sem állnának példaként.

Az új nevek valódi fenyegetése abból a szándékból fakadt, hogy Isten szolgáinak meghatározó bizonyágtételét megrontsák; hogy finoman ezt üzenjék nekik: „Most, hogy már Babilonban vagytok, vegyetek fel egy új életmódot. Felejtsetek el, hogy Jahve Istenhez tartoztok. Felejtsetek el, hogy Ő ítélőbíró (Dániel), kegyelmes (Ananiás), senkihez sem fogható (Misák) és segítő Isten (Azariás). Minden isten egyformán hasznos. A ti Istenetek iránti sokba kerülő és megkülönböz-

tető szereteteteknek nincs semmi értelme. Sőt, nálunk kifejezetten hátrányos. Felejtsd el, hogy más vagy.” Ez volt a kísértés.

Talán manapság másképp beszél a Sátán? Milyen könnyen rá tud minket venni arra, hogy egyik végtelből a másikba essünk. Éretlenségünk néha túlzottan szigorú életvitelt eredményez – olyat, amely nem lelhető fel a Szentírás tanításában. Azután viszont (manapság is gyakran ez a helyzet) azzal vétkezünk súlyosan, hogy megpróbáljuk azt a benyomást kelteni, hogy lényegében nem jelent nagy különbséget keresztyénnek lenni. Mindkét esetben az ördög szed rá minket valamelyik ősi trükkjeivel. Lassanként eltünteti a különbséget a hit és a hitetlenség, az Isten szerinti és a világ szerinti élet között. Az emberek furcsának, különcnek, taszítónak fognak találni, ha észreveszik mennyire más vagy, mint ők. Tehát mutasd meg, hogy nem különbözöl tőlük. Mutasd meg 'lehet úgy is keresztyénnek lenni, hogy ugyanúgy élvezed az életet, mint mindenki más'. Mennyire megcsappan az evangélium értéke az életünkben, amikor elkezdünk így gondolkodni! Ezzel lényegében kapitulálunk. Már sokkal fontosabb az, hogy mit gondol rólunk a világ, mint az, hogy Istenért és az Ő dicsőségéért élünk-e, és jó hírünket is tőle nyerjük el.

Pontosan ilyen hamis gondolkodásra szerették volna rávenni a babilóniaiak Dánielt és társait. Ők felismerték a kísértést, harcoltak ellene, és bebizonyították, hogy ha valaki az Úrért él „másként”, az a lehető legvonzóbb életmód, emellett egyetlen módja annak is, hogy igazán növekedjünk.

A második támadás célja az volt, hogy elméjükbe belesulykoljanak mindenféle olyan dolgot, ami Isten igazságairól való meggyőződésüket gyengítheti • Három éven keresztül tanították őket például a „Káldeusok írására és nyelvére”. (Dán 1,4)

Mi volt a célja ennek az oktatásnak? Az, hogy fokozatosan elhomályosítsa alapvető gondolkodásukat, Isten igazságainak megbecsü-

léséről, Szavának gyakorlati alkalmazásától. Ezek képezték az oktatás fő alkotóelemeit. Ebben részesültek. Az észrevehetetlen pusztítás gyakran a leghatékonyabb. A rest, aki 'még egy kis álom' kedvéért ágyban marad, arra ébred rá, hogy már képtelen bármilyen munkát elvégezni, és végül teljesen elszegényedik. (Péld 6,9-11; Péld 24,33-34) Ekképpen az istentelenség folyamatos sulykolása (amely minket is nap mint nap fenyeget a világban), lerombolhatja a Krisztushoz való ragaszkodásunkat és képtelenné tehet a jó, a semleges és a rossz közötti különbségtételre. Szívünkben mércéket, életvitelünkben szokásokat, viselkedésmódokat és divatokat kezdünk elfogadni egyszerűen azért, mert részei a világnak, amelyben élünk.

Nem nehéz próbára tenni magunkat és megvizsgálni hogyan állunk ezen a téren. Csak tegyük gyakorlati keresztyén életünk valamely aspektusát a Szentírás komoly erkölcsi intései mellé. El tudjuk-e olvasni az evangélium erkölcsi alkalmazásait (gondoljunk Pál leveleinek második felére, vagy a Hegyi beszéd alkalmazásaira) anélkül, hogy felkavarnának mert hagytuk kicsorbulni Krisztus melletti bizonyágtételünk fegyverének életét? Megengedjük-e szemünknek, hogy olyan dolgokat nézzenek, amelyekből a világ kevésbé szabados időszakában is általában őrizkedtek volna az emberek?

Leköt-e annyira mindaz, amit a médiában látunk, hallunk, olvassunk, hogy többé már nem tudjuk elhatárolni tőle szívünket és értelmünket, és végül teljesen tönkreteszti erkölcsi tartásunkat?

A Sátán arra törekedett, hogy tönkretegyje Isten ügyének potenciális fő képviselőit, és ebben a sulykolás volt a második eszköze.

A harmadik támadás célja az volt, hogy elvegye a lelki étvágyukat • Étel és bort „rende nekik a király mindennapi szükségletül a királyi ételből és a borból, melyből ő iszik”. (Dán 1,5) Ez bizonyult a kényes pontnak Dániel számára. Tudta, hogy amellet, hogy ezt az ételt hamis bálványoknak ajánlották fel áldozatul, a királynak az is célja le-

het, hogy ők, héber fiatalok belekóstoljanak az élvezetekbe, és ezáltal is hozzájuk hasonlónak váljanak.

Kevés keresztyén fiatalember érdemelte ki annyira a jogot, hogy erről beszéljen, mint Robert Murray M'Cheyne, akinek kimagasló munkássága mind evangélistaként, mind prédikátorként félbeszakadt 29 éves korában bekövetkezett halálával. Egyik barátja lelkészi beiktatásán felszólalva a következőket mondta:

„Tanulmányozd a szent életet! A hasznosságod teljes mértékben ettől függ. Az igehirdetésed... csak egy vagy két óra hosszan tart –, ám az életed egész héten hirdeti az Igét. Ne feledd, hogy a lelkipásztorok példát mutatnak a mércére. A Sátán rájuk zúdítja tüzes nyilait. Ha mohó, élvhajász, dicséretre áhító, vagy falánk lelkészt sikerül faragnia belőled – mindörökre tönkretette a szolgálatodat: 'Hadd prédikáljon akár ötven évig, nem tud nekem kárt okozni!' Kedves testvérem, vedd magad Krisztus lábai elé, és kérd az Ő Lelkét, hogy tegyen téged szentté.”

A tisztaság és megszentelődés terén nincs két külön mércé a keresztyén életben a lelkipásztorok és a többi hívő számára!

Kötelezd el magad: nem engeded, hogy bármi érzéketlenné tegyen! Ne hagyd, hogy bármi elvegye a lelki étvágyadat Istennek és az Ő országának szolgálatától!

*Habár kényelmünket módfelett szeretjük,
Gyarlóságot, léha döntést, meg nem vetjük –*

* A. A. Bonar (szerk.): *Memoirs and Remains of R.M. M'Cheyne*, Edinburgh, 1892, 406-407. old.

*Nem ettől lesz majd lelkiünk felkészített,
Nem ezt az utat járta a Megfeszített –
Mindattól, mi halványítja Golgotád,
Isten Báránya, szabadítsd meg szolgálád.*

Amy Carmichael

LELKI FEGYELEM

Dániel életében egyik leglenyűgözőbb dolog az, hogy állhatatosan hűséges maradt. Nemcsak hogy jól indult, hanem egész élete során növekedett lelkileg.

Ennek példáival találkozunk a 9. és 10. fejezetben. Dániel még csak tinédzser lehetett, amikor száműzetése elkezdődött. Az említett fejezetekben olyasmiről olvashatunk, amik száműzetése vége felé történtek. Hetven éven át énekelte „az Úrnak énekét idegen földön”. Ekkor feltehetőleg már nyolcvanas éveiben járt, de Isten Igéjét tanulmányozta, sok-sok órát szentelt az imádságnak és a közbenjárásnak, sőt még böjtölt is. Amikor már minden kortársa – abból az időszakból, amikor ő Babilonban főhivatalnok volt – visszavonult már, Dániel még mindig ugyanaz a lelki harcos volt, mint fiatal korában. Élő bizonyítékként szolgált a zsoltáros szavaihoz:

Az igaz virágzik, mint a pálmafa, növekedik, mint a cédrus a Libánonon.

Plánták ők az Úrnak házában; a mi Istenünknek tornácaiban virágzanak.

Még a vén korban is gyümölcsöznek; kövérek és zöldelők lesznek;

Hogy hirdessék, hogy igazságos az Úr, az én kösziklám, és hogy nincsen hamisság benne!

(Zsolt 92,13-16)

Dániel – hűségesen növekedni

Milyen bizonyítékokra bukkanunk arra nézve, hogy folyamatosan növekedett? Mik voltak azok az alapelvek, amelyek ilyen egyértelmű iránymutatást adtak az életének? Újra csak néhányat említünk meg a legjelentősebbek közül.

Dániel az imádság embere volt • Egész élete imádság volt, megtanulta, hogy Istent ismerni annyit tesz, mint megtanulni folyamatosan jelenlétében élni. Amit Jézus később a keresztyén élet egyik alapjaként tanított – a *mi Atyánk* színe előtt élni (*Mt 6,1kk*) – azt Dániel már tudta. Minden helyzetre az imádság volt az ösztönös válasza.

Azért kerülhetett ilyen bensőséges kapcsolatba Istennel, mert az imádkozást fegyelmezetten végezte, szokássá, rendszeres gyakorlattá tette az életében.

A 2. fejezetben olvashatjuk, hogy krízishelyzetbe kerülve három legjobb barátjával együtt imádkozott. Nabukodonozor megalomániája őt is rendkívüli mértékben érintette: a király ugyanis lehetlent követelt az udvarában élő bölcsektől; azt akarta, hogy tanácsosai mondják meg neki nemcsak álma jelentését, hanem magát az álmat is! Halállal fenyegette meg őket, így Dániel és társai élete is veszélybe került. Azért imádkoztak, hogy Istentől továbbra is bizonyosságot tudjanak tenni. Isten meghallgatta az imádságukat és Dánielnek természetfeletti betekintést adott az álomba. Dániel olyan ember volt, aki hitt az imaközösségben, tudta, hogy neki magának is szüksége van rá, és arra kérte barátait, hogy imádkozzanak vele. (*Dán 2,18*)

A rendszeres, fegyelmezett imádságot régebben olyan lelki gyakorlatnak tekintették, amely a keresztyén élet része és amelyre buzdították is a keresztyéneket. Manapság sok keresztyén gyülekezetben sajnos ez nem így van. A rendszeres imádságra kötöttségként, kellemetlen kötelességként tekintenek, mint aminek már-már „törvényeskedés”-szaga van.

Kétségtelen, hogy lehet törvényeskedő módon is állni az imádsághoz. A farizeusok, vagy legalábbis sokan közülük, nyilvánvalóan ezt tették. De elmondhatjuk-e ugyanezt Dánielről? Az igazság az, hogy némelyek azért tarják a rendszeres imádságot egyfajta kötöttségnek, mert úgy érzik számukra *az lenne!* Sőt, bármilyen komolyabb lelki fegyelmezettséget kötöttségnek tartanának. Ez pedig annak a jele, hogy a szívük milyen távol áll Isten szeretetétől.

Elkövetjük azt az öreg hibát, hogy fordítva üljük meg a lovat. Így gondolkodunk: akkor imádkozom, amikor úgy érzem, hogy szeretnék. És amikor úgy érzem, hogy többet szeretnék imádkozni, talán rendszeresebben teszem majd. De a bibliai példák mások. Dániel rendszeresen imádkozott, egyedül és közösségben is. Ebből a fegyelemből virágzott ki imaélete. Attól nem lesz valaki profi zenész, hogy csak úgy játszik, ahogy és amikor kedve tarja, a napi skálázást, gyakorlást pedig törvényeskedésnek és kötöttségnek! Épp ellenkezőleg: az igazi szabadságnak – az élet bármely területéről legyen is szó – a rendszeresség, a fegyelmezettség az alapja. Ez az imaéletben is így van.

Dániel Isten Igéjének tanulmányozója volt • Isten szava vezette arra a meggyőződésre, hogy ha a király ételéből enne, az megmérgezné az Úrral való kapcsolatát. Valahányszor Dániel imádkozik, vagy beszél, olyan ember benyomását kelti bennünk, akinek elméjét teljesen áthatja az ószövetségi gondolkodásmód. Ahogyan a 2. fejezetben imádja Istent, emlékeztet a szinte még gyereklány Máriának, Jézus anyjának, 'énekére', amely rendkívüli lelki felnőttkorúságról tanúskodik. (*Lk 1,46kk*) Dánielnek is mintha az egész lényét betöltené az imádat lelkülete:

Ő változtatja meg az időket és az időknek részeit;
dönt királyokat és tesz királyokat;
ád bölcsességet a bölcseknek és tudományt az értelmeseknek.

Ő jelenti meg a mély és elrejtett dolgokat, tudja mi van a setétségben; és világozás lakozik vele!
Néked adok hálát, atyáimnak Istene, és dicsérlek én téged... (*Dán 2,21-23*)

A leglényüggőbb részt azonban ismét élete végén találjuk. Ekkor legalább 80 éves, de még mindig Isten Igéjében kutakodik, és új 'fényre' lel benne! Dárius király első évében Jeremiás próféta könyvét olvassatja. (*Dán 9,2*) Pontosan tudjuk mely igeszakaszokat tanulmányozhatta: a *Jeremiás 25,11-12-t* és a *Jeremiás 29,10-et*. Megvilágosodott előtte, mit is jelentettek ezek a szavak: a száműzetés nemsokára véget ér, és Isten népe hazatérhet! Dániel ekkor még semmilyen arra utaló jelt nem láthatott, hogy Isten ígérete beteljesülőben lenne. Ezért olvashatunk arról a Dániel 9-ben, hogy arra kéri Istent, hogy legyen hű a szavához, mint ahogyan mindig hű volt Dániel tapasztalata szerint.

Ha már nem táplálkozunk úgy Isten Igéjével, hogy kinyílna a szemünk csodálatos dolgok felfedezésére (*Zsolt 119,18*), akkor megszűntünk keresztyénként növekedni. Természetesen lehetnek olyan napok (és olyan igeszakaszok), amelyek nem adnak majd olyan bő termést, mint mások. De ha abbamarad a növekedés – az nagyon súlyos állapot.

„Mint most született csecsemők” – mondja Péter – „a tiszta, hamisítatlan tej után vágyakozzatok, hogy azon növekedjete; mivelhogy ízeleltétek, hogy jóságos az Úr”. (*1Pt 2,2*) Az utóbbi szavak érdekes alapját képezik a növekedéssel kapcsolatos intelmeinek. Emellett egy további elemet is kifejezésre juttatnak, amelyre Dánielnek szüksége volt ahhoz, hogy folyamatosan növekedjen a hitben.

BIZALOM ISTEN JÓSÁGÁBAN

Gyakran használjuk a „növekedés a kegyelemben” kifejezést, nem mindig értékeljük azonban, hogy ez azt jelenti: növekedni a *kegyelem-*

ben, azaz, növekedni Istennek a bűnösök iránt megmutatkozó ingyenes és teljes szeretetében. Mert nemigen tagadhatjuk, hogy keresztény életünkben gyakran éppen az az utolsó nagy akadály, hogy nem vagyunk képesek felbecsülni annak a szeretetnek és gondoskodásnak a gazdagságát, amelyet Isten ránk áraszt. Nem hatol el a bensőnkig Isten szerete, vagy hogy azért kapjuk a kegyelmet, hogy hálát munkáljon bennünk iránta.

A lelki életnek ezt a jellegzetes hiányosságát meglepő módon szemlélteti Urunk nyilvános szolgálatának egyik utolsó példázatában. Úgy beszél a földi munkálkodása és a dicsőséges visszatérése közötti időszakról, mint amikor egy úr rábízta a szolgálóira mindenét, amíg ő maga hosszú útra megy. A szolgálók egyikének több, a másiknak kevesebb talentumot adott, de mindegyiktől azt várta el, hogy a kapottakat használja és gyarapítsa. Az egyik szolgáló nem tett eleget ennek, és így magyarázkodott, amikor ura visszatért: „Uram, tudtam, hogy te kegyetlen ember vagy... ezért félvén, elmentem és elástam a te talentumodat a földbe; ímé megvan, ami a tied”. (Mt 25,24-25)

Nem szabad mellőznünk a fő mondanivalót: a téves istenkép elkerülhetetlenül oda vezet, hogy nem tudjuk élvezni a kegyelmet és növekedni benne. Ha nem értékeljük Isten szeretetét, jószágát és nagylelkűségét, akkor az életünk nem terem gyümölcsöt és megáll a fejlődésben. A 'lecke' egyszerű: ha növekedni akarsz a kegyelemben, tanuld meg mi a kegyelem. Érezd és lásd, hogy jó az Úr!

Dániel ezt meglátta. Imádságaiból nyilvánvaló mekkora jelentőséget tulajdonított annak, hogy Isten törődik vele. Legegyértelműbben talán a Dániel 9-ben olvasható imádságának nyitó szavai bizonyítják ezt:

Oh, Uram, nagy és rettenetes Isten, aki megtartja a szövetséget és a kegyességet azoknak, akik őt szeretik és teljesítik az Ő parancsolatait... (Dán 9,4)

Istenben a legbámulatosabb az Ő szeretete. Nem csupán az igazságossága, a felsége, nem csupán ragyogó szentsége, hanem az, hogy szövetséget kötött az emberrel és fenn is tartja azt, vagyis személyesen elkötelezi magát népe és annak szeretete mellett.

Dániel csak futó pillantást vethetett arra, hogy ez mi mindent jelent. Tudomása volt a kőről, amely emberi kéz segítségével nélkül lezuhan és elpusztítja a világ birodalmait, és hatalmas hegygé nő, amely betölti az egész földet. (Dán 2,31-35) Tudta, hogy „az ember Fiához hasonló” fog eljönni a felhőkön, tekintéllyel, dicsőséggel és szuverén hatalommal. (Dán 7,13) Még nem tudta teljes valóságában értékelni, hogy Isten úgy bizonyítja majd irántunk való szeretetét, hogy „amikor még bűnösök voltunk, Krisztus meghalt értünk.” (Róm 5,8) Még csak halvány körvonalát láthatta annak a kegyelemnek, amelyet mi a maga teljességében megismertünk. De az a kevés is, amit tudott, csodálattal töltötte el. Olyan ember volt, aki élete során folyamatosan rácsodálkozott a kegyelemre. Az ilyen lélek a legtökéletesebb talaj a lelki növekedés számára.

Megtalálhatók-e a növekedés ilyen jelei a te életedben?

KILENCEDIK FEJEZET

Simon Péter – szeszélyek és újrakezdések

Aligha akad olyan bibliai szereplő, aki jobban különbözne Dánieltől, mint Simon Péter.

Péter személyisége, észjárása, a lelkiület, amely őt vezette az életben, úgy tűnik, teljes ellentéte Dánielének. Míg Dániel szilárdan állta meg a helyét nyomás alatt is, addig Péter mintha mindig ingadozott volna. Míg Dániel élete nagyszerűen példázza azt, hogy minden győzelem egy újabbhoz segít hozzá, addig Péteré épp ellenkezőleg: életének bizonyos szakaszában bekövetkezett sikertelensége mintha garantálta volna a későbbi bukásokat is.

Gyakran történt, hogy Péter nem állta meg a helyét a tanítványok ama kicsiny csapatának tagjaként, amely hűségesen követte Jézust nyilvános szolgálata idején. Leglátványosabban ennek az időszaknak a végén bukott el, amikor megtagadta Mesterét. De olyan események következtek be, amelyek megváltoztatták az életét. Krisztusban új és más emberré lett. Urának ígérete szerinti „szikla” lett belőle. Mégis, a Krisztus halálát követő nagy események, a feltámadás és a mennybemenetel után, sőt még a Pünkösöd napját követően is, amikor pedig rendkívüli módon betöltetett Szentlélekkel, Péter elbukott.

Pál így írja le a szomorú történetet:

Mikor pedig Péter Antiókhíába jött, szemtől szembe ellene állottam, mivel panasz volt rá. Mert mielőtt némielyek odajöttek Jakabtól, a pogányokkal együtt evett;

Simon Péter – szeszélyek és újrakezdések

mikor pedig odajöttek, félrevonult és elkülönítette magát, félvén a körülmetélkedésből valóktól. És vele képmutatóskodtak a többi zsidók is, úgy hogy Barnabás szintén elcsábított az ő tettetésök által. De mikor láttam, hogy nem egyenesen járnak az evangéliom igazságához képest, mondék Péternek mindnyájok előtt: Ha te zsidó létedre pogány módra élsz és nem zsidó módra, miként kényszeríted a pogányokat, hogy zsidó módra éljenek? (*Gal 2,11-14*)

A következő dolog történt itt: Isten egyértelműen Péter tudomására hozta, hogy az evangélium üzenetét a pogányokhoz is el kell juttatni. (lásd *ApCsel 10-11*) Péter felismerte, hogy Krisztusban a zsidó és pogány közti régi megkülönböztetés el lett törölve. (*Ef 2,11.21*) Azok a szertartások, amelyek egykor elválasztották őket, Krisztus munkája nyomán betöltettek. Minthogy csupán árnyékai és jelképei voltak mindannak, amit Jézus tett, most, hogy Krisztus megjelent, szükségtelenné váltak.

Mindezek megértése Pétert nem csupán egy tanbeli meggyőződéshez vezette, hanem forradalmian megváltoztatta életstílusát is. Már nem volt benne semmi aggály azt illetően, hogy együtt étkezzen pogányokkal. Szabaddá vált arra, hogy élvezze a velük való asztalközösséget. Lelkiismeretét, amelyet előbb még gúzsba kötött a kirekesztő szokás (amely ellentétben állt azzal, amit Isten eredetileg szánt a népének), most felszabadította Isten szava. Miként Luther Mártonét is őutána, úgy Péter lelkiismeretét is foglyul ejtette Isten Igéje. Ám ebben a fogságban tökéletes szabadság van.

De ezután valami hirtelen megváltozott. Néhány 'régi vágású' ember jelent meg a színen, és Péter ahelyett, hogy ahhoz tartotta volna magát, amit Isten már megmutatott neki, hagyta, hogy emberi vélemény ejtse foglyul: úgy viselkedett, hogy jó színben tűnjön fel azok

előtt, akiket Pál úgy ír le, mint a „körülmetéledésből valók” (akik azt hirdették, hogy akkor tapasztalhatjuk meg a teljes üdvösséget, ha Krisztus munkáját kiegészítjük a zsidó szokásokkal).

Pál viszont elég bátor volt ahhoz, hogy szembeálljon Péterrel. Nem azt vetette a szemére, hogy nem értette meg az evangéliumot. Péter bukása nem intellektuális jellegű volt, hiszen tökéletesen tisztában volt az evangélium jelentőségével. A baj az volt, hogy Péter és a többiek „nem egyenesen járnak az evangéliom igazságához képest”. (Gal 2,14) Pál erkölcsi elbukással vádolta Pétert. Azzal, hogy félelemben (12. v.) és képmutatásban (13. v.) bűnös. Kétszívű embernek bizonyult, akiben két mérce küzdött egymással a szívében való uralomra jutásért: amit *Isten* mond, és amit *emberek* mondanak.

Péter vétkes volt a képmutatás bűnében, mert bár tudta, hogy az az igaz, amit Isten mond, mégis emberi szabályok szerint élt. A félelem bűne ismét megjelent az életében. Ez azért is fontos, mert régi ellensége volt ez. Jézus korábban beszélt Péternek erről – tanítványsága kezdetétől fogva. (Lk 5,10; Lk 12,5kk) A félelem vette rá arra is, hogy elárulja Mesterét a keresztrefeszítés előestéjén. Pál 'diagnózisa': ez a régi 'betegség' újult ki Péterben. „Akhilleszi”, legsebezhetőbb pontja fedetlen volt és újra megsérült.

Simon Péter életének ez a szomorú eseménye számunkra is nagyon tanulságos. Keresztyénekként nagyon is hajlamosak vagyunk arra, hogy vagy túl sokat, vagy túl keveset várjunk a hívő élettől – manapság egyre inkább. Péter esete mindkét téves végléttől meg kellene hogy óvjon bennünket, hiszen ő bukása ellenére is növekedett. Sőt, mi több, növekedett a kegyelemben – rendkívüli módon megkereszteltett Szentlélekkel pünkösdkor – azonban semmilyen átélt próba, esemény nem óvta meg a későbbi bukásoktól. Isten azért ad krízishelyzeteket gyermekei életében, hogy az akadályok leküzdésével lehetővé váljon valódi növekedésünk. Ez történt Péter esetében is. Semmilyen nehézség nem tette őt immunissá a későbbi elbukások ellen.

Ezek megfontolása alapján milyen tanulságokat vonhatunk le a lelki növekedést illetően? Azt már tudjuk, hogy bármilyen különleges áldásban részesüljünk is, az nem biztosít automatikus növekedést. De számos más felismerésre is juthatunk:

A lelki növekedés nem egyformán megy végbe minden keresztyénben • Nem lehet sémának tekinteni azt a sokféle módszert, amelyet Isten arra használ, hogy lelki érettséget munkáljon bennünk, és elvárni, hogy az mindenki-re érvényes legyen. Ez bolondság volna, és nem lenne biblikus sem.

Péter életét krízisek sora jellemezte, amelyeket Isten azért adott, hogy meggyógyítsa, és segítse olyan akadályokon is átjutni, amelyek egyébként képtelen lett volna. Ahogy a 'Dániel-féle kezelés' (ha nevezhetjük annak), teljesen alkalmatlan lett volna Péter esetében, ugyanúgy, a 'Péter-féle kezelés' helyett Isten mást alkalmaz a te életben. Alá kell vetnünk magunkat azoknak a módszereknek, amelyeket Isten a mi életünkben használ; meg kell tanulnunk a Biblia példáinak sokszínűségéből, hogy Neki sokféle 'gyógymódja' van. Péter maga is szeretett „Isten sokféle kegyelmé”-ről beszélni (1Pt 4,10), és az ő lelki növekedésében megfigyelhetjük ennek a kegyelemnek egyik, a keresztyének életében megmutató példáját.

A növekedés bukás ellenére is végbemehet • Sőt, Péter esetében a növekedés az *ismétlődő* bukások ellenére sem állt meg.

Gyakran követjük el azt a hibát, hogy összetévesztjük a növekedést a tökéletességgel. Márpedig ebben az életben nincsen lelki növekedés gyengeségek nélkül. Péter bukásai Istennek az ő életére vonatkozó célján belül maradtak; nem estek kívül Isten felügyeletén; nem teheték semmissé Isten célját. A bukások ugyanakkor valóságosak voltak, és akadályozták Pétert a fejlődésben. Mindaddig, amíg megmaradt bennük, nem alakulhatott ki benne az a stabilitás és bizonyosság, amire szüksége volt. Talán emiatt is elmélkedett azon a tényen, hogy

a keresztyént „Isten hatalma őrzi”. De azt is felismerte, hogy ez „hit által” történik. (1Pt 1,5)

Péter életében egy bizonyos bukás tért vissza újra és újra ♦ Volt a jellemében egy bizonyos gyengeség, amelyet a Sátán ijesztő gyakorisággal elő tudott idézni.

Péter nincs egyedül ebben a tekintetben a bibliai alakok között. Dávid hasonló tüneteket produkált (egy másik téren ugyan), akárcsak őt megelőzően Sámson, vagy őtána Salamon. Keserű tapasztalatok árán tanulták meg, hogy számolniuk kell gyengeségeikkel. Olykor attól a viszonylag földi dologtól is függ a kegyelemben való növekedésünk, hogy képesek vagyunk-e felismerni, melyek azok a pontok az életünkben, amelyeken legkisebb az ellenállásunk.

Péter nagy gyengesége a félelem volt: a szenvedéstől és az emberektől való félelme. Már beszéltünk arról, hogy az ilyen jellegű félelemre az igazi istenfélelem az egyetlen orvosság. Péter a leveleiben többször is utal az Úr félelmére. Élete vége felé bizonyára megtapasztalta ezt az igazságot. Gyakran csak az istenfélelem tud szabadulást adni, és átvinni bukásainkon, hogy azután egy új, maradandó és erővel teli módon tapasztalhassuk meg az Istennel való járást.

Soha nem mérhetjük le a lelki növekedést csupán valamilyen külső mérce vagy látszat alapján ♦ Ha ezt tesszük, megfeledezünk arról, hogy Isten a szívet nézi. De még valami másról is megfeledezünk. A lelki növekedés csak azoknak az egyedi tényezőknek az ismeretében mérhető, amelyek minden keresztyén életében megtalálhatók. Ezek gyakran magukba foglalják egyrészt a Lélek gyümölcseinek külső és valódi megnyilvánulásait, másrészt az akadályok nagyságát is, amelyeket le kellett küzdeni ahhoz, hogy ezek a gyümölcsök megteremhessenek.

Egyes keresztyének – úgy tűnik – mintha hatalmas ugrásokkal haladnának a lelki zarándoklatukon, mások éppen csak araszolgatnak,

s van, aki alig észrevehetően halad. De a lelki növekedés olyan, mint egy jéghegy, melynek csak a csúcsa látszik ki a vízből. Lehet, hogy valakinek az életében látszólag csak kis mértékben van jelen a szeretet, öröm, békesség, hosszútűrés és a Lélek többi gyümölcse, de hatalmasan növekedett a kegyelemben ahhoz, hogy elérje ezt a kis mértékű érettséget. Így volt ez Simon Péterrel is. Bukásai annyira magukra vonják figyelmünket, hogy nem vesszük észre: a sok kísértés, a Sátán koncentrált támadásai ellenére is növekedett a kegyelemben.

Jézus szavainak egy lehetséges (akár valószínű) értelmezése – 'A Sátán magának követelt téged, Péter, hogy megrostáljon, mint a búzát' (Lk 22,31) – az, hogy Pétert többször ostromolta az ördög, mint bármely másik tanítványt. Ő lett kiszemelve egy teljesen átfogó támadás célpontjává, mivel stratégiaileg fontos helyet foglalt el a tanítványok csoportjában, és aztán a korai egyházban is. Ne ijedj meg hát, ha nagy ellenállással szemben csak kis fejlődést tapasztalsz. Emlékezz arra, hogy a fejlődés magában foglalja az akadályok leküzdését is, nem csak a kegyelem külső megnyilvánulásait.

Ezeket az általános következtetéseket vonhattuk le Péter életéből. Most pedig szenteljünk nagyobb figyelmet élete azon szakaszainak, amelyek stratégiai fontosságúak, nagyobb próbák voltak lelki zarándokútja során. Az élete tele volt ilyenekkel, de van néhány, amely vízvíasztónak bizonyult.

A NÖVEKEDÉS ÍGÉRETE

Amikor Jézus először találkozott Simonnal ezt mondta neki: „Te Simon vagy, a Jóna fia; te Kéfásnak fogsz hivatni (a mi megmagyarázva: Kőszikla)”. (Jn 1,43) Az ilyen jellegű (nálunk ragadványnévként ismert) névadás nagy fontossággal bírt – akárcsak manapság. Gyakran többet tudunk meg emberekről a ragadványnevük, mint a 'polgári' nevük alapján! Péter neve „Szikla” lett! Neki kellett a tanítványok ne-

hézsúlyú bajnokává válni. Mindig így képzeljük el őt: izmos, lármás, türelmetlen, határozott, ellenfeleit püfölő birkózó, akit egyszer csak hirtelen egyetlen jól irányzott ütéssel leterít ellenfele, az ördög.

Jézus úgy adta Simonnak az új nevét, hogy abban csipetnyi irónia is van. De lényegében azt szerette volna kifejezni vele, hogy mi a végső terve tanítványával. Szikla válik belőle: szilárd, megbízható, jelzőként áll mind az evangélium barátai, mind az ellenségei előtt. „Te vagy... de ez leszel”. Az ellentét összefoglalja mindazt, amit Jézus véghez akar vinni, hogy érettséget munkáljon benne.

Az Úr ezzel azt a tanulságot adja számunkra, hogy Péter életével kapcsolatosan csak akkor juthatunk helyes következtetésre, ha az átformálására tekintünk: abból, aki volt, azzá, akivé Krisztus akarta tenni. Nem tudjuk jól megérteni, ha csak azt vesszük figyelembe, hogy *ki volt*, vagy, ha csak arra koncentrálnak, hogy *ki lett* belőle. Életének számos eseménye azt tárja elénk, hogyan formálta őt át Isten egyfajta életstílusból egy másikba. Amilyen Péter a folyamat során volt, az gyakran kiábrándító. Ha kizárólag azokra a helyzetekre tekintünk, amelyekbe belekerült, és ezeket Krisztus végső céljától függetlenül értelmezzük, akkor a keresztyén életben való fejlődéséről igencsak lehangoló képet kapunk. Csupán a 'késztermék' és a cél ismeretében tudjuk megérteni azt, ahogyan Péter formáltatott. Csak, ha emlékezetünkbe idézzük, hogy Krisztus sziklát akart faragni belőle, értékelődik fel a szemünkben az, hogy miért kellett annyi kalapácsütést elszenvednie. Péter hite még nem volt tiszta. Meg kellett tisztítani, ahogyan az aranyat tűzzel tisztítják. (1Pt 1,7)

Pál bontotta ki ezt az alapelvet a legbővebben, de akár Péter is tehette volna:

Dicsekedünk az Isten dicsőségének reménységében. Nemcsak pedig, hanem dicsekedünk a háborúságokban is, tudván, hogy a háborúság békességes tűrést nemz, a

békességes tűrés pedig próbatételt, a próbatétel pedig reménységet. (Róm 5,2-4)

Isten ugyanezt a folyamatot alkalmazta évszázadokkal korábban Mózes életében is, aki indulatos volt. Már fiatal férfiként úgy gondolta magáról, hogy egy napon a zsidók megmentőjévé válhat. (ApCsel 7,25) De Isten további negyven évet szánt arra, hogy felkészítse és alkalmassá tegye a nép kivezetésére Egyiptomból. Száműzetése során türelemre tanította, ahogyan Pált is a kegyelemről szenvedések által oktatta. (2Kor 12,9)

Minden nehézségben, amelyen Péter keresztülment, és amely miatt gyakran teljes 'csődnek' gondolta magát, Krisztus formálta őt, szilárd és tartós alapokkal erősítette meg jellemét. Urához hasonlóan Péter is szenvedés által vált éretté. Az érettségre pedig szüksége volt a szolgálatához. Nem véletlen, hogy csak azután kapott elhívást a nyáj pásztorolására és arra, hogy az evangéliumot hirdesse az elveszetteknek (Jn 21,15-17), miután megtagadta Krisztust, de helyreállított.

A SZEMÉLYES BŰNÖSSÉG FELFEDEZÉSE

Lukács evangéliuma Péter elhívását a tanítványok közé nagyobb részletességgel tárja elénk, mint a többi evangélium. Leírja egy csodálatos halfogás történetét egy sikertelen éjszaka után. Péter hirtelen ráébredve bűnös mivoltára Jézus elé borult és ezt mondta: „Eredj el én tőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!” (Lk 5,8) Jézus pedig hívja, hogy kövesse Őt, és legyen „emberhalász”.

Mi történt Péterrel? Ráébredt Jézus hatalmára és fenségére – ez drámai hatással volt rá. Péter számára ez önmaga megismerése is volt. Krisztus jelenlétében minden magáról kialakított illúziója romba dőlt. Amikor ott állt előtte, csak annyit tudott mondani, hogy „bűnös ember vagyok”.

Nem tudhatjuk, hogy Péter milyen 'énképpel' (ahogyan manapság nevezzük) rendelkezett. Úgy tűnik, Keresztelő János tanítványa vagy követője volt. János igehirdetése minden kétséget kizáróan komolyabbá tette az életét. Lehet, hogy megpróbálta a megtérés valódi gyümölcseit is megteremni. (Lk 3,8) Mégis, ez a találkozás valahogy más volt. Péter még nem egészen értette ki Jézus, de felismerte azt, hogy ő kicsoda. Úgy érezte, mintha leleplezték volna, mintha személyisége és bűnössége felszínre tört volna Jézus előtt. Bármilyen volt az önmagáról alkotott képe – amelyhez időről időre feltehetőleg élete végéig visszatért –, illúziói halálos csapás kaptak. Tulajdonképpen nem tudta, mit kezdjen magával, csak azt, hogy bűnös.

Ilyen körülmények között hívta el az Úr Jézus Simont, hogy a tanítványa legyen. Megígérte neki, hogy valami egészen újat hoz ki abból az életből, amelyet neki ajánlott: Simon volt, és Péter válik majd belőle; halász volt, és emberhalásszá lesz. Élete elkezdett radikális módon átalakulni, de ehhez először az kellett, hogy megváltozzon addigi látásmódja önmagáról.

Legjobb tudomásunk szerint egyetlen másik tanítvány sem élte meg ehhez hasonlóan elhívását. Önmagában Péter esete nem elég ahhoz, hogy általános alapelvet fogalmazzunk meg bűntudata kapcsán. Nem mindenkinek kell ilyen mértékben bűnössége tudatára ébrednie ahhoz, hogy Krisztushoz jöjjen. De amikor valaki ennyire rádöbben bűneire mint Péter, az nem véletlenül történik. Isten csak akkor aláz meg minket, ha nyomós oka van rá. Pétert az énképe kifejezetten hátráltatta abban, hogy Isten jobban kimunkálja benne a Krisztushoz való hasonulást. Nem megváltoztathatatlan szabály, hogy Isten a személyes bűnösségünket így tudatosítja bennünk, de olyan minta, amelyet gyakran beleszó azok életébe, akiket különleges módon szeretne szolgálatba állítani.

Erre a legjobb példa az Ószövetségben Ézsaiás próféta, aki talán már szolgált Istent prófétaként korábban is. Talán már prédikált

arról is, hogy az emberek tisztátalan ajkúak, de Isten egyszer csak betört az életébe, és a próféta énképét darabokra törte a felfedezés, hogy ő maga is „tisztátalan ajkú”. (Ézs 6,5) Mert látta a Királyt, a Mindenható Istent; látta Isten Fiát, a Krisztust (a Jn 12,41 tanúsága szerint). Ugyanazt tapasztalta meg, mint Péter.

Mit végez el bennünk Isten az ilyen jellegű tapasztalatok által? Amikor hozzánk szól az Ő szaván keresztül, amikor valamilyen esemény összetöri a szívünket? Ilyen lelki megrázkódtatások idején Isten megpróbál leásni hitünknek titkos, olykor összezavarodott és gyenge alapjaihoz, hogy valami újat és tartóssat hozzon létre életünkbe. Vagy, hogy egy másik hasonlattal éljünk, Isten gyökérét metszi annak, ami a lelki növekedésünket szinte észrevétlenül gátolja.

Jeremiás ugyanezt a gondolatot fejezte ki saját munkásságával kapcsolatban. Érdekes megfigyelni, ahogyan Isten ezt beleépítette eredeti elhívásába, amikor őt prófétai szolgálatba állította: „Lásd, én e mai napon népek fölé és országok fölé rendellek téged, hogy gyomlálj, irts, pusztíts, rombolj, építs és plántálj”. (Jer 1,10) Cseppet sem meglepő, hogy amikor Luther Márton a Rómabeliekhez írott levelet (ami oly sokat jelentett lelki életében) magyarázta, Jeremiás könyvének szavaival fejezte ki, hogy ennek a levélnek a tanítása mit végez az emberek életében. Kiássa és elszaggatja a gyökereket – és azután Isten hatalmas kegyelmét ülteti a szívünkbe.

Kevés riasztóbb kép van annál, mint hogy mik lennénk, ha teljesen magunkra lennénk hagyva, azaz amik természetünk szerint vagyunk önmagunkban. Ez olyan kép, amelyet csak kevesen tudnánk elviselni, akármilyen rövid időre is kellene szembenéznünk vele. Ezért van, hogy az ilyen jellegű tapasztalatok fájdalmasak, de nem tartanak sokáig. Isten eleget mutat meg számunkra, hogy megláthassuk a saját szükségünket, és hogy összezúzzon minden illúziót, amelyet magunkról tápláltunk. A gyakorlott sebészhez hasonlóan Isten gyorsan, precízen és tisztán forgatja a szikét. Azt is tudta, hogy Simon Pé-

ternek további beavatkozásokra lesz szüksége. Életének egy későbbi szakaszában olyan kezelést kapott, amely segített karbantartani lelki életét. Ez már akkor elkezdődött, amikor Jézus előtt térdre borult, ezután soha többé nem lehetett ugyanaz az ember, aki azelőtt volt.

A KERESZT PRÓBÁJA

Mi volt az igazi probléma Péter lelki fejlődésének hátterében? Az, hogy egész életében húzódozott a kereszttől és annak üzenetétől. Még Pálnak a Galatákhoz írt leveléből is az sejlik, hogy amikor Péter azoktól az emberektől félt, akik a körülmetélkedés szükségességét és a régi vallási szertartások folytatását hangsúlyozták, ez lappangott félelmei mögött. Pál szerint Péter nem az evangéliummal összeegyeztethető módon élt. Mindig is ez volt keresztyén életének gyenge pontja, az akadály, amelyben gyakran megbotlott és elbukott.

Miután megvallotta, hogy Jézus a Krisztus, az Isten Fia (*Mk 8,27kk*), és Jézus „kezdé őket tanítani, hogy az ember Fiának sokat kell szenvedni, és megvetetni a vénektől és a főpapoktól és írástudóktól, és megöletni, és harmadnapra feltámadni...” (*Mk 8,31*), Péter azonnal „magához vonván őt, kezdé dorgálni.” (*Mk 8,32*) Milyen figyelemreméltó jelenet! Jézus először jelentette ki nekik egyértelműen, hogy neki meg kell halnia a kereszten, és Péter első reakciója az ellenzés! Nem vette észre, hogy átengedte magát a Sátán befolyásának (ezért fedtte meg Jézus: „Távozz tőlem Sátán...”). Péter csupán azokat a szavakat visszhangozta, amelyeket Jézus korábban a pusztában hallott megkísértetése idején, amikor a Sátán megpróbálta rávenni, hogy kisebb áldozatot hozva próbálja megnyerni a világot.

Péter tapasztalata megrázó illusztrációja annak a próbának, amelylyel mindannyiunknak szembe kell néznünk. Szerette volna elnyerni az üdvösséget, melyet a Messiás hoz; de nem volt felkészülve arra, ami ezzel együtt járhat, akár Jézusra, akár önmagára nézve. Még nem

értette a keresztszükségességét; de talán annyit megértett (miként sokan mások is, ösztönösen), hogy valamilyen következménynek lennie kell. Jézus áldozata hasonló áldozatot követel tanítványai életében is. Azt jelenti, hogy aki Őt követi, annak naponta fel kell vennie a keresztet. (*Lk 9,23*) Keresztyénnek lenni tehát azt jelenti, hogy egy megfeszített, megalázott, megvetett Messiást követünk, akinek győzelmét és dicsőségét csak hit által lehet látni.

Az, hogy Péter ilyen ellenszenvvel viseltetett Mestere életének központi céljával szemben, többször is megnyilvánult az életében. Például amikor valósággal elborzadt annak a gondolatától, hogy Jézus megalázza magát tanítványai lábának megmosásával (*Jn 13,1kk*); vagy amikor nem volt hajlandó magát nyilvánosan a tanítványának vallani; és egy későbbi megalkuvásban is, amelyért Pál megfeddte őt. Mindig ott volt benne a hajlam, hogy visszatérjen régi én-jéhez, amely tiltakozott az ellen, hogy közösséget vállaljon Krisztus keresztségével.

Ezzel azonban nem azt akarom mondani, hogy Péter nem fejlődött. Ellenkezőleg: mély megbánást tanúsított a keresztfeszítés előestéjén, amikor a főpap udvarából kimenve keserves sírásra fakadt. Később, a Galileai-tenger partján lezajlott fájdalmas beszélgetésük során megtapasztalta Krisztus kemény pásztorolását. (*Jn 21,15kk*) Azokon az új alapokon, amelyeket Mestere ekkor rakott le az életében – mintegy bevezetésként – ment végbe Péterben Pünkösöd napján a Szentlélekkel való hatalmas betöltekezés.

A MINTA

Péter növekedett a kegyelemben. Könnyen gondolhatnánk, hogy ez azon események egyikének, vagy mindkettőnek köszönhető, amelyekhez általában az új életét kapcsolják. A tények egyik értelmezése szerint az változtatta meg őt, hogy Krisztus feltámadt. Egy másik álláspont a változást Pünkösöd eseményeinek tulajdonítja.

Bizonyos, hogy nem kizárólag a feltámadás fordított nagyot Péter életén. Még mindig voltak félelmei, régi, heves természete még a feltámadás után is erőt vett rajta. (*Jn 20,19; Jn 21,7*) De az sem lenne helyes, ha a feltámadástól elválasztanánk a Pünkösdkor történeteket, és kijelentenénk, hogy ezek rejtik magukban a kulcsot lelki fejlődésének megértéséhez. Valójában mindkét esemény, és ezek Péter életére gyakorolt rendkívüli hatása is a keresztfeszítéstől és Jézus halálától függött. Csak a kereszttel ad nekik jelentőséget, ugyanúgy miként nekünk is szükségünk van arra, hogy meglássuk a mi Urunk halálának valódi célját. Ez tükröződik Péter életében is. Csak miután végre átadta életét a *megfeszített* Megváltónak, tudott Pünkösdkor a Szentlélek erejében részesülni. Sőt, az igazi felkészülés a Pünkösdre akkor kezdődött számára, amikor Jézus először beszélt a kereszttel szükségességéről.

Sok bizonyítékunk van arra, hogy maga Péter így tekintett ezekre a történésekre. Nem beszél seholy arról, hogy a Pünkösdkor lenne az az esemény, amely keresztyén életét átformálta és erővel töltötte meg, hanem számára Krisztus halála és feltámadása volt kulcsfontosságú. Péter továbbvitte azt a Jézus által hangsúlyozott gondolatot, hogy a Messiás élete a Szenvedő Szolga küldetése volt, amelyről Ézsaiás próféta beszélt. (*Ézs 52,13-53,12*) Úgy prédikált Jézusról, mint Isten szolgájáról (*ApCsel 3,13 és 26; ApCsel 4,27 és 30*), és első levelében ugyanezt a tanítást fejtette ki. (*1Pt 2,21-25*) A keresztyén élet szíve a megfeszített és feltámadt Krisztus; a hívő élet központjában a Vele való közösség áll; a keresztyén növekedés kulcsa az, ha osztozunk halálának és feltámadásának következményeiben.

Simonként kezdte életét. Jézus megígérte neki, hogy Péter lesz belőle: kőszikla. Amikor a Galileai-tenger partján beszélgettek, Jézus megmagyarázta, hogy ez mit jelent majd. Neki, Péternek, aki oly gyáván cserbenhagyta Mesterét, öregkorában egy utolsó kihívással kell majd szembenéznie:

Simon Péter – szeszélyek és újrakezdések

Bizony, bizony mondom néked, amikor ifjabb valál, felövezéd magadat, és oda mégy vala, ahova akarád; mikor pedig megöregszel, kinyújtod a te kezedet és más övez fel téged, és oda visz, ahová nem akarod. Ezt pedig azért mondá, hogy jelentse, milyen halállal dicsőíti majd meg az Istent. És ezt mondván, szóla néki: Kövess engem! (*Jn 21,18-19*)

Eljön a nap, amikor Péter – igen, Péter! – hajlandó elfogadni annak a végső következményét, hogy egy megfeszített Krisztust követ. Valószínűleg egy utalás rejlik ezekben a szavakban („kinyújtod a te kezedet”) arra, hogy Péter milyen halált fog halni: olyat, mint Mestere, azaz kereszthalált. De nemcsak erre utalnak ezek a szavak, hanem arra is, hogy Péter halála Istent dicsőíti majd. Megtanulta, mit jelent Krisztust követni, felvenni a kereszttel naponta. Végül ő is hordozta a kereszttel. A megfeszített Krisztus teljesen elvégezte benne munkáját. Nekünk ugyanezt kell tennünk. Az út ma is ugyanaz:

*Vedd fel kereszted, szól a Megváltó,
Hogy tanítványa mielőbb lehess;
Tagadd meg magad, hagyd a világot,
Jöjj, és Engem alázatban kövess.*

*Vedd fel kereszted; ne hagyd, hogy súlya
Elmédet csalfa félsszel töltse meg;
Az Ő ereje táplálja lelked,
Megtartja szíved, támasztja kezéd.*

*Vedd fel kereszted, ne bánd a szégyent,
Ne nézz hamis büszkeség szavára;
Az Úr teérted kereszttel viselt,
Így nem jutsz majd pokolra, halálra.*

*Vedd fel keresztet, majd Ó ad erőt,
Hogy békén tekints minden veszélyre;
Jobb otthonba vezet így téged el,
Sír feletti diadalra, fényre.*

*Vedd fel keresztet, és kövesd Krisztust,
Míg élsz, hűen vidd minden napon át,
Mert csak az, ki a keresztet hordja,
Remélhet dicső koronát.*

Charles William Everest

Timótheus – megbirkózni önmagunkkal

A wimbledoni teniszbajnokság egyik cikke úgy írja le az egyik híres játékos, mint „aki önmagának az ellensége”. Bár sok neves játékos vett részt a bajnokság mérkőzésein, kevesen tippelték volna meg rosszul, hogy kiről van szó. Érdekes módon az élet minden területén vannak olyanok, akikről ezt el lehet mondani, sőt részben mindannyiunkra igaz ez.

A „The Times” levelezőrovatában sok évvel ezelőtt az volt a téma, hogy „Mi a baj a világgal?” A kérdésre a híres római katolikus író és apologéta, G. K. Chesterton küldte be a legrövidebb levelet. Így hangzott: „Tisztelt Uram, én vagyok. Tisztelettel: G. K. Chesterton”. Jó néhányan szintén így érezzük, és vannak keresztyének, akikre ez hatványozottan igaz. Mintha meg lennének kötözve saját személyiségük fejlődésében, hiányzik belőlük a magabiztosság, bizonytalanságban élnek, amíg másokat ilyesmi közel sem gyötör ennyire.

Még Dániel is megtapasztalhatta ezt valamilyen mértékben és minden kétséget kizáróan Péter is átélte, mivel az ilyesmi az elbukás talaján virágzik. De a Szentírás lapjain egy másik fiatalember is megjelenik, akit ilyen értelemben „saját maga ellenségének” lehetne nevezni. Paradox módon, Pál egyszer azt mondta, hogy nem volt hozzá fogható barátja. (*Fil 2,20*) Timótheust – hiszen ez a fiatalember neve –, mégis félelmek, kétségek és aggodalmak gyötörhették a keresztyén élettel és szolgálattal kapcsolatban. Meg kellett tanulnia, hogy Isten kegyelme, amely képessé tesz a növekedésre, részben azáltal munkál-

kodik, hogy megadja nekünk a segítséget, amelyre szükségünk van, hogy megbirkózhassunk önmagunkkal. Felfedezhetjük, miként tette ezt, ha megvizsgáljuk, milyen lelkeszi tanácsot és bátorítást adott utoljára Pál fiatal társának az evangélium hirdetésére vonatkozóan.

KRISZTUS IFJÚ SZOLGÁJA

Az Újszövetség Timótheus életének számos részletét tárja elénk. Líztra volt az otthona. (*ApCsel 16,1*) Azt nem tudjuk bizonyosan, hogy mikor és miként tért meg, de valószínűleg akkor, amikor Pál első missziói útja során Líztrában szolgált. Tanúja lehetett az apostol szenvedéseinek, és meglehet, hogy látva a nyilvánvaló segítséget, amit Krisztus Pálnak abban a viszontagságos helyzetben adott, ez Timótheus megtérését eredményezte. (*2Tim 3,10-11*) Nem kétséges, hogy ebben Pál volt az „eszköz”, mivel szeretetteljesen így szól Timótheusról: „fiam a hitben”. (*1Tim 1,2; 1,18; 2Tim 1,2; 2,1*)

Azt is tudjuk, hogy Timótheus vegyes házasságból született. Édesanyja, Eunike zsidó származású volt, édesapja görög. Habár édesanyja gyermekkorától fogva tanította az Írásokra, vagy ahogy Kálvin János írja, az anyatejjel együtt a szentséget is magához vette, mégsem metélték körül zsidó szokás szerint. (lásd *ApCsel 16,3*) Ez talán feszültségre és nehézségre enged következtetni családjában.

Pál Timótheust választotta egyik segédjéül és útítársául. Tudjuk, hogy választását a Szentlélek Timótheusban elvégzett különleges munkája erősítette meg. (*1Tim 4,14; 2Tim 1,6*) Úgy tűnik, az volt az első feladata, hogy a thesszalonikai egyházat bátorítsa. (*1Thessz 3,2*) Később a korinthusbeli szolgálattal lett megbízva. (*1Kor 4,17*) Pál szavaiból, amelyeket a gyülekezethez intéz, tanulhatunk valamit erről a közösségről, de Timótheusról is: „Hogyha pedig megérkezik Timótheus, meglássátok, hogy bátorságos maradása legyen nálatok; mert az Úrnak dolgát cselekszi, mint én is. Senki azért őt meg ne

vesse: hanem bocsássátok el őt békességgel, hogy hozzám jöhessen”. (*1Kor 16,10-11*) Pál talán attól tartott, hogy a korinthusiak ennek éppen az ellenkezőjét fogják tenni. Azt is tudta, Timótheusnak igen nagy szüksége volt arra, hogy érezze, elfogadják, mielőtt a tőle telhető legtöbbet tudná nyújtani Krisztus szolgálatában.

Pálnak a Korinthusiakhoz írott második leveléből arra lehet következtetni, hogy Timótheus szolgálata valószínűleg keveset, vagy semmit sem ért el. Továbbra is Pállal együtt szolgált. (*Róm 16,21; ApCsel 20,4-5; Fil 2,20*) Amikor Pál levelet írt neki, Timótheus az apostol küldötte volt, és egy ideje már az efézusi gyülekezet lelkészeként szolgált. Pál a börtönben várta a majdnem biztos kivégzést. Látta, hogy emberileg nézve, az efézusi gyülekezet jövője Timótheus és társai kezében volt. Azt is tudta, hogy sokkal több múlik Timótheus hasznosságán és azon, hogy mennyire érett szolgája Istennek, mint egyetlen gyülekezet szilárdságán. Éppen ezért, különösen a Timótheushoz írt második levelében, Pál személyes tanácsokkal látta el kedves, fiatal barátját.

Nagyon keveset tudunk Timótheus életéről, de azt bizonyosan, hogy Pál bátorítása, mint azt majd látni fogjuk, bő termést hozott szolgálatában.

PRÓBÁK

Timótheusnak két alapvető akadállyal kellett szembenéznie és legyőznie, hogy ne hátráltassák lelki fejlődését és munkáját.

Az első a fiatalsága ♦ Fiatal férfi volt, külseje és személyisége miatt talán még fiatalabbnak is tűnhetett a koránál. A bibliai nyelvben a „fiatal” hosszabb időtartamot jelölt, mint jelenlegi nyugati világunkban. Timótheus már húszas évei végén, vagy harmincas éveiben járhatott, amikor Pál írta neki a levelet. De ebben a korban, bizonyos problémákkal szembe kellett néznie.

Pál ezért figyelmezteti, hogy „az ifjúkori kívánságokat pedig kerüld”. (2Tim 2,22) Timótheusnak ugyanolyan kísértésekkel kellett szembenéznie, mint más fiataloknak. Az efézusi gyülekezet vezetőjeként tisztában volt azzal, hogy példát kell mutatnia abban, ahogyan Isten nyáját vezeti. Ahhoz, hogy ezt megtehesse, képesnek kellett lennie uralkodnia magán. (1Tim 3,2) Ez volt az igazi kihívás. Hogyan vezethetné Isten népét, hogyan inthetné az ifjakat, hogy „legyenek mértékletesek” (Tit 2,6), ha saját életében is nagy harcot kell vívnia az önuralomért?

Mindannyian ki vagyunk téve a kísértésnek. De megfigyelhető, hogy egyes fiatalok azonban másoknál jobban tudatában vannak a kísértés hatalmának, jobban érzik gyengeségüket, könnyebben elcsüggednek. Egyfajta lehangoltság hatja át életüket, még a legszebb pillanataikat is beárnyékolja a melankólia. Az ilyen keresztyének általában attól tartanak, hogy legyőzi őket a bennük lakozó bűn. Lehetséges, hogy Timótheus is ilyen volt. De az is lehet, hogy hiányzott belőle a kellő önismeret ahhoz, hogy elkerülje a kísértésbe vivő alkalmakat vagy lehetőségeket. A figyelmeztetés tehát, hogy kerülje az ifjúkori kívánságokat, nagyon is szükséges intés volt.

Az önuralom – életünk bármilyen területről legyen is szó – az érettség jele. Épp így, a bűnös énünk feletti uralom a lelki érettségé, és kulcsfontosságú az egészséges keresztyén jellem kifejlődésében. Pál lényegében azt mondta Timótheusnak, hogy bátorítsa őt az ilyen jellegű növekedésben: ifjú korunkban, frissen megtért keresztyénként hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy az önfegyelem viszonylag egyszerű dolog. Új élmények és ambíciók ragadnak magukkal elkerülhetetlenül, és úgy tűnik, Isten különleges módon megőrizi, megóvja a fiatal keresztyéneket a kísértésektől és a hívő élet számos más nehézségétől. Olyannyira érezzük kegyelmét és olyan tisztán tudunk másokat is szeretni, hogy alig figyelünk saját bukásainkra és bűneinkre. Azt tartjuk életünk nagy feladatának, hogy evangelizáljuk azokat,

akik még nem ismerik Krisztust. Aztán hamarosan kezdjük felfedezni, hogy a tapasztalatoknak olyan dimenziói is léteznek, amelyekre álmunkban sem gondoltunk volna; lelki harcokat kell megvívunk, bűnök elől kell menekülnünk... Az ifjú Józsefnek eszébe se jutott volna arra gondolni, hogy majdani kegyelemben való növekedéséhez most szükséges elfutni a csábítás elől. (lásd 1Móz 39)

A helyzetet csak nehezítette, hogy Timótheus vezető volt. Pál arra buzdította, ne hagyja, hogy fiatalsága miatt mások megvessék, 'lekezeljék'. (1Tim 4,12) Sokszor érezhette magát alkalmatlannak, hiszen nagyon kevés tapasztalattal rendelkezett. Efézusban voltak olyan helyzetek, amelyekkel Pál képes volt megbirkózni, Timótheusnak viszont álmatlan éjszakákat okozhattak. Az evangéliumot támadták, ami különösképpen személyesen is érinthette. Amikor Pál volt a gyülekezet vezető lelkésze, ő, Timótheus segédlelkészként szolgált mellette. Pál körülbelül három éven keresztül tanított Efézusban, naponta több órán át magyarázta az Írásokat, emellett házról-házra járva személyes lelkigondozást is végzett. (ApCsel 20,17kk; ApCsel 19,9-10) Vajon nem érezhette magát 'lelki törpének' Timótheus minden egyes alkalommal, amikor Isten Igéjét próbálta magyarázni a gyülekezetnek? Vajon remélte-e, hogy valaha is felér az apostol tanításának szintjére?

Bizony könnyen magába fordulhatott, s valószínűleg ez gyakran meg is történt. De ehhez még másik teher is járult.

A második az alkata • Timótheus testileg egyáltalán nem volt robosztus ember. Pál ezt írja neki: „Ne légy tovább vízivó, hanem élj egy kevés borral, gyomrodra és gyakori gyengélkedésre való tekintettel.” (1Tim 5,23) Vajon Pál, Lukácstól az orvostól kapta a tanácsot? És vajon miféle gyomorbetegségre lehetett ez hasznos? Nem tudjuk. Csak annyit tudunk, hogy Timótheus sokat gyengélkedett. Talán nem volt súlyos beteg, de valószínűleg soha nem is volt erős. Betegsé-

gének tüneteinek nagy terhet jelenthettek, akár még depresszió forrásává is válhattak.

Mégis elutasította, hogy bort vegyen magához. Sok keresztyénhez hasonlóan talán teljes absztinenciát gyakorolt. Talán úgy látta, hogy Efézusban túl sokan részegeskednek, és hogy az ivás az egyházban is sokakat megkísértene (*Ef 5,18*), ezért inkább egyáltalán nem ivott alkoholt. Nem akart szabadságával élve 'rabszolga' lenni. De lehet, hogy eközben éppen annak lett 'rabja', hogy teljességgel elutasította azt a szabadságot, amellyel mértékletesen élhetett volna? Mi keresztyének hajlamosak vagyunk megkötözni magukat, személyiségünket rendkívül szoros csomókkal, rendkívül sokféle dologgal. Ez pedig nagyban korlátozza a keresztyén növekedéshez szükséges szabadságot. Amikor emberalkotta szabályok betartására kötelezzük magunkat vagy másokat, elfelejtjük, hogy szabadok vagyunk megtenni vagy nem megtenni olyan dolgokat, amelyeket a Szentírás nem rendel el és nem tilt meg, és tönkretesszük a Lélek gyümölcsét, megállunk a növekedésben, sőt mások növekedését is gátoljuk.

Emellett és részben ezek következményeképpen feltehető, hogy Timótheus szegénylős és félnék ember volt. Pál a korinthusi gyülekezetnek írott első levelében nyilván azért kérte tőlük, hogy nyugtassák meg Timótheust, mert a „félelem lelke” volt benne. (*2Tim 1,7*)

Képzeljük el a helyzetet manapság. Egy híres evangélista olyan gyülekezetbe küldi szolgatársát, amelyben sok a gond. Ajánló levelében ezt írja: „Úgy látjátok majd, hogy kollegámnak nehezen megy az emberekkel való ismerkedés; félnék és bátortalan. Ha szeretnétek, hogy a közöttetek végzett munkája valóban hasznos legyen, szenteljétek neki sok figyelmet, hozzatok áldozatokat ezért, köszöntsétek és nyugtassátok meg.” Érdekes lenne légynek lenni egy modern gyülekezet falán, miközben ezt a levelet hangosan felolvassák egy összejövetelen! Mennyire különbözik Timótheus a mi keresztyén ideálunktól! Nem meglepő hát, hogy tudatában volt alkalmatlanságának!

Esetleg felmerülhet bennünk az a gondolat, hogy családját édesanyja és nagyanyja uralta, nem pedig a görög édesapja, és így nem állt előtte példaként egy erős, férfias személyiség, akinek mintájára formálódhatott volna. Akármint is volt, Timótheusnak olyan személyes problémái voltak, amelyek akadályozták őt hitbéli növekedésében.

Lehet, hogy a mi élettörténetünk és magunkról alkotott képünk hasonló Timótheuséhoz? Mit is tanácsolt neki Pál? Mit mondana nekünk, ha elismernénk, hogy Timótheus életében bizonyos mértékig a sajátunkat látjuk visszatükröződni?

BÁTORÍTÁSOK

Pál azt sugallta Timótheusnak, hogy amiképpen ő értelmezi a saját lelkiállapotát, az csupán egy része az igazságnak. Igaz, nehézségeivel szembe kell néznie. Az is igaz, hogy önmagukban ezek a nehézségek elkerülhetetlenül arra vezették volna, hogy kétségbeessen saját lelki növekedését illetően. De ez csak a féligazság, és az néha legalább olyan veszélyes lelki szempontból, mint a teljes félreértés. Timótheusnak arra volt szüksége, hogy más perspektívából tekintsen az életére; olyanból, amelyből bölcsebben tud különbséget tenni, és amely objektívebb a sajátjánál. Pál számos bátorítást adott fiatal barátjának.

Timótheus állapota Máriaéhoz hasonlítható: Jézus sírjánál állva csak azt érezte, hogy Ő többé már nincs vele, és annyira lesújtotta a veszteség, hogy nem ismerte fel Jézust még akkor sem, amikor mellette állt. Hasonlóképpen, Pál látta az Úr jelenlétének és hatásának egyértelmű jeleit Timótheus életében, ő maga viszont nem tudta ezeket értékelni, mivel érzései azt sugallták, hogy csődöt mondott.

Lelki érzékenység ♦ Amikor Pál apostol elkezdte írni Timótheusnak második levelét, felidézte a régi, együtt töltött idők emlékeit. Mily

fontos volt számára Timótheus társasága! Mily könnyű volt vele együtt dolgozni – ami másokról nem volt elmondható. Azután Pál emlékezetébe idézte utolsó találkozásuk jelenetét is: Timótheus sírt – nyíltan és szégyenkezés nélkül – amikor elvált idős barátjától és hitbéli atyjától. Ezért írja Pál a *2Tim 1,4*-ben: „megemlékezvén a te könnyhullatásaidról”. Timótheusnak fáj a szíve, és nem tudta visszatartani annak a szeretetnek és ragaszkodásnak könnyeit, amelyet Pál apostol iránt érzett.

Miért volt ez ilyen emlékezetes és fontos? A válasz egyszerű: abban a pillanatban Timótheus teljesen és szabadon fejezte ki önmagát, úgy ahogy talán nagyon ritkán tette azt megelőzően. Fogta a felgyülemlett érzéseit és szabadjára engedte őket. Timótheus, aki vélhetően nehezen tudta 'kiadni' magát mások előtt, aki félnék és szégyenlős volt, a lehető legmegrendítőbb módon fejezte ki a szívében rejlő testvéri szeretet igazi lelkületét. Ez fájdalmas volt és sokba is került neki. Utólag talán megkísértette a szégyenkezés, mivel a sírást sokan a gyengeség jeleként értelmezik. Pedig valójában ez a lelki érettség nagyszerű jele volt. Leküzdött egy lelki növekedést akadályozó tényezőt az életében.

A lélek gyümölcse a szeretet, de a szeretet a legtöbb áldozattal járó gyümölcs. C. S. Lewis így ír erről „A szeretet négy arca” című könyvében:

„Nincsen biztos befektetés. Szeretni annyi, mint sebezhetővé válni. Bárkit szeretsz, a szíved bizonyára elszorul és esetleg meg is szakad. Ha biztos akarsz lenni abban, hogy sértetlenül megőrződ, nem szabad odaadnod senkinek. Gondosan csomagold be hobbikba és apró élvezetekbe; kerülj minden bonyodalmat; biztonságosan zárd be önzőséged ládikájába vagy koporsójába. És abban a ládikában a szíved elkezd változni. Kemény, törhetet-

len és megágyíthatatlan lesz. A mennyországban kívüli egyetlen hely, ahol teljesen biztonságban lehetsz a szeretet minden veszélyétől – a pokol.”

Timótheus felörte a ládikát, szabad lett és elkezdhetett növekedni.

Valódi hit • A második jellemvonás, ami Pálnak Timótheusra gondolván eszébe jutott, a hite volt. Első hallásra ez nem tűnik valami rendkívüli dolognak, de ha közelebbről megvizsgáljuk az ellenkezőjét tapasztaljuk! Vajon hány embert ismerünk, akinek hitéről el lehetne mondani a következőket?

Pál Timótheus hitét az „őszinte”, „valódi”, „képmutatás nélküli” jelzőkkel illeti. (*2Tim 1,5*) Az apostol itt az *anupokritos* szót használja. Ez lényegében a „képmutató” szó az „an” előtaggal, amely azt jelenti: nem képmutató.

A képmutató eredetileg egy színész volt, a színházi smink pedig tulajdonképpen egy maszk, amelyet a színész viselt. Erre volt ráfestve az a jellem, vagy hangulat, amelyet a színész bemutatott. Ez lehetett egy 'mosolygós' arc, amely elrejtette a mögé bújó színész fájó szívét. Lehetett egy 'erkölcsös' arc, amely mögött egy bűnös élet rejtőzött. A színész-mesterségben olykor hatalmas lehet az eltérés az eljátszott szerep és a mögöttes rejlő valódi élet között. Pál arra utal, hogy ugyanez előfordulhat a hittel kapcsolatban. Lehetnek nagy szavaink, miközben a hitünk mást mutat. A kísértés, hogy másnak mutassuk magunkat, mint akik vagyunk, mindig jelen van a keresztyén közösségekben. Látuk korábban, hogy „a szeretetben való őszinteség” a lelki növekedés egyik nélkülözhetetlen jele. Ugyanez vonatkozik a hit valódiságára is.

* C. S. Lewis: *The Four Loves*, Fontana edition, London, 1963, 111-112. old.

Elképzelhető, hogy Timótheusnak nem volt még hatalmas hite vagy a hitnek az a teljes bizonyossága, amelyről az Újszövetség sok helyütt beszél, de valódi hite volt. Ami őt illette, tartózkodott minden kétszínűségtől. Amilyennek tűnt, olyan volt valójában és igazán – egy őszinte, valódi hittel rendelkező férfi.

Pál erre azért emlékeztette, hogy ezáltal is bátorítsa. Timótheus pedig növekedett. Természetesen nem volt mindaz, ami lehetett volna, de Isten tudott munkálkodni az életében, mivel semmit sem rejtetett. Önmagában az őszinteség sosem elégséges Isten előtt, de anélkül nem létezhet a hit. Timótheus mindkettővel rendelkezett. Szilárd és megbízható lépésekkel indult el a lelki érettség útján.

Lelki erőforrások • Pál harmadik bátorítása valahogy így hangzott: „Nézd, Timótheus, Isten minden szükségemet kirendelt számodra ahhoz, hogy az Ő országáért munkálkodj. Ne feledkezz meg azokról az erőforrásokról, amelyeket kaptál!”

Timótheus különleges ajándékot kapott (Pál a *2Tim 1,6*-ban arra emlékezteti, hogy ezt szítsa fel, hogy hadd égjen lánggal), emellett azonban olyat is, amelyet minden egyes keresztyén megkap Istentől: nem a félelemnek, hanem erőnek és szeretetnek és józanságnak lelkét. (*2Tim 1,7*)

Mi ennek a jelentősége? Pál a következőképpen gondolkodott: minden szükségünk betöltésre kerülhet Krisztus kegyelmének, szeretetének és hatalmának teljessége révén. Krisztus teljességét a Szentlélek hozza el számunkra. Ha a Szentlélek velünk és bennünk van, akkor minden – a kegyelemben való növekedéshez és Krisztus szolgálatához szükséges dolog – a rendelkezésünkre áll.

Láttuk, hogy mi minden akadályozta Timótheust a lelki növekedésben: saját gyengeségének tudata, az önmagában való kételkedése, harcai a bűnnel és a kísértéssel...

Pál mégis így sürgeti: Isten a Lelkét adta neked! Ez az erő Lelke, hogy segítsen gyengeségeden. Ez a szeretet Lelke, amely biztat, hogy tekinteted ne befelé, hanem kifelé forduljon, hogy ne folyton a magad hibáival légy elfoglalva, inkább mások szükségeivel. Isten neked adta a Szentlelket, hogy önuralmat munkáljon az életedben! Ő minden szükségedről gondot visel.

Növekedett-e Timótheus a kegyelemben? Hoztak-e gyümölcsöt valaha is Pál tanácsai? Igen, hoztak! Később, a Zsidókhoz írt levél záró soraiban ezt olvassuk: „Legyen tudotokra, hogy a mi atyánkfia Timótheus kiszabadult, akivel ha csakhamar eljő, meglátogatlak titeket.” (*Zsid 13,23*) Honnan szabadult ki? Habár ez a szó az Újszövetségben olyan vonatkozásban is szerepel, hogy valaki szabaddá válik a szolgálatra (*ApCsel 13,3*), ebben a kontextusban a jelentése kétségkívül az, hogy Timótheus a börtönből szabadult ki.

Miért tulajdonítunk ekkora jelentőséget ennek? Azért, mert ez ugyanaz a Timótheus, akit Pál apostolnak biztatnia kellett, hogy ne szégyellje az evangéliumot és vegye ki részét a szenvedésből. Ugyanaz a Timótheus, akit talán még annak a veszélye is fenyegetett, hogy szégyellje Pál apostol bebörtönzését. (*2Tim 1,8*) Ez a Timótheus annyira szilárdra és erőssé vált a bizonyágtételében, hogy még a bebörtönzést is kész volt elszenvedni Krisztusért. Amint azt korábban felvetettük, a lelki növekedést nem külső tényezők jelzik, hanem az az ellenállás, amelyet közben le kell küzdeni. Ebben az esetben Timótheus nagyon sokat növekedett a kegyelemben. Pál bátorításai és tanításai betöltötték rendeltetésüket.

Ugyanaz az Ige, ugyanaz a kegyelem, ugyanaz a Lélek adatik nekünk is, akik ma élünk. Közülünk sokan hasonlítanak Timótheushoz. Nagy akadályok tornyosulnak a mi növekedésünk elé is. Tanuljunk meg az ő tapasztalataiból, hogy ezek sosem legyőzhetetlenek!

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Most beszéljünk rólad!

Ezekkel a tanulmányokkal az volt a célunk, hogy megértsük a Biblia keresztyén növekedésről vallott nézeteinek egy részét. Ezt többféle szemszögből igyekeztünk megvizsgálni. Most elérkeztünk a dolgok konklúziójához. Olyanok vagyunk, mint az az ember, aki utazásra készül, majd elérkezik az idő, amikor indulnia kell és be kell zárnia az ajtót maga mögött. Majd be kell szállnia az autóba, csónakba, vonatba, vagy repülőgépre ülni és valóban elkezdni az utazást. Készen állunk-e erre? Milyen előkészületeket tettünk?

A vizsgálódást magával Jézussal kezdtük. Ha növekedni szeretnénk a kegyelemben, arra kell törekednünk, hogy egyre inkább Hozzá hasonlóvá váljunk. Sőt, a kegyelemben való növekedés mindig azzal jár együtt, hogy növekszünk a Krisztussal való közösségben is. De eközben – és ezt már mi is megtapasztaltuk keresztyén életünkben –, sokféle ellenállásba ütközünk. Olyan könnyen forgunk magunk körül, és annyira a másodlagos dolgokkal vagyunk sokszor elfoglalva, vagy annyira beleveszünk a világba, hogy szem elől tévesztjük Krisztust.

Ezért is figyelmezteti az Újszövetség a keresztyéneket, hogy teljességgel Krisztusra összpontosítsanak. A korai egyház problémáinak többségét csak úgy lehetett megoldani, hogy az akkori hívők figyelmét újból Krisztusra irányították. Ezért van az, hogy az Újszövetség majdnem minden levelének központi témája Jézus Krisztus személye és munkája. Keresztyénnek lenni azt jelenti, hogy megismerjük Őt; keresztyénként növekedni pedig annyit tesz, mint egyre jobban megismerni Őt.

Komolyan veszed ezt? Próbálsz törekedni arra, hogy megismerd Krisztust? Ő sokféleképpen kijelenti magát nekünk, az előző oldalakon ezek némelyikéről ejtettünk szót. Elkötelezted-e magad arra, hogy növekedsz Krisztus megismerésében, amely elkerülhetetlenül azzal jár együtt, hogy növekedsz a kegyelemben? Nem várhatod el a növekedést mindaddig, amíg Ő viszonylag közömbös számodra.

Ezek után arról gondolkodtunk, hogy mi a kulcsfontosságú alapelv a lelki növekedésben. A megfelelő viszonyulás Istenhez és a vágy, hogy őt jobban megismerjük – kéz a kézben járnak a hívő életben. Felismertük, hogy az Úr félelme és a jelenléte utáni vágyakozás a biblikus keresztyén életstílus kifejlődéséhez szükséges legfontosabb tényezők közé tartozik. Sőt, amikor elfordulunk ezektől, arra a felismerésre jutunk, hogy végső soron magától a kereszttől és a megfeszített Úrtól fordulunk el. Amitől a világ, a test és az ördög együttesen próbál meg elvonni minket, nem más, mint a megfeszített Megváltó követése és a következmények elfogadása, bármik legyenek is azok. Ezért egy választás áll előttünk – A. W. Tozert idézve – „Vagy menekülünk a kereszttől, vagy késznek kell lennünk arra, hogy meghaljunk rajta.” Ez olyan kihívás, amely elől sokan elrejtőznek:

„Talán a mai evangéliumi keresztyének lelki hanyatlása és világiassága mélyén ez található. Szeretnénk megmenekülni, de nem akarunk meghalni önmagunk számára. Csak semmi kereszt, semmi trónfosztás, semmi meghalás. Önlelkünk kicsiny királyságában királyok szeretnénk maradni, és tovább hordani a flitterkoronánkat Cézárhoz méltó büszkeséggel; de saját magunkat a sötétségre, gyengeségre és lelki sterilitásra ítéljük.”*

* A. W. Tozer, *The Root of the Righteous*, 66. old.

Krisztus megkísértése óta a Sátán azzal próbálkozik, hogy Isten szolgálát elvonja a keresztyén élet és növekedés ezen központi alapelveitől. De ha mi nem-et mondunk neki, növekedni akarunk a kegyelemben és érett keresztyénekké válni, akkor el kell fogadnunk a keresztet. Ez éppoly elkerülhetetlen, mint amennyire radikális. Ez szó szerint létfontosságú. Szembenéztünk-e már ezzel, és eldöntöttük-e, hogy erre az ekére vetjük a kezünket és folyamatosan előre tekintünk?

Most már azt is tudjuk, hogy nem növekedhetünk elszigeteltségben. A lelki növekedés a szeretetben való növekedést jelenti, márpedig a szeretet vákuumban nem működőképes. Más keresztyénekkal közösségben gyakorolhatjuk és tehetjük próbára szeretetünket és lelki növekedésünket. Az ajándékokat, amelyeket Isten adott neked, azért bízta rád, hogy mások szükségét szolgálj velük. Kötelességed továbbadni, amit Istentől kaptál.

Megkísért-e az, hogy ajándékaidat csupán keresztyének egy gondosan megválogatott csoportjával oszd meg? Pál megmutatta nekünk, hogy a kegyelemben való igazi növekedés azt jelenti: megnyitjuk a szívünket Isten minden gyermeke felé. Keresztyénként növekedni azt jelenti, hogy törekszünk tökéletesek lenni, miként a mi menyeyei Atyánk is tökéletes. Elküldi az esőjét az igazakra és a bűnösökre egyaránt. Te kikre küldenél esőt, ha megtehetnéd? Csak az igazakra? Csak azokra, akiket szeretsz?

Többek között ezeket a témákat illusztráltuk Dániel, Péter és Timótheus életében. Mindannyian viszonylag fiatal és éretlen hívők voltak, akikkel Isten hosszabb időn keresztül foglalkozott. Egyikünk sem ugyanolyan, mint ők. De legtöbben rendelkezünk bizonyos jellemvonásokkal. Az életük azt tanítja számunkra, hogy a növekedés nem lehetetlen, még nekünk sem. Isten forrásai elegendőek mindannyiunk számára.

Rajtunk múlik, hogy ezeket az alapelveket alkalmazzuk a saját életünkre, hogy a figyelmeztetéseket gyakorlatba ültessük, felismerjük, hogyan vezet Isten minket a keresztyén életben. Készen állsz-e arra, hogy Isten segítségét kérd a kegyelemben való növekedéshez?

A Presbiteriánus Kiadó eddig megjelent könyvei

- John G. Machen: Keresztyénség és liberalizmus
- Jay E. Adams: Keresztyénként a családban
- Westminsteri Kis- és Nagykáté
- Charles H. Spurgeon: A lélekmentő
- Peter Masters: Gyógyítási járvány
- Bruce A. Ray: Az Úr napjának megünneplése
- James M. Boice: Isten terve Izráellel
- James M. Boice: Mi történt a kegyelem evangéliumával?
- Robert R. Booth: Az ígéret gyermekei
- Richard P. Bennett: Római katolicizmus a XXI. században
- Tom Wells: Jöjjetek énhozzám!
- Christopher J. Klicka: Otthonoktatás – egy helyes döntés
- Kálvin János: Levelek
- Tedd Tripp: A gyerekszív pásztrolása

Evangéliumi körökben mindenki egyet-
ért azzal, hogy a keresztyén embernek növekednie
kell, hiszen az élet – így a lelki élet – természetes velejárója
a fejlődés. Abban viszont már korántsem akkora a konszen-
zus, hogy a lelki növekedés a kegyelemben pontosan mit is
jelent, és miként érhető el.

Megannyi elképzelés, nézet kínálja magát. Egyesek a misz-
tikus megtapasztalások fontosságát hangsúlyozzák, melyek
állítólag a fejlődés katalizátorai lehetnek. Mások szerint vi-
szont a 'második áldás' adhatja meg a szükséges impulzust
ahhoz, hogy magasabb lelki pályára álljunk. Végül meg kell
említenünk a törvényeskedés csapdáját is, mely szerint bi-
zonyos rigorózus szabályok betartása önmagában garantál-
ja lelki előrehaladásunkat. Mi tehát az igazság? Mi minősül
lelki növekedésnek és hogyan érhető el?

A szerző, Dr. Sinclair B. Ferguson, presbiteriánus teológus,
elismert előadó angolszász református körökben. Emellett
igen termékeny író és aktív lelkipásztor. Aki pár oldalt elol-
vas könyvéből, azonnal ráérez, hogy 'testközelből' ismeri a
növekedéssel kapcsolatos dilemmákat és buktatókat.

PRESBITERIÁNUS KIADÓ